

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; **podružnice uprave:** Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru št. 101; **SLOVENJ GRADEC,** Slomškov trg 5 — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nadalje objavljajo moskovski listi o isti zadevi poročilo United Pressa iz Helsinkov, ki pravi, da je v luko Vaasa prišlo večje število nemških častnikov. Poročilo iste agencije pravi dalje, da je nemško-finski sporazum prišel nepričakovano za finsko prebivalstvo.

Curth, 28. sept. Beograd 10. Pariz 9.85
London 16.90, New York 437, Milan 22.05,
Madrid 40. Berlin 175.20.

Takšnega filma doslej še niste videli!

PRVIČ JE,

PRVIČ JE,

PRVIČ JE,

da v enem filmu igra 135 najlepših hollywoodskih žena, med njimi 4 slavne zvezdnice in — NOBEN MOŠKI!
da vidite kaj delajo ženske, kaj govore o moških — kadar so same med seboj in ko jih noben moški ne opazuje!
da vidite v enem samem filmu revijo najrazkošnejših toalet in najlepših modnih kreacij!

Zaradi dolžine filma prostimo točnega prihoda ob napovedanih urah! — PREDSTAVE: danes ob 16., 19. in 21.15 uri, jutri v nedeljo ob 10.30 dopoldne (matinejske cene) ter ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.

Metro Goldwyn-film po odrskem komadu pisateljice Claire Bothe „Newyorške žene“

Ženskem carstvu

Norma Shearer, Joan Crawford, R. Russel, P. Goddard
Danes premiera! KINO MATICA, tel. 22-41

Zastoj italijanskih operacij v Egiptu

Italijani še vedno utrjujejo postojanke pri Sidi Baraniju, ki ga nameravajo pretvoriti v svoje oporišče

Kairo, 28. sept. s. (Reuter). Posebni Reuterjev poročevalec, ki je pravkar obiskal fronto v zapadnem Egiptu, pravi, da maršal Graziani po angleškem mnenju sedaj očitno hoče najprej ojačiti postojanke pri Sidi Baraniju in jih pretvoriti v dobro opremljeno oporišče, ki bi lahko zalagalo italijansko vojsko pri nadaljnjem prodiranju, zaenkrat pa so operacije popolnoma zastale. Niti italijanska izvidniška letala se ne pojavljajo več nad angleškimi postojankami, najbrže zaradi štednje z bencinom.

Angleži cenijo, da so Italijani pri dosežanju prodoru do Sidi Baranija izgubili že okoli 200 mehaniziranih vozil. Angleške izgube in žrtve so bile zelo majhne. Angleži so ves čas, odkar so Italijanske čete prestopile mejo Egipta, spretno iz zasede napadali prodirajočo vojsko in so ji prizadejali, kakor pravi Reuterjev dopisnik, znatne izgube. Neko noč so Angleži spravili celo baterijo svojega topništva skozi puščavo in neposredno bližino italijanskega vojaškega taborišča, ki so ga nato obsuli z ognjem granat.

Obnova pomorskega prometa

Kairo, 28. sept. s. (Reuter). Ladijski promet z Egiptom vzhodnem Sredozemlju je bil delno zopet obnovljen. Tako je prišlo s Cipra 18 trgovskih ladij, ki so pripeljale krompir, sadje, olje, vino itd. Iz Anglije sta prispeli v Egipt skozi Sredozemsko morje dve ladiji z angleškimi premogom. Promet med New Yorkom in Egiptom bo obnovljen v oktobru.

Azvozi egiptovskega bombaža v Anglijo, ki ga je kupila angleška vlada, pa bo šel skozi Sueški kanal in Rdeče morje, kjer ladijski promet zaradi vojne skoro sploh ni trpel.

Odklonjene italijanske zahteve v Egiptu

Kairo, 28. sept. s. (Reuter). Kakor poročajo iz Beiruta, je francoski vojaški po-

veljnik v Siriji general Fouger odklonil zahteve italijanske vojaške komisije, da naj bi se vsa francoska vojaška letala iz Sirije in Libanona prepeljala na italijanski Dodekanez. Italijani so predlagali, da naj bi manjše število francoskih vojakov med vojno stražilo ta letala na Dodekanazu.

Odbit letalski napad na Haifo

Kairo, 28. sept. s. (Reuter). Včeraj so italijanska letala zopet napadla Haifo. Škoda ni bila povzročena in tudi človeških žrtev ni bilo. Protiletalska obramba v Haifu je bila zadnje dni močno ojačena, tako da so bila italijanska letala prisiljena odvreči bombe izven mestnega območja.

Izredno zasedanje egiptovskega parlamenta

Kairo, 28. sept. e. Egiptovski parlament je sklican na izredno zasedanje za 7. oktobra. V političnih krogih v Kairu pravijo, da bo proučil novi položaj glede na italijansko napredovanje v Egiptu. Prvotno bi moral biti sklican šele v začetku novembra, sestaja pa se bo mesec dni prej na pobudo predsednika saadistične stranke Ahmeda Maherja paše, ki je obiskal predsednika vlade.

Glavno težišče na Sredozemskem morju

London, 28. sept. j. (Reuter). General sir Kirke je imel preko angleškega radia predavanje o vojnem položaju, pri čemer je general pripomnil, da se bo po njegovi sodbi zaradi vremenskih prilik v kratkem premaknilo glavno vojno prizorišče v Sredozemlje, kjer se bodo v naslednjih mesecih razpletale glavne vojaške akcije. General je dal nato nekaj podatkov o tej premaknitvi težišča vojnih operacij ter je omenil egiptovsko fronto, kjer so angleške čete izpraznile nekatera brezpomembna naselja, s čimer je Italija pridobila nekaj več puščave in si hkrati podaljšala pota za oskrbovanje.

slavski sta po 27 potezah remizirala. Vse ostale partije so prekinjene. Smislov ima proti Kotovu kmeta več in bo najbrž dobil. Stanje v vodstvu je po 17 kolu Smislov 11(1), Bondarevski in Lilienthal po 10 in pol(2), Boleslavski 10 in pol(1), Makagonov 9 in pol(2), Botvinnik in Keres po 8 in pol(3).

Nocoj bodo odigrane številne prekinjene partije iz zadnjih kol. S tem se bo položaj pred koncem znatno razčistil. Jutri bo zopet prost dan v turnirju, predzadnje kolo pa bo v ponedeljek zvečer.

Povratak turškega poslanika v Moskvo

Carigrad, 28. sept. e. V kratkem bo odpotoval na svoje mesto v Moskvo veleposlanik Ali Hajdar Aktaj, ki je bil včeraj pri ministrskem predsedniku v Ankari. Kakor znano, je bil Hajdar Aktaj na daljšem dopustu v Turčiji. Predsednik vlade Refik Sajdam je sprejel včeraj tudi Husaina Radih Bajura, turškega veleposlanika v Rimu.

Trboveljski smučarji pred novo sezono Smučarski odsek SPD se pridno pripravlja na zimo

Trbovlje, 27. septembra
Topli poletni dnevi se zopet poslavljajo, jesen je kljub krasnemu prehodnemu vremenu že tu in kaj hitro bomo združili v zimski čas z vsemi njegovimi neprijetnostmi, pa tudi teptanostmi. Med nje spada nedvomno namrljiva bela opojnost snežne odeje in vse očarljivosti zimskih krasot. — zimski sport, zlasti pa smučanje. V zadnjih letih so v našem revirju nastali klubi, ki prav uspešno goje beli sport. Poleg SK Kuma, Sokolskega smučarskega kluba in šolskih smučarskih tečajev, goji smučarstvo s sistematskim poukom prvem smučarski odsek SPD. Odsek je pritegnil v svoj krog pozornost širših smučarskih krogov, ki so lani poslali na mrzliško tekmo svoje najboljše predstavnike. Zlasti se odsek trudi, da vzgoji tehnično dobro izvežban naraščaj s sistematičnim vzebanjem ter bo v letošnji sezoni poskrbel za razmah belega sporta med rudarsko mladino. Že v pretekli sezoni je odsek zaradi zelo ugodnih snežnih prilik lahko izpolnil v polni meri svoj nalog ter so odlično uspele razne zimskosportne prireditve, zlasti pa tekma za podsavezno prvenstvo v alpski kombinaciji na Mrzlici.

Letos bo na programu več smučarskih prireditev in sicer klubska tekma v alpski kombinaciji, patrolni smuk z Mrzlice — ki je bil lani prvič izveden v smučarskem sportu in sicer v trboveljski izvedbi — medklubsko prvenstvo in zasavsko prvenstvo v alpski kombinaciji. Poleg tega se bodo prirejali tudi smučarski tečaji pod strokovnim vodstvom saveznega smučarskega učitelja Ivana Gorjupa ter mladinski smučarski tečaji za šolsko mladino, ki jih bo vodil mladinski smučski učitelj g. Rihar. Mladina se

sicer zadnja leta pod vodstvom učiteljev udeležuje v smučarskih tečajih ter je pod okriljem Podmladke Rdečega križa zadnje zimo imela prav uspešne izbirne in skupne tekme v Planinski vasi pod Sv. Planino. Letos bi veljalo še bolj razširiti mladinski smučarski krog, saj se ob kolikšaj »belem« vremenem smuka na najčudovitejših dilih vsa trboveljska rudarska mladina vzdolž in povprek kolonijjskih klancev! So to čisto prav izvirne slike rudarskega navdušenja za smučarski sport. Te zdrave težnje med mladino velja izkoristiti z organizirano in sistematsko zimskosportno vzgojo!

Merodajni krajevni činitelji naj bi razvojni zimskosportnega dela pri nas podprli čim bolj. Ne bilo bi preuranjeno misliti tudi na izgradnjo primerne skakalnice, saj je pri nas za to na razpolago dovolj terenov s severno stranjo!

Smučarski odsek SPD priredi kot uvod v tečaje za odrasle v ponedeljek 7. oktobra ob 19.30 pripravljajni smučarsko gimnastično tečaj. V tem tečaju se bo pridelala vsa gimnastika v teoriji in praksi, ki je potrebna smučarjem, poleg tega se bodo tečajniki v kratkih predavanjih seznanili še z vsem ostalim, kar mora smučar vedeti, n. pr. o obleki, opreml, prvi pomoči, nevarnostih pri smučanju, orientaciji, vestah snega itd.

Prijave za tečaj sprejema načelnik oddelka učitelj g. Rihar ali pa predsednik podružnice SPD šol. upravitelj g. Beg na Vodah, kjer prejmejo tečajniki podrobnejša navodila.

Uspešen smuk v novo sezono čim številnejšim trboveljskim prijateljem belega sporta!

Moste so dobile tramvaj

Ljubljana, 28. septembra
Danes ob 16. bo komisijski ogled podaljška nove tramvajске proge na Zaloški cesti v Mostah pri katerem bo zastopano vodstvo električne cestne železnice, zastopnik Tehniškega oddelka banske uprave, državne železniške uprave in policije. Po novo zgrajeni progi bo prvič za poskušnjo stekel tramvaj do konca proge pri karmeliškem samostanu, jutri pa se prične na progi reden promet.

Cestna električna železnica je začela s pripravami za podaljšanje proge do karmeliščank v začetku septembra in je gradila okrog 700 m dolgi podaljšek proge v lastni režiji. Pri delih je bilo zaposlenih nad 60 delavcev, ki so napredovali zelo hitro. Po desni strani v smeri Ljubljane so položili temeljni plast v začetku meseca, žlebičaste tračnice pa so zvarili in zvezali pred kakimi desetimi dnevi. Ves spodnji ustroj je bil dovršen pred dobrim tednom, nakar so pričeli postavljati drogeve in električne napeljave.

Tramvajska družba je porabila za novo progo skozi Moste precej starih tračnic, ki pa so popolnoma uporabne, zaradi tega proga menda ni baš draga. V zadnjih dneh so napravili delavci še priključek k stari progi na Zaloški cesti, preko čez železniški tir pa je bil urejen že poprej. Podaljšana proga ima eno izogibalnico prav pred koncem pri karmeliščankah, kjer se bosta srečevala prihajajoči in odhajajoči voz, razen končnega postajališča pa je na novi progi še eno postajališče poleg meščanske šole.

V bližnji bodočnosti ali pa morda šele na pomlad namerava cestna električna železnica položiti tudi drugi tir od Slajmerjevega doma na Zaloški cesti do vojne bolnice, s čimer bo odpadlo neprijetno prestopanje pred splošno bolnico.

Iz Metlike

— Maksimiranje cen kurivu. Belokranjski gozdovi — nekdanja zakladnica uporabljivega lesa — so bili v zadnjih letih nekak ventil, s katerim si je ljudstvo neka ko pomagalo iz stisk. Z odpradajo hrastov, bukev, smrek in drugega uporabljivega lesa pa so bili vsi lepi gozdovi skoraj doceja izsekani. Kljub temu so bile do letošnjega poletja cene prepotrebne kurivu vsaj toliko znosne, da niso ogražale šibkejših slojev. Prav nemiselnost pa so se pričeli pustošiti gozdovi v zadnjem času, ko so brezvestni spekulantje pritirali ceno na nezmožno višino, ki ni samo ogrozila prebivalce, temveč je povzročila tudi to, da je zavedla nekatero na pot tatvine. V svojo pobijanje draginje in brezvestne špekulacije je zato sresko načelstvo sedaj določilo za prostorni meter drv sledeče najvišje tržne cene, veljavne za vse področje srezu in to: za bukovce cepanice, vključno s poslovnim davkom I. vrste do 100 din, II. vrste do 90 din in III. vrste 80 din! Za dva drugih lesnih vrst so določene cene v odstotkih na ceno bukovih drv in sicer za gabrova 105 odstotkov, lipova in jesenova 95%, borova, smrekova in hrastova 90 odstotkov, cerova 80 odstotkov, jelševa 63 odstotkov ter topolova in vrbova 60 odstotkov. S to naredbo sreskega načelstva so v splošno zadovoljstvo dokončno regulirane najvišje cene kurivu. Za prekrške te naredbe pa je predvidena kazen 6 mesecev zapora in do 50.000 din globen.

Lep izlet

Ljubljana, 28. septembra
Jesenski izlet iz Litije čez Primskovo na Catež in povratek na Sv. Lovrenc je eden najlepših sprehodov po prijazni Dolenjski. Lepa nedelja je bogato nagradila vsakega, ki je krenil na pot. Cesta pelje preko Kostrevnice in Mišjega dola. Postržba na sedlu pod Primskovim je skrbna. Naročili smo cvička pa kisle vode, toda gostilničar je pristavil, da kisle vode ni treba, češ radi visoke lege vinogradov domača kapljica ni premočna. Ogledali smo si razvalino na Griču, kjer stoji stara tupa, katero trije moški komaj objamejo. Lepi pašniki in sadno drevje pričajo, da je imel gradič rodovitno okolico; še danes stoji stare kute, katerih rumeni sadovi se bliskajo v sončni svetlobi. Valvazor prinaša opis in sliko gradiča na Griču, pred katerim stoji omenjena, takrat se mlada tipa in pristavila zanimivo pripovedko, kako je grad nastal. Odsušeni vojak si je v daljnem svetu našel nekaj denarja. Da bi si sezidal grad, pa je imel premalo denarja. Razširil je torej med kmetstkim ljudstvom vest, da bi na Griču rad postavil Mariji pomočnici na čast cerkev. Kmetje so navozili apna, kamenja, opeke in lesa. Ko pa je bilo obzidje narejeno, je pričel delati stanovanjske sobe. Kmetje so bili ogorčeni, češ da so prispevali za gradnjo cerkve ne pa za stanovanjsko poslopje. Prebrisani vojščak pa jih je tolažil, češ da sam nima strehe nad sabo. Kmetom pa, ki so dovažali gradbeni material, bo itak v zasluženo štetu, kor so delali za dober namen. Tako jih je tolažil.

Hoja do Cateže je prav prijetna in tudi postržba po gostilnah prav dobra. Ker je bila lepa sončna nedelja, je bilo groj mnogo romarjev, ki so prišli na slovečo božjo pot na Zaplazu. Ze dolgo pogrčane lojstrske vozove smo srečavali, lakri konjiči so prevlačili popoldne veselo počoje romarje domov. Domači ženski svet pa se je pokazal v pestrobodnih prazničnih oblačilih. Ljudje prijazno pozdravljajo. Upajo, da bo gradnja še dozorala. Koderkoli smo hodili, smo srečavali visokorazne domačine. Iz Čavčave smo se vrnili na vlak v Št. Lovrenca.

Tezenske novice

Da so pri nas tatvine sadija in poljskih pridelkov na dnevnem redu, je že običaj. Letos pa so pokradli celo nezrelo pozno sadije in napravili ti ljubitelji tujih sadonosnikov nekemu posestniku na Ptujski cesti občutno škodo. Neumemo pa je delo pobolnov, ki so neke noči izruvali kar cel del lesene ograje in jo prevrgli na vrt. Pa še ni bilo tem pobolnavom dovolj! Drugo noč so ti najbrž mladoletni nepridipravi dvignili iz tečajev težka lesena vrata, ki vodijo na vrt, jih prevrgli in si tako napravili prosto pot v sadonosnik. Posestnik je bil tako primoran potrgati predčasno sadije, kolikor ga je še sploh ostalo. — Koncert RKK minulo nedeljo na vrtu šabredrove gostilne je bil prilično dobro obiskan, motilo je proti večeru vreme, slabše pa je izpadla nabiralna akcija po šolski mladini, kar je v teh časih umljivo, saj nimajo ljudje niti za najnujnejše življenjske potrebnosti in se bore iz dneva v dan za svoj obstanek. — Kljub izrednim razmeram prav marljivo deluje Strelska družina, katere člani bodo v nedeljo pri ostri strelski tekmi na vojaškem strelišču v Radvanju merili svoje sposobnosti. Tekmovali bodo na razdaljo 200 m v prostem stavu po deset strelcev. Zanimanje za tekmo je izredno veliko, saj je med tezenskimi strelci precej obojega spola in bo borba med posamezniki izredno ostra. Prosimo zlasti naše prodobitne kroge, da podprejo po svojih močeh ta viteški sport in ne odsvolijo našega nabiralca nagrad praznih rok. Tem potom izrekamo našemu ustanovnemu članu in vnetemu poborniku strelskega pokreta ravnatelju »Splošne« g. Franju Babiču za njegovo veličavno podporo prav pristrčno zahvalo.

Iz Novega mesta

— Zanemiva pravda. V neki mizarjski delavnici je neka stranka pred 13 leti kupila od mojstra pohištvo za 10.000 din. Oprava je bila po kupčevem mnenju za nekaj kosov pomanjkljiva, zaradi česar je mojster obljubil, da bo to sčasoma tudi nadoknadil. Na račun kupnine je mojster prejel 8000 din, ostalo pa po izvršenem delu. Pri kupitji in ogledu je bilo navzoče vse kupčevo sorodstvo, kateremu je stala na čelu stara mati, ki je pohištvo kupila za svojo poročeno hčer. Sedaj po tolikih letih je stara mati umrla, med njenimi dediči in mojstrom pa je nastal zaradi neizpolnjene pogodbe odnosno celotnega plačila spor, ki je dovedel obe stranki do tožbe. Za razpravo, ki je morala biti preložena, vlada med našimi mojstri precejšnje zanimanje.

— Mestno kopališče v gradnji. Na Loki ob Krki je pričela mestna občina graditi novo obširno kopališče, ki bo dolgo okrog 50 m in široko blizu 20 m. Kopališče nameravajo odpreti že v prihodni sezoni. Obširno stavbo, ki bo najprivlačnejša točka za naš tujski promet, s številnimi kabina-mi in drugimi prostori, ki spadajo k modernemu kopališču, gradi mestna občina v svoji režiji. Spričo tega ni bilo razpisa za oddajo del, za katerega so se v veliki meri zanimali domači obrtniki. Po mnenju prizadetih bi bilo edino pravilno in seveda tudi prav, da bi občina oddala dela potom razpisa. Šele po razpisu bi se občina lahko odločila, ali izvrši delo v svoji režiji, ali ga pa odda najnižjemu ponudniku. S tem korakom bi bila povsem lahka odločitev, občina pa bi bila zavarovana pred vsakršnimi očitki.

— Neizvedena odredba. Zenska banovinska bolnica ima še vedno v svoji bližini, odnosno na vrtu postavljene svinjake, kjer je pravo leglo komarjev, ki so neznosna nadležja za vse sosedne stanovalce pa prav gotovo tudi za sam zavod. Nadzorna oblast je spričo številnih pritožb odredila že pred časom lokalni ogled in določila zavodu rok za odstranitev svinjakov in gnolišč, kar pa se do danes še ni zgodilo, kljub že davno preteklemu roku.

— Srečo je imel. Proti drugi polovici meseca julija je bilo ukrađeno izpred vrat policijske stražnice, stražniku Hladetu kolo. Vse prizadevanje, da bi izsledili tatu, je bilo zaman. Oni dan pa je imel baš Hlade opravka na pošti. Ko je dospel do vhoda na vrta znane restavracije Obrez — na »Vratih« je tam ob zidu zagledal velik kup koles. Njegovo pozornost sta vzbudili dve lepi kolesi, ki sta bila povrh še okrašeni s cvetjem. Eno se je Hladetu zdelo na moč znano. Pri natančnem pregledu je ugotovil, da je to njegovo ukradeno kolo, ki je imelo drugo evid. številko in izmenjane razne dele. Takoj je pozval lastnika kolesa, da mu sledi na orožniško postajo in na policijsko stražnico, kjer se je kmalu pojasnila vsa dolga pot, ki jo je napravilo ukradeno kolo. Aretirani štefanci in njegov brat, doma iz okolice Sent. Petra, ki sta imela kolesa okrašeni s cvetjem, sta priznala tatvino kolesa. Tudi bratovo kolo je bilo ukradeno neke na Primskovem pri Kranju. Da bi lažje zabrisala za seboj sled, sta izmenjala evid. številki, kakor tudi ostale dele koles. Oba brata sta bila odana v zapore nov. okrožnega sodišča, kolesa pa so jima bila zaplenjena.

— Sokolka klet nudi gostom razna do-trava vina. Ima izvrstno kuhinjo. Vsak to-rek družabni večer. Servirajo se razničji in čevapčiči. Pivo — čaša 3 din. Prepričajte se o tem sami!

— Na koso je prišel. Na domačem dvorišču se je igral 7letni pos. sinček Sla-di-Božo iz Hrstnega. Med tekom okrog dvorišča je deček skočil z levo nogo na koso, ki mu je zasedala v peto globoko zevajočo rano. Tudi on je moral zaradi opazne rane v bolnico.

— Govorice brez vsake osnove. Po me-stu in okolici so se razširile zlonamerne vesti o nekaterih naših vodilnih trgcih, češ da so oblasti pri preiskavah našli pri njih velike množine skritega blaga, odnos-no živila. Zato da je proti njim uveden po-stopek, ki ga predvideva nova, sedma o

spekulantih. O zadevi smo se na pristoj-nem mestu prepričali, da so vse govornice brez vsake podlage in le plod bujne ljud-ske domišljije. Ljudje, ki te govornice zlo-namerno razširjajo bodo po sodnijsko za-sledovani.

— Avto zdrknil v prepad. Ko je vozil Javornikov tovorni avto na cesti Dvor — Stari trg hode, je srečal na ozki cesti ne-kega voznika, kateremu se je hotel ogniti. Pri umiku pa je avto prišel na rob ceste, od koder je strmoglavil v 9 m globok ja-rek. Pri nesreči se je močno poškodoval samo 30letni Jarc Lado iz Stavče vasi, ki je dobil težke poškodbe na levi nogi in po telesu. Ponesrečenec je moral v bolnico v Kandijo, avto pa so z veliko težavo spravi-li nazaj na cesto.

— Kruh iz nove moke. Konsumenti, ki so si nabavili novo krušno moko, se o nji ne izražajo nič kaj pohvalno. Pravijo, da moka vsebuje preveč otrobov, vmes pa da je močan procent ljujlike.

S kolesom v avto. Iz Malega Slatni-ka se je peljal s kolesom v mesto 28letni Penc Anton. Na ovinku je proti njemu pribrel tovorni avto, ki je kolesarja zbil, da je v roku priletel v hladilnik in obeljal nezavesten. V bolnici usmiljenih bratov so ugotovili, da ima nesrečni kolesar prelom-ljeno lobanjo.

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 28. septembra: Venčeslav JUTRI: Nedelja, 29. septembra: Mihael

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: V ženskem carstvu
KINO SLOGA: Gibraltar
KINO UNION: Minjin in Požarski
KINO SSKA: Anapolis
RAZSTAVA SLIK AKAD. SLIKARJA
RIKA DEBENJAKA v Jakopičevem
paviljonu odprta od 9. do 18.
RAZSTAVA SLIK LJUBA RAVNIKARJA
v Obersonelovi galeriji na Gosposvetski
cesti št. 3. Vstop prost

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Kmet, Tyrševa
cesta 41, Trnkoczy ded., Mestni trg 4
MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO
bo opravljal od sobote od 8. zvečer do
ponedeljka do 8. jutrajni mestni višji
zdravnik dr. Ahčin Marjan, Koryt-
kova ulica 18, telefon št. 36-24.

Z Zidanega mosta

— Z namestitvijo nove učiteljske moči je učiteljski stalež poln. Te dni je bila ime-novana na našo šolo učiteljica gđ. Gabri-jela Skok, ki je službovala pri Sv. Jederti nad Laškim. S to namestitvijo je na naši šoli stalež učiteljstva poln, na kar smo čakali že dolgo.

— Iz podružnice SPD Zidani most. Naša podružnica SPD z odsekom SPD Sevnica je postala zadnje čase zelo aglina. Odsek SPD Sevnica je priredil pod vodstvom po-bornikov planinstva gg. dr. Klemenčiča in sodnika Ravtnerja dve dobro uspešni planin-ski veseli, s čimer je veliko pripomogel h gmotnemu uspehu napeljave elektrike na Liscu. Podružnica SPD Zidani most se obema najtopleje zahvaljuje. S preostan-kom denarja bo podružnica kupila te dni lep, velik šeststveni radijski aparat, ki ga bo montirala do naslednje sobote v planin-skem domu na Lisci. O tem obveščamo iz-etnike, da bodo lahko odšle dalje posluš-sali na Lisci radijska poročila in koncerte. — Da bo moglo oskrbnitvo koč priskr-beti zadostno množino prehrane, se izlet-niki naprošajo, da javijo svoj prihod z do-pisnico. Kakor znano, so skoraj prece vsa-ke sobote rezervirano tudi vsa prenočišča, zato je uместno, da se tudi ta pravočasno rezervirajo. — V soboto 5. oktobra bo na Lisci kolavdacija planinskega doma, na-slednjo nedeljo pa odborova seja, nakar že danes opozarjamo odbornike. Sevničani, Radečani, pridite vsi! Posebnih vabil ne bomo razpošiljali.

— Izlet SPD na Veliko Planino v nedeljo dne 6. oktobra. Prostrana planota Velike, Male in Gojske planine nudi s svojimi ze-lenimi pašniki prijeten oddih planincu, ki ima od tod najlepši razgled na Kamniške planine, na gosto z gozdovi poraščeno do-lino Kamniške Bistrice, na Kravce, na Juljske Alpe, na Dolenjsko in Zasavsko gričevje ter Snežnik onstran naših meja. Običajno se poslužujejo planinci vzpona iz Stahovice mimo Sv. Primoža. Lepša raz-glednišča in za eno uro krajša je pa pot iz Črne, do koder bo vozil poseben avtobus izletnike iz Ljubljane 6. oktobra z odho-dom ob 6.30 uri jutraj. Na Veliki Planini je priložnost za številne krašje izlete, ki jih še lahko izvedemo do prirodo v koč okrog 10. ure. Popoldne je v našturi sestop čez Dol v Dom v Kamniški Bistrici, kjer bomo pri izviru zelene Bistrice prebili pri-jetno urico. V mraku ob 19. uri odbeja avtobus s Kopski, 20 minut od Doma v Kam-niški Bistrici, izletnike nazaj v Ljubljano. Prijavite se nemudoma v društveni pisarni SPD, Aleksandrova cesta 4/I, kjer si pre-skrbite vozovnico.

Ljubo Ravnikar o svojem delu

Skrivnost uspeha je v delu in v najstrožji kritiki do samega sebe

Ljubljana, 28. septembra.

Teden dni Ravnikarjeve razstave je poteklo. Še nekaj dni bo odprta. Brez uradnega hrupa je bila otvorjena, kakor je brez hrupa slikarjevo delo in snovanje, daleč od vrveža, med polji, kozolci, v gozdovih in na travnikih. Ker je na tej razstavi prikazano toliko barvnega bogastva, me je zanimal slikarjev intimni odnos do vsega tega, način njegovega gledanja, dojemanja in oblikovanja slikarskega predmeta.

»Govoriti o svojem delu,« je izjavil slikar, »je težje kakor delo samo. Kakor v vsaki panogi umetnosti, je tudi v slikarstvu toliko resničnega intimnega čustvovanja, da bi bilo sleherni tolmachenje skoraj profanacija tistega, kar mora živeti svoje čisto posebno življenje v vsakem slikarju. Važno je, da se smernice. Umetnost smatram za religiozno, religiozno najvišji izraz, ki mu je osnovna značilnost predanost in čistost duha. Ali verujem ali ne, srednje poti ni. Če si veren, čemu bi otipaval rane in znamenja?

S predmetom je tako: kar nosi pečat stvarstva, dognanega ali nedognanega, je nekam visoko nad nami in vredno izražanja. Vsak tvorec je neprestano v konfliktu s svojim predmetom. Skratka: obvladati ga mora! Kar nas obdaja, je ena sama neskončna klaviatura, množina registrov in pedalov. Samo prislusnihi je treba in ubrati tisti akord, ki je bil dan človeku že ob

rojstvu. Drugo poglavje je obvladovanje materiala. Barva na sebi je mrtva gmeta. V tubah ni slik. Tako bi lahko rekel kipar, da spi v našem kamenju in deblih na milijone umetnin Matjaževu spanje. Samo roke mojstra je treba in oživele bodo. Po istih zakonih se oživljajo barve, druga po leg druge, druga preko druge, vedno več in več. Stapljajo, ubijajo ali ojačujejo se toni, širijo ploskve, dokler ne zajamejo vsega objekta v neizprosno zakonov barve, linije in svetlobe. Potrebna je nujno neka tehnična virtuoznost posebno pri motivih, ki so izpostavljeni močnim spremembam ozračja in luči. Zato sem se oklenil akvarela že v zgodnji študijski dobi, ker mi je ravno akvarelska tehnika omogočila najhitrejšo, pristno in neposredno izražanje zlasti pokrajine. Kako je glede mladinskih slik? Kdor ima kaj povedati, najde za to vedno priliko in sredstva. Mladinski ciklus, ki ga razstavljam, je starejšega datuma. Nedvomno bi ga danes obdelal bolj svobodno, širje in sočneje. Kar pa mu daje trajno vrednost, to je pot in miselnost v njem, ki jo vedno podpišem. Priznavam: na prvi pogled je ves ciklus kar nekam nesodoben. Poglejte današnje igrače, prava tehnična čuda so v miniaturi, stroji, letala, tanki itd. Edino punčke so ostale zveste svojim punčkam. Toda po vsej tej sodobni razdrapanosti si bomo sami želeli vrniti v preprosto naravnost, kakor jo je človeštvo poiskalo po vseh večjih živčnih in dušnih pretresih. Takrat bo tudi za najnežnejšo mladino obveljalo geslo: »Nazaj k naravi!«, k vsem pravičnim motivom simbolizma prirode in njenih elementarnih pojavov. So simboli, ki se nikdar ne postarajo, kakršni bodo jutri, taki so bili včeraj in so danes. Otroška duša pa je tako čudovito bogata in pestra, da sama gradi in snuje, samo da ji damo pobudo in snovi. Moj cilj ni, ustvarjati otroško fantazijo, moj cilj je, dati pobudo, da se ta fantazija razvije in usmeri v pravo pojmovanje etičnih vrednot.

In kaj za naprej? Gledam s pogumom in vero naprej. Vsa skrivnost uspeha je v delu. Slehera stagnacija je nazadovanje. Samemu sebi bom ostal še nadalje najstrožji kritik. Mislim, da je prav tako. — nel-

pomniti tudi to, da se g. dopisniku »Slov. Naroda« niti od daleč ne sanja, kakšen je ustroj meščanske šole, sicer ne bi pisal takih stvari, če že ni toliko iskren in ne pove tudi tega, da je njihov pouk v šolski telovadnici itak protizakonit, saj je že precej časa od tega, kar so dobili od odgovornih činiteljev odlok, da morajo takoj ukiniti pouk v prostoru, ki je za to neprimeren, pa tega niso napravili, ker nekateri izmed njih nočejo poučevati popoldne, kar bi moralo biti učiteljem, ki uče vse popoldne ali vse popoldne v svojem, torej samo v enem razredu in to strnjeno, itak vseeno. Naravnost smešno pa se sliši, naj bi poučevali mi nekaj razredov popoldne, nekaj pa popoldne, ko vendar vsi vemo, da je nemogoče poučevati, recimo prvo in četrto uro, pa še šesto in osmo, pri čemer je dan popolnoma razbit in nam je nadaljnji študij popolnoma onemogočen.

Ce že nekateri mislijo, da morajo tudi javnost seznanjati s takimi stvarmi, naj se vsaj prej točno informirajo, da ne bodo potem s tako čudnimi dopisi smešili sebe in tistih, ki so jim enaki. — Učiteljstvo meščanske šole v Zagorju ob Savi.

Kanalizacija Tyrševe ceste

Ljubljana, 28. septembra

Zaradi kanalizacijskih del na Tyrševi cesti je nastala v prometu proti kamniškemu okraju. Še bolj pa na bližnje Posavje narečja zmeda. Težki tovorni avtomobili, osebni avtomobili, avtomobili in vozovi vozijo sedaj po cestah in ulicah za Bežigradom, potem pa se love dalje po Vodovodni cesti in drugod, da pridejo spet na odprto cesto in dalje proti cilju. Ceste in ulice za Bežigradom so bile že poprej precej slabo oskrbovane, zlasti premalo škropljene, sedaj pa je zlo v obliki prahu še neznošljive. Po cestah za Bežigradom drvi avto za avtom, zvečer pa ko se vračajo domov proti kamniškemu okraju številni avtomobili je hoja po ulicah naravnost smrtno nevarna. Med avtomobili, tovornimi avtomobili in vozovi se pade kolesarji in je pešci prisiljeni vsak hip skakati v stran, se stiskati k hišam ali stopati na travnike in njive, da se umakne preteči nevarnosti.

S kanalizacijskimi deli so pričeli te dni. Zaprli so Tyršovo cesto poleg topičarske vojašnice, kjer pa so pustili odprta hodnika za pešce, a se po obeh hodnikih vsak čas pade tudi kolesarji. Cesta ima kanalizacijo do topičarske vojašnice, seli pa pa bo od tam naprej do meje mestnega območja, mimo Brinja do Stožice. Kanalizacijska dela pa seveda napredujejo sprito po-

RUSKI ZGODOVINSKI VELEFILM

Minin in Požarski

V filmu nastopajo najboljši ruski igralci! — Odlična režija, ogromno število nastopajočih, veličastni prizori požara Moskve, stajni prikazi spopadov konjenice!

Film nadkriljuje tovrstne ameriške umetnine!

Zaradi velike dolžine filma pričnemo s predvajanjem točno ob napovedani uri, na kar opozarjamo zamudnike!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 10.30 matineja po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri! — Biagajna odprta v nedeljo od 9.30 do 12. in od 14. ure dalje!

KINO UNION — Tel. 22-21

manjkanja delavcev le počasi. Tudi lopanje utrjenega, toda neznanako razkopane, cestišča dela tečje, vendar kaže, da bodo kanalizacijska dela, dovršena še letos, čeprav bodo morali delati delavci tudi v trdi zimi.

Za Tyršovo cesto so predvidena v ostalem še druga velika gradbena in modernizacijska dela, ki so bila že trikrat razpisana. Seveda ne ob pravem času, kajti zaradi težkih razmer, nestalnih cen in drugih prilik gradbena podjetja niso imela poguma izlicirati dela za modernizacijo te ceste, ki je ena najpomembnejših. Zdi se ali je morda celo že sklenjeno, da bo moral vsaj prvi del ceste urediti mestna občina sama in bo z deli pričel mestni gradbeni urad najbrž šele na pomlad.

čah, ako ne bodo dvignjeni do 1. novembra, na kar še posebej opozarjamo. Cena srečke je 3 din. Cisti dobilek je namenjen za dograditev parketnih tal in galerije v Sokolskem domu. Zato prično segajte po srečkah.

— Drzna tatvina. Zeleniškiemu uslužbencu in tukajšnjemu sokolskemu načelniku br. Zahradniku Ivanu je v terek ukradel Sletniček K. iz Radeč lepo žepno uro. K sreči jo je takoj našel pri deklu, toda žal jo je neopredeljeno že pokvaril. O drzni tatvini so bili obveščeni dečkovi starši.

Iz Kranja

— Strelske tekme Kranjske strelske družine bodo jutri zaključene. Kakor smo že poročali, so se v nedeljo 22. t. m. pričele nagradne strelske tekme v Struževem pri Kranju. Glede na okolnosti, ki omogočajo tudi nestrelcem tekmovalne in prirobitve dragocenih daril na posebni tarči, vabimo vse ljubitelje strelskega športa k obilni udeležbi. Ze zadnja nedelja je nudila tudi obilno presenečenje med izvežbanimi strelci, ki so seveda prav tako vabljivi. Skratka, prihihi nam vsakdo in poskusi pridobiti si vsaj eno darilo, katerih je na razpolago nad 30. Tekme se prične ob 8. jutraj na strelišču v Struževem. Dostop je mogoč tudi z vozili. Razumljivo je, da bo tudi za okrepčila v polni meri poskrbljeno.

— Pobiranje davčine na vozila. Mestna občina razglasa, da bo pričela pobirati dovoljeno davščino na vozila s pričetkom tedna. Organu, ki bo pobiral davščino, naj se plača označena vsota. Pobiranje davčine je odobrila s proračunom 1940/41 krajska banska uprava in je tedaj pravomočno.

— Zahisti, pozor! Kranjski šahovski klub odprta igralno sezono v ponedeljek 30. t. ob 20. v lovski sobi hotela »Stara postaja«. Informacije za pristop dobite ob igralnih dneh, ob ponedeljkih, torkih in sredo.

— Paketna pošta posluje do 17.30 ure. Z novo razdelitvijo delovnega časa na poštah bo paketna pošta sprejemala pošiljke do 17.30, prav tako tudi denarna pošta.

Pojasnilo

Mirna, 26. septembra

Gospod urednik!

V Vašem c. listu z dne 14. t. m. št. 210 ste na drugi strani v 3 stolpcu spodaj in deloma v 4. objavili dopis iz Mirne, datiran s 13. t. m. pod naslovom »Verižništvo cvetec«, glede katerega prosim, da objavite naslednje pojasnilo, odnosno odgovor pisec:

Tditve, da »Trgovci, posebno oni, ki imajo večje zaloge, odirajo in špekulirajo z raznim blagom tako, da presreže to že vse meje. Staro blago vsak dan sami draže in delajo ogromne dobičke. Nekateri stvari, ki se trenutno težje dobe, so poskrili zato, ker se pričakuje povišanje cen. Kljub temu, da imajo nekateri skrito moko, je ali sploh ne dajo naprodaj ali samo po 1 kg.« — nadalje — »Kljub temu, da imajo nekateri dovolj blaga, ga prodajajo v zelo omejeni količini ali pa sploh ne. cene pa vsak dan dvigajo. Marsikatero blago se ne dobi, ako vprašaš javno po njem, ako pa vprašaš skrivaj in obljubiš vsako ceno, pride blago takoj na dan. Na vse mogoče načine se vara javnost s prikrižanjem blaga...« — in končno — »Kaj pomagajo vse uredbe, če jih ne izvajajo«, so neresnične.

Pisec pravi, da se to dogaja v naši dolini in ker je z besedami »trgovci ki imajo večje zaloge« razumeti vse take trgovce, se smatram upravičenega, ker imam tako večjo zalogo, da gorenje vesti demantiram. Resnica je, da nisem kriv, da so se cene blaga toliko dvignile, da ga ne morem več prodajati po starih cenah in ker se tudi ne dobi zadostne količine pr starih željah. Oblast se je o »ogromnih dobičkih«, o cenah in zalozah sama prepirala pa ni našla ničesar nezakonitega, zato pa ni res, da bi ne izvajal obstoječih uredb, ampak je resnica ravno na drugi strani, da uredbe striktno izvajam, ker je le tako pričakovati normalizacije trgovine.

Prepričan sem, gospod urednik, da sami niste informirani o razmerah v tej dolini in da boste zato tudi ne samo v mojo, ampak v obrambo tudi drugih naših trgovcev objavili gorenji popravek tudi ne glede na zakon o tisku. »Verižništvo cvetec«, ki je naslov našega članka, je zgrešena obzoba in zmotno naziranje anonimnih piscev, proti katerim se žal ne moremo braniti, o stanu, ki se tudi v sedanjih časih prav tako trudi ustreči svojim odjemalcem, kakor prej in ki si ne želi, da bi padalo kamenje tja, kjer ni krivec.

Josep Blažič

Prof. Osterc o svoji najnovejši simfoniji

Posvetil jo je primariju ljubljanske bolnice dr. Vladimirju Guzelju

Ljubljana, 28. septembra — Delo sem posvetil primariju, šefu ljubljanske bolnice dr. Vladimirju Guzelju, — je pripovedoval skladatelj Osterc, ko sem ga vprašal, kako je kaj z njegovo simfonijo, o kateri govore v poučenih glasbenih krogih s tolikšno hvalo.

Zgodilo se je to v trenutku, ko mi je spomlad narenil po tisti dolgi operaciji zadnji šiv. Imel sem jo že tedaj gotovo. — Simfonija je vsebinsko, kakor zlasti po svoji obliki, nekaj novega. Misel nanjo me je prešinila med delom na svoji baletni pantomini, ki jo imam v delu že šesto leto. V tej pantomini so štirje odnosi in to sem izpolnil s štirimi samostojnimi simfo-

ničnimi medigrami. Tako so nastali štirje stavki: prvi pod zaglavjem »Koračnica«, drugi je »Kapriza«, tretji »Pogrebna glasba«, četrti pa »Tokata«. (Marche, Caprice, Musique funebre, Toccata). Vsak stavek je simfonična slika zase, če se izvaja v v navedenem zaporednem redu, so pa simfonija. Trajanje: kakih 25 minut.

— Da, gre za absolutno simfonično glasbo, brez podložene vsebine, brez literarnega ogrodja. Izvedbo si zamišljam s sočno uporabo godalnega telesa, po 14 vijolin, ostala zasedba je normalna. Oblikovno je moja simfonija nekaj čisto novega. Ne povnavljam se nikjer, niti z inačicami, le morada s kakšnim značilnim ritmom, če se temu vobče lahko reče ponovitve. Harmonika gradnja ji je najosodnejša. Njen princip je v tem, da hkratu eksplicirani po štiri teme, česar ne delajo drugi skladatelji. Pričnem z eno s temo, ostale se ji pridružijo kot kontrapunkt. Polagam važnost na to, da je vsak tak kontrapunkt lahko tudi samostojna melodija.

Vaš odnos do melosa v tej skladbi? — Zelo pogosto uporabljam melodije z dvanaest različnimi harmoničnimi toni. Seve, ne kot skale, marveč razvrščene in ritmizirane, tako da napravijo po dveh, treh takih skupen dojem nekega tonovskega načina, vendar novega.

Krstno izvedbo bom zaupal dirigentu Zebretu, ki je že lani tako sijajno izdelal moje »Plesce«. Krešimir Baranovič je zadnjič zaprosil to moje delo za zagreško Filharmonijo.

Kaj pa vaš odnos do opernega gledališča, kiste mu svoj čas bili tako blizu?

Končavam vsevečni balet. Tri četrtine so že gotove. Zaenkrat sem glede premiere domenj z Lovrom Matjažem v Beogradu. Po potrebi bo poklical koreografa iz inozemstva. Opernih ambicij trenutno nimam. Opera se mi zili tedaj bolj nesodobna. Ko bo moj balet dovršen, se lahko še kaj pomeniva. — B.

Praznik Aerokluba v Kranju

Jutri bo krst jadranskega letala, ki so ga zgradili klubovi člani

Kranj, 28. septembra V kratkem času obstoja kranjskega aerokluba smo bili velikokrat priča izrednega prizadevanja članstva za propagando letalstva v našem kraju. Idealna peštica članstva, ki se je zazrila v delo pod vodstvom vojnega pilota g. Pešla Vilka je naletela največkrat na gluha ušesa. Neumorno delo pa je končno pokazalo sadove, ki bodo mogoče razgibali in naklonili aeroklubu tudi ono občinstvo, ki je dosedaj gledalo v našem letalskem krogu le zanešenost mladih. A glej prav ta mladina nam je napravila največje presenečenje in jutrišnji praznik je praznik njenega dela.

Ob priliki razstave Aerokluba v Kranju je bilo razstavljeno tudi jadransko letalo tipa »Vrabe«, ki so ga mladi člani zgradili pod kaj neugodnimi okolnostmi. Priznanje kovalo je sedaj tega sedaj oneka materijala a denarja ni bilo. Treba je bilo poprositi pri dobrih ljudeh in zopet se je nadelalo delo, ki ni igrača kakor bi nekateri mislili. No, in končno je stalo letalo vred javnosti, ki ni stediša pohvalo. To letalo, ki je bila borba zani tako težka bo kranjski aeroklub v nedeljo 29. t. m. slovesno blagoslovil in krstil.

Kljub temu, da bi aeroklub tudi za nadalje delo potreboval še večjih zneskov pa bo jutrišnji praznik aerokluba posvečen propagandi in bo dostop k prireditvam brezplačen. Celotno slavi se bo vršilo pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačenca in bo pričelo ob 14. uri na Kokrici (Veliki hrib) s tekmo

modelov. Ob 15. uri bo blagoslovitev letala, ob 15.30 pa bo izvedel drž. rekordar g. Krizman krstni let, ob 18. uri bo razdelitev diplom v hotelu »Stara postaja«.

Mlademu aglinemu aeroklubu želimo ob njegovem prazniku zlasti pa mlajšemu članstvu, da bi prvo letalo zgrajeno v Kranju služilo v polni meri svojemu namenu in varno popeljal prve korake naših letalcev in jim dalo dovolj znanja za nadaljevanje težkega poklica letalcev. Naj ta dan pohiti vse kranjsko občinstvo na Kokrico in moralno in smotno podpre idealno prizadevanje mladih letalcev. Povsod v svetu nam danes kažejo kaj pomeni moč letalstva, v malem so nam pokazali privrženost tudi naši graditelji, s pomočjo celote na bomo dosegli, da bomo prav iz te pripravljenosti mladine zrl v bodočnost z zaupanjem.

Odgovor

Zagorje, 27. septembra

Glede na dopis v »Slov. Narod« z dne 24. t. m., naj pripomnim samo to, da bi o neokusnosti prej lahko govorili mi, kajti nič kaj častno ni, da nekateri govore in pišejo stvari, ki naravnost bijejo resnici v obraz. Ni naša krivda, da moramo poučevati v prostorih topliške ljudske šole, kjer prav tako zmrzujejo kakor vsi drugi, saj smo pozimi večkrat poučevali pri 6 C, česar ni samo eden izmed nas plačal s svojim zdravjem.

Po zadnjem dopisu sodeč moramo pri-

Film »V ženskem carstvu«

Velik film s štirimi zvezdnicami, 135 ameriški lepoticami. (Danes premiera v kinu Matici.)

Ljubljana, 28. septembra Na božič leta 1936 je bila na enem velikih broadwayskih odrov premiera komedije »V ženskem carstvu«, ki jo je napisala ameriška pisateljica Claire Boothe. Uspeh tega gledališkega komada, v katerem so nastopale izključno ženske, je bil senzacionalen. O tej satiri na žene iz tako zvanih newyorških krogov je govorila vsa Amerika. Po vseh mestih se je govorilo in razpravljalo o tem delu, ki je bilo v broadwayskem gledališču celih 665 dni nepretrgoma na sporedu. Pozneje je bila uprizorjena ta komedija tudi v Evropi ter je zlasti v Londonu in na Dunaju dosegla ogromen uspeh.

Avtorica Claire Boothe je v svojem delu prikazala življenje žene iz krogov ameriških milijonarjev. V središču dejanja stoji nepokvarjena, vzorna soproga ameriškega bogataša. Okrog nje so same prijateljice, katerih edino delo je spletkarjenje, intrigiranje, prenašanje pošt in klevetanje. Pošteno ženo, ki pride v konflikt s krogom svojih prijateljic, igra Norma Shearer, vedno lepa in elegantna, dočim igrajo ostale vloge njenih najboljših »prijateljic« Rosalind Russell, Joan Crawford in Paulette Goddard. Rosalinda Russell je svojo vlogo

v filmu odigrala s takšno impresivnostjo in realnostjo, da je dobila za to vlogo prvo nagrado nekega hollywoodskega lista.

Film je režiral George Cukor. Njegova naloga je bila zelo težka, ker ni lahko izdelati film s 140 lepoticami. Za tako delo je sposoben edino le dober režiser, ki mora biti obenem tudi dober diplomat. Georgeu Cukoru je njegovo delo popolnoma uspelo, tako, da je iz senzacionalnega odrskega komada ustvaril še senzacionalnejši filmski šlager, ki je imel uspeh po vsem svetu. Film je zelo zanimiv tako za moške kakor tudi za ženske. Moške zanima videti in slišati kaj počno ženske kadar so same med seboj, kaj govore o svojih lastnih možeh, o možeh svojih prijateljic itd. Ženska publika pa bo strme in očarana sledila reviji bajnih toalet, bogatemu staju in razkošju, s katerim je film izdelan. Poleg tega pa bodo prav vsi radi pogledali izbrane ameriške lepotic, ki nastopajo v filmu v različnih manjših in večjih vlogah.

»Žensko carstvo« je tedaj program za najširše kroge, zlasti ker se film ne odlikuje samo po zunanjem blešku, temveč tudi po svoji lepi, prirčni vsebini. 2249

Iz Radeč

— Za prekinitev pouka zaradi pospravljanja poljskih pridelkov. Te dni je bila poslana vloga krajevnega šolskega sveta in šolskega upravitelstva na sresko načelstvo s prošnjo, da bi se za nekaj dni prekinil pouk, da bi otroci lahko pomagali starem pri spravljajanju poljskih pridelkov. Ker je zelo veliko očetov in sinov bilo pred kratkimi poklicanih na orožne vaje, upamo, da bo sresko načelstvo prošnjo ugodilo. S tem obveščamo starše, da naj do tega časa pošiljajo otroke redno v šolo.

— Odprta noč in dan so gruba vrata. V ponedeljek je v ljubljanski bolnici nedodana »preminula blaga žena in mati petih otrok g. Marija Burkelje, doma iz Vrbovega pri Radečah. Pokojnica je že nekaj dni bolehal, zato se je po zdravniškem nasvetu namenila v bolnico, kjer so jo skušali zdravniški obraniti pri življenju, žal je bil pa njihov trud zaman. Pokojnica je bila žena g. Leopolda Burkelja, kmetnika na Zidanem mostu in načelnika gasilske čete na Vrhomu ter sploh znanega nacionalnega delavca v našem kraju. Zapušta pet neposkrbljenih otrok, od katerih trije posejajo radeško ljudsko

šolo. Naj ji bo zemlja rahla. Preostalam pa naše iskreno sožalje!

— Prvenstvena nogometna točma. V nedeljo se bo vršila na radeškem sportnem igrišču na Njivicah prvenstvena nogometna tekma med SK Radečevami in SK Krškimi. Na tem igrišču se niso mogle vršiti do sedaj prvenstvene tekme, ker je bilo premajhno. Naši aglini sportniki so ga letos razširili za več metrov in ga s tem usposobili, da se lahko vrše na njem tudi prvenstvene tekme. Začetek tekme bo v nedeljo ob 16. Za tekmo vlada med domačini veliko zanimanje.

— Prva »poljska efektna loterija v Radečah. V nedeljo 29. t. m. bo zrebanje srečk prve efektne sokolske loterije v Radečah, ki se bo vršilo pod državnim nadzorstvom. Srečke so bile razposlane menda na vsa sokolska društva s prošnjo, da jih razpečajo med svojimi člani. Načrt loterije obsega deset glavnih dobikov: šivalni stroj, moško in žensko kolo, stenska ura, servis za šest oseb, moška in ženska zapesna ura, blago za moško in žensko obleko ter vrtna garnitura. Nadalje je še 190 večjih in manjših dobikov v vrednosti 16.000 din. Izžrebani dobiki zapadejo v korist Sokolskega društva v Rade-

Gibraltar

V glavni vlogi: VIVIANE ROMANCE, YVETTE LEBON, ERICH V. STROHEIM, Roger Duchesne — Abel Jacquin in drugi. Film brezprimerno poštovanosti, divjih, razpahljenih strasti in globoke verne ljubezni. — Film brezumnih borbe v mreži svetovne špijone. — PREMIERA tega senzacionalnega in sedaj najaktualnejšega filma je danes! — Predstave danes ob 16., 19., 21. uri; jutri v nedeljo ob 10.30 (znižane cene); ter ob 15., 17., 19. in 21. — Rezervirajte si vstopnice v predprodaji.

DNEVNE VESTI

— Za oživiljenje našega denarnega trga. V zvezi z napovedanimi ukrepi vlade na gospodarskem polju poročajo »Jugoslovanski kurir« iz dobro proučenega vira, da se pričakuje tudi vprašanje sanacije našega denarnega trga, kar je v tesni zvezi s podzavijanjem Narodne banke. Velika pozornost se posveča vprašanju deblokiranja zamrznjenih hranilnih vlog pri domačih denarnih zavodih. V zvezi s tem je finančni minister dr. Štetič na posvetovalnih zasedanjih v Zagrebu in Ljubljani napovedal, da želi vlada rešiti to vprašanje čimprej in čim temeljiteje, in da je v tesni zvezi z drugimi ukrepi gospodarsko finančne značaja, ki jih je vlada že storila. Na merodajnem mestu hočejo zvedeti za mnenje zainteresiranih gospodarskih krogov, ki naj bi pri ukrepih sodelovali. Tudi to vprašanje je zelo nujno in mora biti rešeno čimprej. Rešeno bo ne glede na trenutni položaj te ali one zainteresirane strani. Namen ukrepov je usposobiti naš denarni trg za sedanje razmere na finančnem polju ter vrniti vlagateljem potrebno zaupanje, da bo moglo tečajevati ne samo zavrti temveč sploh odstraniti. Seveda bo država pri tem upoštevala interese obeh strani in zato ni izključeno, da bo nujna vlagateljem gotova jamstva ter zahtevala neposredno kontrolo nad denarnimi zavodi.

SREČKE

državne loterije prodaja MENJALNICA REICHER & TURK PREŠERNOVA

— Posvetovalni odbor za promet. V Beogradu je bila seja ožjega odbora, ki mu je naloga določiti temelje racionalne razdelitve prometa v državi. Odbor je proučil osnutek uredb o proizvodnji, potrošnji in razdelitvi predloga in prišel do zaključka, da spravišajo določbe osnutka v konflikt kompetenc ministrov za gozdove in rudnike in trgovskega ministra o odnosu ravnanstva za zunanjo trgovino. Posvetovalni odbor za promet bo instrument ministrstva za gozdove in rudnike ne pa odbora za rube in kovine, kakor določa osnutek uredb. Posvetovalni odbor naj bo sam konsultativno telo in ustanovi naj se pri ministrstvu za gozdove in rudnike. Iz uredb naj se izločijo določbe, nanašajoče se na uvoz in izvoz, ker spadajo ti posli v pristojnost ravnanstva za zunanjo trgovino. Urad za nakup in razdelitev premoga ne bo ustanovljen, dokler se ne bomo razvijali dosedanj način preskrbe prebivalstva s premogom.

— Uredba o centrali za kurivo. Besedilo uredb o centrali za kurivo je že sestavljeno in uredba že podpisana. V ponedeljek bo objavljena v »Službenih novinah«. Že v začetku prihodnjega tedna začne poslovanje centrala za kurivo.

— Nemška banka v Jugoslaviji. V Essenu izhajajoča »Nationalzeitung« poroča iz Dunaja, da je bil ustanovljen v Novem Sadu Nemški kreditni zavod kot združena banka in kreditna ustanova v Jugoslaviji živčnih Nemcev z osnovno glavnico 16 milijonov din. Delovanje tega denarnega zavoda se bo raztezalo na vso državo. V upravnem in nadzornem odboru so ugledni, v Jugoslaviji živeči Nemci.

— Ali dobimo novo uredbo o najemninah? Na merodajnih mestih v Beogradu baje proučujejo vprašanje nove uredb o stanarini (zakupnini). Ni izključeno, da bodo za nekatere kategorije stanovanj najemnine znižane.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI, telefon 41-79

Duhovit in lep film o poštovanosti in prijateljstvu bodočih pomorskih oficirjev

ANAPOLIS

V gl. vlogi: ROBERT JOUNG
Predstave: danes ob 19. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. v ponedeljek ob 14.9.

Prihodnji spored (v soboto 5. X. 40.):

Ljubljenec Oxforda

— Zagreb dobi veliko moderno bolnico. Včeraj je bila v Zagrebu seja odbora za zgraditev nove zakladne bolnice. Obravnavalo se je v glavnem vprašanje notranje ureditve nove bolnice, ki bo otvorena 1. junija prihodnjega leta. Nabavljena je 1.000 bolniških postelj. Stroški se bodo zvišali od 75 na dobrih 80.000.000 din, in sicer zato, ker so se podražili zaradi zvišanja nemške marke instrumenti in aparature. Zagreb dobi prihodnje leto novo veliko moderno bolnico. Kdaj neka bo Ljubljana tako srečna?

— Zahvala. Vodstvo Društva sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se o priliki završitve leno uspele 51. glavne skupščine v Ljubljani iskreno zahvaljuje predstavnikom oblasti, samouprav, korporacij in društev, nadalje vsem delegatom in članom družbe, ki so s svojo navzočnostjo pokazali zanimanje za naše delo. Upravi Kazine najlepša hvala za prepuštev dvorane. Ob enem se zahvaljujejo zlasti pristojnim vsem, ki so sodelovali pri gradnji in pri slovesni otvoritvi družbene nove šole pri Sv. Treh kraljih na Kobanskem. Vse svoje člane in prijatelje pa, ki so nam v minulnem letu z nasveti, poročili in smotnimi prispevki pomagali, prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi nadalje, da pridobivajo novih sodelavcev in borcev za našo družbo. Vodstvo Društva sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 26. septembra 1940.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list« kr. banke uprave dravske banovine št. 78. z dne 28. t. m. objavlja uredb o spremembi in dopolnitvi člena 49. zakona o notranji upravi, uredb o dopolnitvi uredb o ureditvi ministrstva za prosveto, pravilnik o selskih poštoznih, navodilo št. 16. o pobiranju prispevka za narodni invazivski sklad, telefonski promet med Jugoslavijo in SSSR, odločbo o količini bencinske mešanice, ki se oddaja na karte (ku-

pone) za pogon motornih vozil in razne objave iz »Službenih novin«.

— 10 inženjerjev rabijo, pa jih ne morejo dobiti. Zagrebška železniška direkcija potrebuje najmanj 10 inženjerjev, da jih ne more dobiti. Seveda bi jih takoj dobila, pa še več, če bi bili pogojni. Toda plača je prva tri leta pripravne službe tako nizka, da ne zadostuje niti za najskromnejše preživljanje, saj znaša samo 1.500 din. S tem denarjem se pač zdat ne more živeti. Pa tudi po treh letih, ko bi položili strokovni izpit bi ne napredovali kdo ve kako. Zato mladi inženjerji nečejo v železniško službo. Drugače je pa to edini primer v naši državi vsaj v zadnjih letih, da je na razpolago 10 ali še več službenih mest, da se nihče za nje ne poteguje.

— Taborišče za Nemce iz Besarabije pri Zagrebu. Taborišče za Nemce, ki se selijo iz Besarabije v Nemčijo, je pri kolodvoru Sava pri Zagrebu dograjeno in priprava. Teno, da sprejme okrog 120.000 nemških izseljencev. V taborišču dobe vsi Nemci hrano in vse potrebno, da bodo lahko nadaljevali pot. Vsak dan prispe v Zagreb po pet vlakov z besarabskimi Nemci, ki bodo ostajali v taborišču največ po dve uri. Otem se bodo na odpuštili naprej. Taborišče so zgradili in uredili člani nemške delovne službe in Kulturbunda. Prvi vlaki z besarabskimi Nemci so prispeli v Zagreb davi.

— Zagrebški Slovenci pridejo v soboto 5. oktobra ob 8. zvečer v prostorišča društva »Narodni dom«, Berislavičeva ulica 11, trgatve grozdja po starih slovenskih običajih z gospodarjem, županom, viničarji, viničarkami itd. Vabimo vse prijatelje društva, da se pridite v čim večjem številu udeležiti.

— Avtobus Ljubljana-Bled preneha s 30. septembrom do nadaljnjega obratovati. R. Hojak, avtopodjetje, Domžale. 372—

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 29. v Kumboru 28. v Dubrovniku 27. v Sarajevu in Visu 24. na Rabu 23. v Beogradu 22. v Zagrebu 18. v Ljubljani 17.4. v Mariboru 16.5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758.8, temperatura je znašala 10.3.

KINO MOSTE

Danes in v ponedeljek ob 20. uri, jutri v nedeljo ob 14.30, 17.30 in 21. prvi film s slovenskimi napisi

Na okrajnem sodišču

Hans Moser v slajni komediji dvotipov, veselih zabav, prijetnih melodij

Krvavi kapetan

Errol Flynn — Olivia de Havilland

Slager film o junaškem gusarju Bloodu — zasedba kot v Robin Hoodu

Od torka do četrta:

FANFARA LJUBEZNI

— Zasedovanje pobeglih kaznjencev. Včeraj smo poročali, da sta iz mariborske kaznišnice pobegnili zloglasna vlomilca Ludovik Kolman iz Lesc in njegov tovariš Stanko Zupanc. Varnostne oblasti so napole vse sile, da ju čimprej izsledijo, vendar se za sedaj še skrivata in najbrž oprežujeta nekeje v bližini Maribora, kako bi prišla do civilne obleke. Kolman je star 34, Zupanc pa 32 let. Oba imata vidne znake, in sicer Kolman brazgotino na levem licu, Zupanc pa močno tetovirani roki.

— Nesreča ne počiva. Včeraj popoldne je na Celovški cesti v Šiški padel z motorja 30letni trgovec Janko Šiška in se hudo poobil po glavi in po nogah. Ponj so prišli reševalci, ki so ga odpeljali v bolnico. — 15letni kleparski vajenec France Medvedšek je včeraj nesel v loncu vrelo smolo, pa je padel in se opekel po rokah. — Služitelj na pošti Ludovik Pogačnik je se včeraj peljal s kolesom po Tyrševi cesti. Naenkrat pa so se mu na kolesu zlomile vilice, da je padel in se potolkel po obrazu in po nogah. — 4letna posestnikova hčerka Jožefa Japelj je doma v kuhinji padla in si zlomila levo nogo. — 6letni pišmonošev sinček Stanko Kajba iz Cerknice pa je padel med igranjem in si zlomil desno nogo.

— Nasilni pijanci. Naši gostilničarji imajo zadnje čase velike stitnosti z delavci, ki so zaposleni pri gradbenih delih. Pred dnevi so pijani delavci naredili veliko škodo v neki gostilni v Gorenji vasi. Prišel je preprij in nato pretep, steklenice in kozarci so frčali po zraku, gostilničar pa je izkupil sam, ko je skušal nadležne goste pomiriti, pijani delavci so ga obricali in pretepili. Orožniki so s težavo ugnali povdane goste, ki sedaj seveda nečejo biti krivi za škodo in razdejanje, ki so ga napravili v gostilni. Prav take stitnosti je imel s pijanimi delavci neki gostilničar na Trati. Preprij se je začel, ko je eden izmed delavcev zahteval, naj mu natakariča zračuna zapitek od stodinarskega bankovca, katerega natakariči ni izročil. Posebno se je izkazal neki Ilija, ki je napadel natakaričo z nožem in njo ter gostilničarko pogoltnil iz gostilne. Kakor v Gorenji vasi, se je tudi na Trati pri tepežu in razgrajanju izkazal Ilija, ki so ga orožniki z ostalimi krivci spravili na varno.

— Pod vlak je skočil. Na strašen način si je končal v Novem Sadu življenje 18letni Josip Kovac iz Kisača. Včeraj jutraj je počakal, da se je približal vlak, potem se je na vrzel na železniško progo, da so mu kolesa odrezala glavo. V smrt je šel zaradi neznošnih domačih razmer.

— Samomor zagrebške žilvice. Včeraj jutraj so našli v Zagrebu mrtvo 23letno šiviljo Barbaro Baloh. Obesila se je v svojem stanovanju. V smrt je šla zaradi nesrečne ljubezni.

— Iz četrtega nadstropja je skočila. Včeraj jutraj je skočila iz četrtega nadstropja znanega hotela Milinov v Zagrebu 64letna Nevenka Gjorgjevič iz vasi Melena pri Novem Bečeju. Baje je obupala nad življenjem zaradi moževe smrti. V hotelski knjižnici se je vohala pod lažnim imenom Marija Savič iz Petrovgrada. Zapustila je več poslovnih pisem, v katerih ne po-ve kaj jo je poglano v smrt. Pravi samo,

da njene smrti nihče ni kriv. Nesrečna žena je obležala vsa okrvavljena na pločniku na vogalu Gajeve ulice in Jelačićeva trga. Iz glave ji je brizgala kri. Smrt je nastopila takoj.

Iz Ljubljane

— Iz Zdrženje trgovcev v Ljubljani obvešča, da je založilo potrebne tiskovine za vodstvo kontrolnih knjig, ki jih predpiše kr. banška uprava za blago, ki spada pod kontrolo cen na malo. Zato naj zainteresirani nujno sporoče koliko pol takih tiskovin za kontrolno knjigo potrebujejo. V poštev pridejo sledeče stroke na drobno manufaktura, specerija, železnina, kavčuk, in kavčukovi izdelki, usnje vseh vrst, drva za kurjavo in premog. Interesenti lahko naroče tiskovine potom pristojnega združenja.

— Iz Umrlj so v Ljubljani od 20. do 26. t. m.: Avgusta Florjancič, roj. Novohrad, 66 let, žena uradnika; dr. Hinko Stepančič, 76 let, višji deželnosodni svetnik v p.; Marija Maraž, roj. Bucik, 43 let, žena uradnika; Franc Rojina, 59 let, posestnik in strgarski mojster; Marija Kerest, roj. Cerar, 66 let, služkinja; Marija Parapat, 74 let, služkinja; Antonija Šemrov, roj. Celarc, 51 let, upokojenka tobačne tov.; Marijeta Herzmanjsky, 16 mesecev, hčerka posestnika in vrtnarja; Viktor Zalar, 58 let, sekretar filozofske fakultete; Josip Jonke, 68 let, sluga Ljudske posojilnice. V Ljubljanski bolnici so umrli: Jože Petelin, 64 let, posestnik, Rečica ob Savinji; Frančiška Rozman, 7 let, hči posestnika, Lancovo pri Radovljici; Julka Premk, 37 let, služkinja; Marija Kulš, 31 let, šivilja, Split; Stefan Milnšek, 1 leto, sin delavca, Vitanje, srez Konjice; Ernest Schindler, 53 let, uradnik, Sevnica; Ivana Opeka, 17 let, hči posestnika, Rakek pri Logatcu; Jožica Farkaš, 8 mesecev, hči delavca; Darinka Stefan, roj. Zupan, 39 let, žena inženjerja banke uprave; Rudolf Simčič, 60 let, želi, kurjač v p.; Joško Zadnik, 18 mesecev, sin skladiščnika, Strazišče; Jožef Okorn, 8 mesecev, sin želi, premikača, Zidani most; Maks Krča, 31 let, delavec, Lokse pri Trbovljah; Karol Valasek, 45 let, tajnik Trbovljoprometne zveze; Anton Zabret, 7 mesecev, sin krojaškega pomočnika, Mač Menges; Zvonko Koderman, 2½ mesca, sin delavca, Črnuče pri Ljubljani; Anton Masle, 61 let, kočar, Čevica pri Dol. Logatcu.

— Iz Gospodje in dame, ki imajo veselje do razgibalne gimnastike, kakor tudi tisti, ki tudi potrebo po fiziološki telesni vzgoji, si bodo s koristno in veselo telovadbo utrdili telo in sprostiti duha. Telosno delo je najboljši razvedril za vse, ki tega v svojem poklicu pogrešajo. Telovadne ure, ki jih vodi telovadni strokovnjak, g. Josip Kozak in ki so doslej že pet let vršile na Resljevi cesti, bodo letos v telovadnici I. realne gimnazije v Vegovi ulici vsak ponedeljek, sredo in petek od pol 7. do pol 8. ure zvečer, kjer lahko dobe novi interesi vsa potrebna pojasnila. Pričetek letošnjega tečaja bo v sredo 2. oktobra.

— Iz Otvoritve Jenkovega plesnega zavoda v Kaniži bo ta ponedeljek 30. t. m. od 20. uri s začasnimi tečajem za novince — dame in gospode. Otvoritve tečajev bo pa v torki 1. oktobra ob 20. uri. Informacije in vpisovanje tudi za posebne ure dnevno od 11. do 13. in 16. do 19. ure. Dijaki-akademiki imajo popust. 378—

— Iz Uradne ure na carinarnici. Uradne ure na carinarnici bodo od 1. oktobra dalje od 8. do 12. in od 14. do 17., ob soboto od 8. do 14., pri carinski pošti od 8. do 14., pri prometu in izvozu pa je permanentna služba.

— Iz Pojditje, ne bo vam žal! Opozorjamo na drugi petndnevni avtozelet preko Bele Krajine 7. oktobra: Plitvička jezera, Split; ladja na Hvar; Trogir, Šibenik; slap Krke; Senj, Susak. Znameniti kraji, zanimivi doživljaji! Sončna Dalmacija — najlepša v jeseni! Prijave in vpilca do 3. oktobra. Podrobne informacije pošilja uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17-c. 376—

— Iz Pečene rase porcija 9 din, ocvrta piška polovica 13 din, izbrana vina, gostilna »Lovšine«. 380—

— Iz Nemške in italijanske, začetne in nadaljevalne tečaje priredijo v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave in društveni pisarni, Gregorčičeva ulica 27, pritičje, med 8. in 14. uri.

— Iz Vpisovanje v umetniško šolo »Probuha« se vrši vsak dan od 9. do 11. in od 16. do 18. ure. Šola nudi strokovno nabrazbo v figuralnem risanju in modeliranju s predavanji iz anatomije, perspektive in oblikoslovja. Reden pouk se prične v ponedeljek 14. oktobra. Natančni podatki so objavljeni na razpisni deski »Probuha« v veži Tehniške srečnje šole v Ljubljani.

— Iz Ruščina. Po primeru prejšnjih let prireja Ruska Matica za Slovence tudi letošnje tečaje za ruščino. Tečaji se delijo v 3 skupine: I. skupina za začetnike, II. in III. skupina za bolj ali manj že napredovale. II. skupina obsega študij Puškina in Lermontova, III. pa Čehova in Dostojevskega. Vpisovanje se vrši vsak torek, četrtek in petek od 7.—9. zvečer. Drž. dvorazredna trgovska šola, Simon Gregorčičeva ulica visoko pritičje, levo.

— Iz »Gibraltar«, slikovit špijonažni film v kinu Sloga. Mlad elitni oficir angleške vojske v Gibraltarju je do ušes zaljubljen v lepo špansko plesalko. Njeno razkošno in razpisno življenje ga pripravi v težke dolgotrpe. Da se reši teh, ga plesalka, ki je v tuji špijonažni službi, prepovori, da ji pribavi neke važne vojaške dokumente. S tem postane suženj lepe zapeljivke. Toda tatvina je odkrita in prstni odtiski izdajo tatu, ki je obsojen na smrt. Posreči se mu beg preko morja, kjer prestopi v špijonažno službo svoje ljubice. Pridobivši si popolno zaupanje vodje te družbe, je prišel na sled vsem mahinacijam te tajne organizacije in odkril po mnogih razburljivih dogodkih vse niti te družbe angleški tajni službi, katere član je tudi on sam. Le na ta način je mogel razkriti delovanje tujih špijонов. Lepi plesalki je smrt zasluženo plačilo, mladi oficir pa se oženi s hčerko svojega komandanta. To je zgodba tega filma, v katerem je francoski filmski režiser Fedor Osep ponovno dokazal visoko umetniško kvalifikacijo in mojstrski čut za

ustvarjanje močnih in dojemljivih filmskih dejanj. Njegovo delo v filmu »Živi mrtveci« je svetovnega slovesa. V filmu »Gibraltar« sodelujejo pomani francoski filmski umetniki Viviane Romance, Yvette Lebon, Erich V. Stroheim, Roger Duchesne in drugi. Film, ki je po svoji vsebini za današnje čase zelo aktualen, ne bo razočaral našega občinstva. Priporoča se nabava vstopnic v predprodaji.

— Starokatoliški župni urad se je preselil iz dosedanje pisarne na Tyrševi cesti 36 v Kolodvorsko ulico št. 3 nasproti Mestnega kopališča. Vsa pismenska pošta naj se pa naslavlja na poštni predal št. 82 v Ljubljani.

— Podiranje kostanjev v Zvezdi. Z mestnega magistrata nam pišejo: Magistratu Ljubljancu je kostanjev žetev čujejo se zahteve, da bi Zvezda ostala, kakršna je. Vsem tem v tolažbo naj pove, da ne bodo padla vsa drevesa, ampak jih bo podiril le toliko, kolikor je potreba za razširitev cestišča v podaljšku Wolfove ulice, ki bo poletje 12 m široko, kakor tudi, kolikor to zahteva končna izvedba regulacije prostora okrog spomenika, ki bo zasajen z lipami in tulipanovci. Za to podrast med drevmi, ki bo ostalo, je treba zraka in svetlobe, česar pa nujno potrebujejo tudi na novo preurejene gredice, posejane z nežno travico, da se bodo moge odeti spomladaj v blesteče zelenje, ki bo po-

življajoče obkrožalo impozantni kraljevi spomenik. Ko bo Zvezda končno urejena, bo nudila številnim sprehajalcem in počitka željnim po klopek poleg lepnotnih užikov tudi slastki vonj cvetoče lipe in tulipanovcev, častljivi kosati kostanj pa jih bodo vabili v prijetno senco.

— Dva zlata prstana sta ukradla. V četrtek sta prišla v trgovino zlatarja Alojzija Fuxa v Židovski ulici dva mlajša moška, oba elegantno oblačena in oba uglasjenega nastopa, ki sta pričela izbirati razno zlatnino, zlasti prstane. Pri tem sta na vse načine motila prodajalca, slednjic pa sta odšla, ne da bi kaj kupila. Šele po njunem odhodu je lastnik opazil, da sta mu zmanjkala dva prstana, in sicer eden z zelenim kamnom, vreden 430 din, drugi pa z akvamarinom, vreden 645 din. Oškodovani zlatar je tatvino takoj prijavil, vendar je ostalo zasledovanje zlikovcev brez uspeha.

— Iz Petek — dan beračev. Včeraj so policijski organi spet atrirali večje število beračev, ki so nadlegovali ljudi po ulicah, po poslovnih lokalih in po stanovanjih. Zlasti veliko je bilo beračev iz Ljubljanske okolice tudi mlajših. Med aretiranimi berači je bilo nekaj priznanih delomrznežev, ki se še nikdar niso lotili poštenega dela. Policija je nekaj takih beračev izročila sodišču, več pa jih je prislino odpravila v njihove domovinske občine.

Razpisano bo notranje posojilo

Emisija bo baje prepuščena sindikatu privatnih denarnih zavodov

Ljubljana, 28. septembra

Vlada je v načelu že sklenila razpisati notranje posojilo. Po informacijah »Jugoslovanskega kurirja« iz dobro poučenih virov bo uredba o štirin milijardnem posojilu za javna dela in narodno obrambno spreminjena v toliko, da se bo znesek posojila povečal. Posojilo bi bilo namenjeno izključno le velikim javnim delom, zlasti melioracijskim in asanacijskim. V tem smislu so v ministrstvu javnih del že pripravljene načrti za melioracije in asanacije.

Finančni minister dr. Štetič je imel zadnje dni posvetovalnjaz zastopniki bank v Zagrebu in v Ljubljani. Na njih je v glavnih potezah obrazložil načrt javnih del v letošnji zim. Finančni minister se bo najbrž še z nekaterimi člani vlade udeležil v kratkem podobne konference tudi v Beogradu, kjer bo zastopnike beograjskih bank seznanil z načrti vlade glede velikih javnih del, in v glavnem tudi z notranjim posojilom. Vlada namerava baje v sporazumu z bankami razpisati notranje posojilo. Na-

men posvetovalnjaz finančnega ministra je seznaniti zastopnike bank z notranjim posojilom in njegovim plasiranjem. Po eni kombinaciji naj bi se izvršila emisija posojila potom sindikata domačih bank. To bi bil drugi primer v naši državi, da se emisija notranjega posojila odstopi potom ustanovitve sindikata privatnim bankam. Prvi primer je bil leta 1921 z investicijskim posojilom.

Verjetno je, da bodo na merodajnem mestu predložili ustanovitve sindikata, ker vlada želi, da bi šlo notranje posojilo in javna dela v najtesnejšem sodelovanju z zastopniki našega denarnega trga pa tudi z zastopniki vseh drugih panog narodnega gospodarstva. Če bi pa ne bilo mogoče ustanoviti sindikat domačih bank, bi bilo notranje posojilo razpisano neposredno odnošno potom državnih in samoupravnih denarnih zavodov. To vprašanje se ne bo zlaščevalo. Vsi zakonski ukrepi v zvezi z notranjim posojilom bodo baje storjeni najkasneje do 10. oktobra.

Iz Celja

— c 396 dražb zaradi zaostalih davkov je razpisanih za prihodnje dni v območju mestne občine celjske. Zadnji seznam je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva.

— c Cinkarniški konzum. Delavstvo celjske cinkarne je predložilo vodstvu podjetja prošnjo za ponovno povišanje mezd. Pri pogajanjih pa je predsednik cinkarne ponudil delavstvu ustanovitve konzuma, ki bi nudil delavstvu dobro blago po zmernih cenah. Konzum bi upravljal zastopniki podjetja in delavstva. Če bo delavstvo sprejelo to ponudbo, bo podjetje takoj ustanovilo konzum.

— c Savinja še vedno privablja lepo število kopalcev, ki uživajo toplo sonce in se osvežujejo v bistri vodi, ki ima kljub pozni sezoni še vedno okrog 15 stopinj toplote.

— c Sokolski župni tekem v odbojki, ki so bile v nedeljo v Celju, se je udeležilo troje članskih in 6 naraščajskih odnosno mešanih vrst. Društva so zasedla naslednja mesta: Člani: 1. Celje-matica, 2. Šostanj, 3. Celje I. Naraščaja: 1. St. Pavel, 2. Braslovce, 3. Celje-matica, 4. Zabukovca, 5. St. Peter, 6. Štore-Teharje. Istega dne so bile na strelišču v Pečovniku pri Celju župne strelske in kolesarske tekme, ki se jih je udeležilo 41 tekmovalcev. Zastopana so bila društva Celje-matica, Celje I. Laško, Lobje, Sevnica, Štore-Teharje, St. Jurij ob juž. žel. in Vransko. Kolesarji so morali poleg streljanja izvršiti še posebne naloge.

— c »Justifikacija« podivjanega vola. V sredo proti poldnemu je podivjal v hlevu hotela »Pošte« neki vol in zdirjal iz hleva po Aškerčevi ulici na Mariborsko ceto, tam pa je zavil v lesno skladišče g. Blaža Sodina. Pobesneli vol je lažje poškodoval tri osebe. Ker ga niso mogli obvladati, so poklicali policijskega stražnika, ki je s tremi streli iz samokresa usmrtil podivjanega žival. Nato so volu izpustili kri in ga prepeljali v klavnico. Zadeva je vzbudila med ljudmi pravo senzacijo.

— c Žrtev prometne nesreče. V ponedeljek smo poročali o smrtni nesreči, katere žrtev je postal 18letni, pri avtomobilu Haselbachu v Celju zaposleni vajenec Slavko Drev, posestnikov sin iz Drešnje vasi, ki je v nedeljo zvečer trčil z motornim kolesom na cesti med Polzele in Parčljami v voz mesarja in gostilničarja Cimpermana s Polzele. Na zadnjem sedežu motornega kolesa je sedel 20letni, pri avtomobilu Bremcu v Celju zaposleni vajenec Miloš Frankovič z Brega pri Polzele. Frankovič je dobil pri karambolu pretres možganov in poškodbe na glavi, poleg tega pa si je zlomil desno roko. Frankoviča so spravili najprej na njegov dom, po odreditvi zdravniška pa so ga prepeljali v celjsko bolnico. Frankovič je že izven življenjske nevarnosti.

— c V celjski bolnici je umrl v sredo 57letni delavec Ivan Primožič iz Gaberja pri Celju.

— c Redna seja celjskega mestnega sveta bo v petek 4. oktobra ob 20.

— c Tri nesreče. Ko je 32letni posestnikov sin Martin Kolar iz Bovš pri Škofljici vasi gnal v ponedeljek vole na sejem v St. Jurij ob juž. žel., ga je vol brcnil in mu zlomil desno roko v ramenu. Istega dne se je ponedeljek 10letni sin delavca Florjan Milnar iz Trnovej pri Celju. Ko je nabiral v gozdu suhljad, je padel z drevesa in si zlomil desno nogo v boku. Ko se je 16letni ključavničarski vajenec Nikola Radi iz Sevnice vračal v torek domov, je padel in si zlomil levo roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

nice vračal v torek domov, je padel in si zlomil levo roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— c Olimp : Kranj. Na Olimpijem igrišču v Gaberju se bo pričela v nedeljo 29. t. m. ob 16. ligina prvenstvena tekma med SK Olimpiem in SK Kranjem. Ker je moštvo Kranja v zelo dobri formi ter predvaja lep in koristen nogomet, bo moral Olimp napeti v nedeljo vse sile, če bo hotel doseči časten rezultat. To srečanje bo vsekakor zelo zanimivo.

— c Rezervni podnarednik — dobrovoljec! Vsi rezervni podnaredniki, ki so bili dobrovoljci v srbski vojski od 1. 1912. do 1918. in stanujejo v območju mestne občine celjske, naj se čimprej, a najkasneje do 5. oktobra javijo na vojaškem oddelku mestnega poglavarstva. S seboj naj prinesejo vojaške dokumente.

— c Umrla je v sredo v celjski bolnici 32letna potrošnica Neža Adamčičeva iz Celja.

Naše gledališče

DRAMA

Plečnikova dela v srbskih očeh

Slovenski arhitekt, ki ga nekateri poveljujejo, drugi pa ostro napadajo

Kot zanimiv prispevek k pogledu na Plečnikovo in njegovih delih ponatiskujemo danes članek ki je bil objavljen 10. avgusta v beograjski »Pravici«.

Arhitektura je kakor vsaka druga umetnost dolžna upoštevati vsa ona glavna načela praktične smernosti in resničnosti, življenjske stvarnosti in dojemljivosti, ki vodijo vse vrste umetnosti ter jim dajejo pečat splošne narodne in človeške vrednote. Glede na to bi morala morali arhitekturo postaviti na prvo mesto, ker je od vseh umetnosti v najpristnejši zvezi z narodom, iz katerega je prazila in ki jo podpira. Zato bi morala prvenstveno upoštevati kulturno zrelost okolice in časa, pogoj, ki so ji podani, in cilje, ki jim je namenjena.

Če motrimo dela naših proslavljenih arhitektov in te perspektive, moramo na žalost priznati, da se jim do danes ne po-sreči ustvariti naš poseben narodni tip arhitekture in niti kak svojstven tip po-sameznika, kakor bi upravičeno prič-a-vali. Celo oni, ki so priznane avtoritete na tem polju, se niso mogli otresti raznih vplivov, iz katerih so izšli, in se jim ni posrečilo njihovo

arhitekturno prilagoditi narodnemu čustvovanju in duhu.

Mnogi so se popolnoma izgubili v kopiranjih antike, renesanse in baroka, ki so jih zmešali z modernimi oblikami in po-izkuši, ne da bi se zavedali, da take tvor-be nimajo p. v nič skrupa z našim na-rodnom in plemenskim smislom in duhom. Najhujše pri vsem tem pa je, da take zgradbe navadno požoro ogromno naro-dnega denarja. Naše arhitekture bi morale že samo to dejstvo, če že trošijo za svoja de-la narodni denar, pripraviti do tega, da bi se potrudili in skušali dati narodu nekaj domačega, nekaj, s čimer bi se narod lah-ko predstavljal pred tujino, ali najmanj ne-kaj takega, kar bi narod sprejel za svoje, kar bi mu bilo dojemljivo in bi moglo vzbuditi v njem zadovoljstvo. Ni nujno, da bi to moralo biti glede napredka

nekaj genialnega, veličastnega in ogromnega,

zadostuje, da bi se pri tem ozirali na kon-dicije narodne duše in smisla za lepoto. In prav to pogrešamo pri nas, posebno se pri naših modernih stavbenikih.

Ime g. Plečnika spada nedvomno med najbolj znana imena naših arhitektov. O njegovih delih so napisane že cele studije, on je vzgojil zelo veliko naših mlajših arhitektov, njegova dela — našta je po-imenično — tvorijo dolgo vrsto ustvaritev, katerim se mnogi divijo in jih priznavajo. V današnji Ljubljani so največje in naj-razkošnejše stavbe sad njegovih načrtov. Lahko se tudi reče, da se ves regulacijski in urbanistični načrt Ljubljane ustvarja po njegovi zamisli. Plečnik je veliko delal tudi izven Ljubljane, ne samo v Sloveniji, tudi v inozemstvu. Najbolj se je proslavil s prenovitvijo praških Hradčanov, nič manjšo slavo mu pa niso prinesla tudi druga dela pri nas. Vse to je v Sloveniji utrđilo prepričanje, da je g. Plečnik moj-ster svetovne kapacitete, ki se le redko-kdaj pojavi na polju arhitektonske umet-nosti, da je on umetnik, po zaslugi kate-rega bo slovenska arhitektura živela še stoletja, skratka človek, ki je ustvaril svojstven in slovenski tip arhitekture.

Nasprotna stranka, ki ne soglaša s to sodb-o o Plečnikovi umetnosti in ki naspro-tuje mnogim stvarim, pod vplivom ta-kega slovesa ni smela javno izraziti svoje-ga nezadovoljstva.

Toda kolikor več zgradb, ki jih je za-snoval g. Plečnik, rase iz tal, toliko bolj rase nezadovoljstvo. Reči smemo, da vsa-ka nova Plečnikova zgradba vedno bolj širi nerazpoloženje bodisi laikov kakor tu-di strokovnjakov, ki se začenejo že jav-no oglašati. Med Slovenci je posebno oži-velo to nerazpoloženje v zadnjem času za-razdi nekaterih novih del po načrtih g. Pleč-nika. Najprej zaradi univerzitetne knjiž-nice, ko je tudi eden najboljših slovenskih strokovnjakov v arhitekturi g. Vurnik iz-razil svoje pomisleke, nato zaradi načrta za spomenik blagopokojnemu kralju Zedi-nitelju v obliki »proplej«, ko je malone ves naš tisk vstal proti temu, in končno te dni, ob odkritju moderne mrtvašnice z imenom »Zale« v Ljubljani, ko so tudi mnogi pristajali Plečnikove šole ostali ne-kam hladni napram svojem oboževanju. In šele te stavbe so pokazale, kaj zamer-ja večina slovenske javnosti Plečniku.

Drži dejstvo, da Plečnik še od daleč ni ustvaril nekega narodnega, slovenskega ti-pa arhitekture, kar bi radi mnogi pouda-ri. V njegovem delu

najdemo združene vse tipe od kla-sičkov do današnjih dni.

Plečniku je posebno priljubljena antika z njenimi klasičnimi slogi (jonskim, dor-skim, korintskim), po katerih je lahko že na prvi pogled spoznati Plečnikovo de-lo. Mnogi strokovnjaki mu očitajo, da ta pretirana uporaba klasičnih slogov, kjer so in niso potrebni, izpričuje njegovo ne-zadostno poznavanje načel moderne stati-ke in modernega razumevanja arhitekture kot umetnosti.

Drugo dejstvo je, da so vse Plečniko-ve stavbe na zunaj razkošne, njihova no-tranost je pa mračna tako, da morajo biti mnoge stalno razsvetljene. Iz tega mnogi črpajo dokaze, da Plečnik ne upo-števa dovolj harmonije, kar podpira dej-stvo, da so vse njegove ustvaritve v deta-ljih dobre, toda ne zadovoljujejo kot celota. Tak primer je ravno z ljubljanskim mrtvaš-nico, ki je med Ljubljancami izzvala naj-več nasprotovanja.

Preziranje harmonije je izraženo sko-zo v vseh njegovih delih

in to ne samo med detajli same zgradbe napram celoti, temveč tudi med zgradbo kot celoto in njeno okolico. Neke cerkev v Prekmurju nam lahko za to služi kot eklatanten primer. Plečnik je v cerkvi, ki je stara že nekaj stoletij, zgradil oltar v slogu svojih razkošnih zgradb tako, da je nesoglasje otipljivo tudi laiku. Univerzitet-na knjižnica v Ljubljani je drug tak pri-mer. Da bi se mogla med njo in njenim okoljem ustvariti vsaj kolikor toliko zno-ma, harmoničnost, bi bilo potrebno kar ves mestni del porušiti in zgraditi znova.

To zanemarjanje harmonije med deta-lji in celoto ter celote napram okolici po-vozroča poleg neestetične zunanosti več-

krat tudi povsem nepotrebne prekomerne materialne izdatke. K Plečnikovim tvor-bam je vedno nujno preurediti tudi vsa njihova okolica. Da že vnaprej izpodbije-mo vsako opravičilo, češ da je pač treba preurediti samo zastarele zgradbe, mora-mo poudariti, da je prav isti primer z no-vo mrtvašnico, ki je postavljena na polju brez poslopj v njeni bližini. Tam bi bilo zaradi harmonije prilagoditi celo prirodo samo, kar se očividno tudi namerava.

Da Plečnik nikdar ne računa z denar-jem, je čista resnica, ki jo podkrepljuje dejstvo, da so vse njegove dosedanje stav-be dvakratno prekršile prvotni predrač-un. Tako še sedaj ni mogoče dograditi univerzitetne knjižnice, za katero je zna-šal prvotni predračun 8.500.000, pa so se do danes stroški

dvigili že na celih 13 milijonov.

Tako so tudi stroški »Zale« od prvotnih dveh in pol milijona do sedaj narasli na 4.500.000 din

in bodo prav gotovo še narasčali, če res nameravajo preurediti tudi nje-ko-lico. Pri tem se stalno ponavljajo že znani paradoksi. Plečnik namreč za svoje načr-te ne zahteva nagrade in opravi vsa dela brezplačno (zato mnogi arhitekti, njegovi učenci, ne morejo dobiti ničesar) toda

vse njegove zgradbe stanejo mnogo več, kakor bi bilo pričakovati.

Če bi hoteli končno podati vse kriti-ke Plečnikove arhitekture, tako strokov-njakov kakor laikov, bi jih lahko izrazili v sledečem:

Plečnikova arhitektura je brez duše, hladna ko kamen, ki se ga Plečnik naj-bolj poslužuje, ali pa beton, če ni kamna. V njej je zelo malo človeškega, pa mnogo primese iz vseh arhitektonskih slogov. Plečnik sintetizira in njegove kompozicije večkrat vzbujajo dojem igre z materialom. Iz tega sledi tudi dejstvo, da prav pri no-beni Plečnikovi tvorbi ni mogoče dobiti odgovora na vprašanje — zakaj je zgra-đen tako in ne drugače.

Vsako lahko ugotovi, da

je Plečnik slep za okolico

in da prezira harmonijo. On si nikdar ne zastavlja vprašanja, ali je kakšna stvar na svojem mestu ali ne. On brez zadrege postavlja po Ljubljani piramide,

ki so svojstvene puščavi in drugim narodom.

Skratka, on ustvarja forme zaradi forme in nič ga ne briga smotnost celotne zgradbe, tako da njegova umetnost služi res le sama sebi za cilj.

Plečnikovi oboževalci se kaj radi skil-

cujejo na to, da laiki in domači strokov-njaki niso zmogni ocenjevati Plečnikovega dela, ker ustvarja za bodočnost in ne za sedanjost. On koraka najmanj za sto let pred nami. To je najnavadnejša fraza, ko zmanjka drugih možnosti za obrambo Plečnikovih umotvorov. Kdo ve, kakšna arhitektura bo držala čez sto let. Tedajni ljudje se bodo morda smejali našemu oku-su. Toda nasprotno je malo verjetno, da bi mnoga Plečnikova dela preživela ta-ko dolgo dobo v sedanjem razkošju.

Taki so približno očitki Plečniku, ki se večkrat slišijo v Ljubljani. Ti kritiki se radi sklicujejo na kritiko Fritzja Lehman-na, ki je tudi zelo ostro kritiziral Pleč-nikovo delo prenovitve Hradčanov. Ta znani strokovnjak je ovrgel Plečniku mno-gre stvari in na njih pokazal nesmotnost in neharmoničnost, in to že pred desetimi leti.

Mnogo Ljubljancov je ogorčenih po-sebno zaradi »Zale«. Vso kompozicijo se-stavlja sedemnajst zgradb, ki medsebojno nimajo nič skupnega in zbujačo vtis raz-stave del kakšne šole za arhitekturo, bolj rečeno, razstavo del Plečnikovih učencev. Mnogi primerjajo mrtvašnico s sejmom z raznimi paviljoni, ki so zgrajeni, ne da bi se upoštevalo soglasje. Pravijo, da to iz-vira od tod, ker Plečnik skupaj s svojimi učenci izdeluje načrte. Kapele same so precej nepraktične in prostor med vrati in odrom je tako ozek, da bo malo večjo kr-sto le s težavo spravili v kapelo. Očitajo mu tudi čezmerno stebrovje, ki s staljša moderne statike sploh ni potrebno.

M. Rakočević

Z Jesenic

— Zvočni k'no Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. popoldne) vefilim »Marija Ilona« s Paulo Wessely v glavni vlogi. Krasen film iz revolucijskega leta 1848. Med do-datki tudi vojni tednik in domači kulturni film. — Sledi: »Pesem pustinje«.

Iz Škofje Loke

— Nov grob. Ko so pred dobrim mescem polagali k večnemu počitku 78letno gospo Marijo Kovačev, pač ni bilo ni mogel mi-sliti, da ji bo po nekaj tednih sledil še so-prig, posestnik in dolgoletni škofjeloski trgovec g. Franc Kovač. Medtem ko je bila njegova žena domačinka, je bil on Do-lenjec. Služboval je svoje dni v trgovini pri Dolencu, tam kjer ima sedaj svoje pro-store podružnica Bate, potem pa se je pri-znčil na novi dom. V zakonu se mu je rodilo dvoje otrok. Sin Jože, ki je sedaj v Beogradu, in hči Franciška, posestnica v Kapuenskem predmestju, ki se je poročila z železniškim uradnikom g. Leopoldom Erjavcem. G. Kovač je zadnje čase bolehal na mehuru in je iskal zdravlja v Leonšcu. Ker je bilo njegovo stanje brezupno, so ga prepeljali večeraj jutraj na dom mrtvega. Med vožnjo je izdihnil. Pokojni je imel svoje dni trgovino in gostilno, zadnja leta pa se je umaknil v zasebno življenje. Kot mož blagega značaja ni mogel imeti na-sprotnikov. Zlasti je bil naklonjen gasil-stvu. G. Kovač, ki mu bomo ohranili bla-gi spomin, spremimo na zadnji poti v soboto ob 16. Svojem, zlasti našemu so-kolskemu prijatelju g. Erjavcu, izrekamo globoko sožalje!

Iz Krškega

— SK Krško : SK Borut 5:1 (2:0). V ne-deljo 22. septembra je bila na domačem igrišču prvenstvena tekma med SK Boru-tom in domačim klubom ki je končala z lepo zmago domačega moštva. Tekma je od samega začetka potekla v premoči do-mačih, kar gostom nikakor ni šlo v račun ter je prišlo že v začetku do izključitve desnega krila SK Boruta. Hitri tempo igre je povzročil da se je ponesrečilo levo kri-lo SK Krškega ter si je igralce zlomilo kro-v v komolcu. Ponesrečenec je bil takoj pre-nešen v občinsko bolnico. Gost so se po-kazali kot izredno borbeno moštvo, ven-dar pa so v drugem polčasu precej popu-stili. Od gostov sta bila precej dobra oba branilca in od časa do časa srednji krilec. Domačini so predvajali hitra posajanja po krilih ter tako večkrat prodrli do nasprotnikovih vrat. Tekmo je sodil zelo objek-tivno g. Spat. V nedeljo gre domači klub gostovat v prvenstveni tekmi v Radeče proti tamkajšnjemu moštvo. Kakor se ču-je, bodo na to prvenstveno tekmo spremlja-li domače moštvo številni navijači, ter spodbujali svoje fante proti staremu posav-skemu rivalu.

— Oj, ti nesrečni mejaši. Kaj pestra in bogata bi bila zgodovina mejašev v naši ožji domovini, saj čujemo dan na dan, da se sosed mejaša ne samo pred sodiščem obdelujeta, temveč si kar doma poskušata s silo urediti svoj mejaški spor. Tak pri-mer so imeli tudi pri nas te dni. Nekaj po-sestnik iz Dedne gore je prišel svoj travnik, pa ker je videl, da je pridelek manjši ka-kor lanske leto, je pokosil kar še čez me-jo na travniku svojega mejaša, posestnika iz Sv. Primoža. Pa pa je videl, da je trav-nik ob mejah pokosen, ter se je začel za-nimati, kdo je to storil. Seveda je kaj kma-lu zvedel, toda mejaš je to zanikal, češ da ima svojega dovolj. Po daljšem pre-rekanju so sklenili, seveda se je to zgodilo v zidnici, da gredo skupno na pokosni travnik in ugovode, koliko je resnice in ko-liko škode. Seveda pa vse to le ni šlo v rač-un našemu dičnemu koscu Lojzetu, pa je naskočil svojega oškodovanca Jčeta, ka-teri je urnih nog bežal do bližnjega vi-nograda, izruval kol in parkat udaril po Lojzetovi glavi, tako da se mu je kol zlom-il v roki ter je Lojze oblezel na tleh s precejšnjimi poškodbami na glavi. Toda bitke še ni bilo konec, kajti prihitela je Lojzetova žena, ki ni hotela izostati v tej razpravi, vzela možu kladivo za klepanje kose ter z njimi začela obdelavati Jožeta, tako da je tudi ta dobil težje poškodbe in sta se morala oba zateči k zdravniku po pomoč. Zadeva bo seveda prišla pred so-dnike, ki bodo razsodili, kdo je napravil škodo in če je bila sploh napravljena.

Iz Poljčan

— Razpored davka. Individualni razpo-red osnovnega in dopolnilnega davka zem-ljarine za leto 1940. je razglašen na jav-ni vpogled pri davčni upravi do 30. t. m. V tem času se morejo podati samo bismeni ugovori računskega značaja. Enako je na-vpogled v istem času razpored zgradarine, pridobnine, davka na poslovnih promet in davka na rente. O ugotovljenih davčnih osnovah in o odmerjenem davku na bodo zavazani posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, zoper katere ne bo mogoče vložiti pritožbe.

— Važno za rezervne podnarednike bivše srbske vojske. Vsi rezervni podnaredniki bivše srbske vojske in dobrovoljci, ki so dobili čin ponudnika v vojni za osvobo-jebljen in ujedinenje v letih 1912 do 1918 in bivaljo na področju občine, ne glede na članstvo, naj se javijo na občini zaradi predloga za povišanje v čin narednika.

— Brezmesnega dneva v petek dne 1. novembra ne bo. Brezmesni dan v netek dne 1. novembra se prestavi na soboto dne 2. novembra zaradi cerkvenega praznika.

— Licenciranje bikov se bo vršilo dne 4. oktobra ob 15. uri popoldan na seimišči v Poljčanah. K licenciranju se morajo pri-gnati vsi bikji od starosti 15 mesecev na-prej zaradi posvetovanja glede plemenske sposobnosti.

— Rok za letošnje trgatve je določen na 15. oktober in je pred tem časom trgatve grozdja zabranjeno. Dovoljeno je samo podbiranje.

— Proti nezrelemu sadju. Ker se je na trgu pojavilo nezrelo sadje, je sresko namestvo določilo termine za obiranje po-sameznih vrst sadja. Sadjarji, ki se pečajo s prodajo sadja, naj si te termine ogledajo na razglasni deski in se po njih ravna.

Nevarna vlomilska tolpa pod ključem

Na vesti ima nad 40 vlomov — Ukradena roba vredna nad 120.000 din

Krško, 27. septembra

Sedaj, ko se je posrečilo dokazati 68letni Omerza Mariji iz Zadovnika pri Leskovcu soudeležbo pri številnih tatvinah in prikrivanje ukradenih stvari, ter je bila ista na podlagi najdb aretirana, je številna tatni-ska in vlomilska družba bratov Omerza pod ključem in čaka samo še, da izreče zadnjo besedo še pravica. Dočim so orož-niki iz Krškega še nadalje poizvedovali za soudeleženci pri tatvinah in se jim je res posrečilo odkriti in dokazati Omerza Ma-riji soudeležbo, so se vršila tudi poizvedo-vanja, da se ugotovi, koliko vlomov so ti prijatelji tuje lastnine prav za prav zagrešili. Ovadba jih naštevajo 42, jih je pa goto-vo še več.

Kaj vse so ukradli

V družbi, katere kolovodje sta bila 28-letni Omerza Jože in njegov brat 30letni Anton iz Zadovnika pri Leskovcu, so bili še 26letni delavec Zakšek Jože, 35 let star posestnik Cizeli Ivan iz Brežice in 31letni zidarski pomočnik Černoš Martin Skupno ali pa v manjših skupinah so zagrešili okrog 50 tatvin na teritoriji srezov Krško, Brežice, Novo mesto in Zasreb. Prvi korak v tej smeri sta napravila Omerza Jože in Cizeli letos v začetku februarja, ko sta ukradla posestniku Gorčar Karolini več kokaš. Dne 25. maja je Zakšek ukradel moško kolo izpred gostilne Kunej čevljar-skemu mojstru Božičniku Alojziju iz Krškega. Obtožnica navaja nadalje več tatvin perutnine po okolici Krškega, nadalje tatvino v Župecu vasi, kjer je bilo ukradenega raz-nega materiala in orodja za okrog 1400 din. Tatvino je zagrešil Omerza Jože. Na-dalje so Omerza Jože, Zakšek in Cizeli zagrešili več vlomov ter odnesli Jurčiču Martinu v Česnjicah in Veselju Ivanu v Borštu večje količine slanin ter oškodova-li prvega za okrog 1000 din, drugega pa za 1700 din. Omerza Jože in Cizeli Ivan sta vlomila v stanovanje Rudmana Jožefa v Dol. Skopcih ter mu odnesla okrog 50 kg svinjskega mesa, 45 kg masti, klobas ter razne malenkosti v vrednosti 2100 din. Nadalje sta Omerza Jože in Zakšek vlomila v delavnico krojača Košaka Leopolda v Kostanjevici ter odnesla raznega blaga v vrednosti 3400 din. Sledita dve zaporedni tatvini v trgovino usnja Baica, Stefana v St. Jerneju, kjer je bilo ukradenega usnja in čevljev za okrog 14.300 din ob prvi pri-liki, drugič pa okrog 1200 din. Iste noči, ko je Omerza prvič vlomil v Bačjevo tra-vino je bil izvršen tudi vlom v župnišče v St. Jerneju, katerega pa Omerza Jože trdovalno zanika. Nadalje je Omerza Jože ukradel Cerkovniku Francu iz Gor. Vrha-polja 2700 din vredno harmoniko, 29. maja letos je zopet bil vlomljen v hišo Erjavca Franca v Lohah pri Boštianu ter odne-seno 20 kg masti, 12 litrov žganja, več ko-madov suhega mesa, slanin, klobas ter harmonika v vrednosti 3200 din. Tudi to tatvino je zagrešil Omerza Jože. V noči od 5. na 6. junija je Omerza Jože obiskal čevl-jarskega mojstra Završnika Henrika, kate-remu je odnesel obleko, perilo, srebrno uro, samokres, denarnico z gotovino 500 din ter nekaj usnja v vrednosti 3700 din. Nato je Omerza Jože, ki je kakor vse kve-že-raje obiskoval čevljarje, vlomil v delavni-co čevljarškega mojstra Gajdoša Antona ter mu odnesel obutve in usnja za 5500 din. Nadalje je Omerza vlomil v delavnico kro-jarskega mojstra Znidarja Josipa v Seno-veju, kjer je ukradel več kosov blaga, ter nekaj obleke v vrednosti 3800 din. Prav tako je ukradel v Senovem Zmeverca Alvi-zija, kateremu je odnesel usnja in čevljev za okrog 3300 din.

Vsi ti zločini Omerze Jožeta in njegovih pajdašev so ostali tedaj neopazni in ni ih je to le še bolj podžalo k njihovi mu-petnosti. Odočloli so se še za več zločin. V noči od 9. na 10. maja so vlomili v skladišče Jerička Blaža v Rih-noburu kjer so odnesli večjo količino blaga, perila, špece-rije ter razne zalaganje in cimet v vred-nosti 20.000 din. Obiskali so tudi posestni-ka Bračuna Mihaela v Stolovniku pri Ri-henburgu ter mu odnesli slanin in svinj-skega mesa za 2200 din in Cinčarja Miha-ela pri Rajhenburgu, kjer so prav tako na-kradli mesa, slanin in masti za okrog 3500 din. 24. junija je bilo vlomljeno v delav-nico krojača Avčeca Antona v Smihelu ter odnešeno več oblek v vrednosti 2500 din. Mikecu Rudolfu pa harmonika, vredna 1600. Čevljarju Zupancu Francu v Mal-m Slatniku je bilo ukradeno 13 parov čevljev v vrednosti 3500 din. Tatvino je zagrešil tudi Omerza Jože. Nadalje sta Zakšek in Omerza Jože vlomila v hišo posestnika Kovačiča Jožeta v Lohah ter odnesla nekaj masti in mesa, par komadov posteljnega perila ter nekaj oblek in skupni vrednosti 1000 din, in v hišo posestnika Deržica Mi-

haela v Rigonah, kjer sta ukradla 90 me-trov domačega platna v vrednosti 3300 din. V noči od 4. na 5. marca sta vlomila v hišo Kržana Franca v Piršenbregu ter ukradla suhega svinjskega mesa in žganja za okrog 700 din ter v hišo Bogoviča Ivana, kate-re-mu sta odnesla razne premete v vrednosti 1000 din. Omerza Jože je ukradel tudi Zak-šku Ivanu, čevljarškemu pomočniku, kolo vredno 1500 din.

Vendar pa tej spretni družbi samo Posav-je ni več zadostovalo, ter so se napotili v završni srez, kjer so poleg več manjših tatvin zagrešili tudi drzen vlom v vilo Jan-kovski v Brdovčnem Prigorju, kjer so od-nešli raznega perila, oblek in drugih stvari za okrog 10.000 din. Poleg vseh teh šte-vilnih tatvin je Omerza obtožen še raznih manjših tatvin v vrednosti izpod 1000 din; med drugim je ukradel lepo število koles, katere so predelavali in jih prodajali na-prej, pri čemer sta posebno dobro pom-a-gala Černoš Martin in Cizeli Ivan. Vsa družba je prav pridno ukradeni roba raz-pačevala po nizki ceni. In uspehi so jih še podžigali. Orožništvo je izvršilo pri vseh hišne preiskave. Uspeh ni izostal, kajti ko so zapleli vse ukradene, še ne prodani plen, so napolnili poln voz, harmonik, koles, raz-nega blaga, platna, čevljev, starih in no-vih oblek ter raznih drugih predmetov. Si-cer pa tudi ni čuda, saj znaša vrednost vseh ukradenih predmetov nad 120.000 din. Od vsega tega plena pa si je Omerza pri-

... za sokolskim praporom

Pred novo prosvetno sezono Sokola

Ljubljana-Vič

Prosvetno delo bo osredotočeno okrog gledališkega odra in lutkovnega odseka

Vič, 28. septembra

Z nastopom jeseni se bo pričelo v viškem Sokolu tudi živahnije prosvetno de-lovanje in so bili v to svrhu storjeni že po-trebni sklepi. Na zadnji seji prosvetnega odbora, ki je bila polnoštevilno obiskana in jo je vodil prosvetar br. Lojze Merčun, so navzoči bratje soglasno sklenili, da mora postati viško prosvetno delo spet ta-ko, kakršno je bilo pred leti. Razumljivo je, da sedanjí težki časi niso kaj primerni za bučne prireditve, in zato se bo prosvet-no delo osredotočilo v glavnem okrog gla-dališkega odbora in lutkovnega odseka, ki bo pričel po daljšem odmoru spet delova-ti in skušal našo mladino zabavati ob zim-skih nedeljskih popoldnevih. V glavnem bodo delovali gledališki, lutkovni in preda-vateljski odsek pod vodstvom prosvetarja dil podstarostar br. Rudi Marušič s po-moščjo bratov Borštnika, Ambroža in Kem-perja, lutkovni odsek bo v spretnih rokah br. Metoda Paternostra, ki mu bo pomagal kader mlajših bratov in sester ter preda-vateljski odsek pod vodstvom prosvetarja br. Lojzeta Merčuna. Vsi odseki so začeli svoj program, ki ga bodo skušali izve-sti v letošnji jejski in zimski sezoni, se-veda v popolnem skladu z vadijskim zborom, ki si je tudi zahteval svoj program — slavnostno akademijo 1. decembra v proslavo državnega in sokolskega prazni-ka. Gledališki odsek se je odločil, da bo kot otvoritveno predstavo uprizoril Jurčičevega »Desetega brata« v režiji br. Borštnika. Po otvoritveni predstavi bo upri-zorila mladina ljubko igrico »V kraljestvu pečkovic«, nakar bomo videli v režiji Am-broža nekaj veseliger, ki bodo občinstvo izredno zabavale. Kakor smo že omenili bo zabavni Gsperček razveseljeval mladi-no ob nedeljskih popoldnevih in smo prepri-čani, da bodo tudi drugi pripeljali svojo de-co k lutkovnim igram.

Lep in obširen program si je načrtal predavateljski odsek, ki se že izvaja. Po-leg govornih predvsto pri načrtovanju, član-stvu in deci, bomo imeli tudi nekaj pre-davanj za širše članstvo z izredno zanimi-vimi predavanji, ki jih bodo spremljale skriptne slike. Ako se bodo vrtili bratje pevec iz orožnih vaj, bo tudi pevski odsek pričel takoj z rednimi pesnimi vajami. Za razvedrilno članstvo in občinstvo bomo pri-redili v sezoni miklavževanje, silvestrovan-je in običajno pustno zabavo, v kolikor nam bodo dopuščale razmere in sedanjí čas.

Prva prireditve bo 9. oktobra t. l. žal-na svečanost pred spomenikom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja pred novo meščansko šolo, kjer se bomo poklonili Njemu, svojemu prvemu Sokolu in zaščit-niku. Vabimo že danes vse članstvo in vi-ško javnost, da se 9. oktobra ob 19.15 v

polnem številu udeleži spominke žalne svečanosti.

Ko stopamo v novo delovno sezono, brat-sko vabimo v svoj krog vse brate in se-stre, ki so voljni dela, naj se javijo v po-edine odseke, kjer bodo dobrodošli in brat-sko sprejeti. Predvsem vabimo brate in se-stre, ki imajo veselje do dramske umetno-sti, naj se našemu vabilu odzovejo in nam pomagajo pri kulturnem delu.

Tudi delo v telovadnici se je poživelo, redno telovadijo vsi oddelki, ki se bodo kmalu pričeli pripravljati za prvo decem-brsko akademijo, ki naj pokaže delo v telovadnici in na prosvetnem področju. Bratje, sestre, naraščaj in deca — vabimo vas in kličemo k resnemu sokolskemu delu v telovadnici in pri prosveti. Vsi ki ste dobre volje in ki vam je sokolsko delo pri-sru — na plan! Zdravo! —zt.

★

— Sokol Ljubljana-Zgornja Siska. Društvena uprava načelništvo in prosvetni odbor v popolnem soglasju izvajata dosle-dno in v celoti vse program, ki ga so do-licili za letošnje jubilejno leto. Po uspe-ih akademij, gledaliških predstavah in jav-nem nastopu se v teku tekmovalja vseh telovadnih oddelkov. V prvem delu tekmo-vanj bodo absolvirana tekmovalja v lah-ki atletiki v drugem delu pa tekmovalja v oročni telovadiji in prostih vajah. Mi-nulke nedelje, 22. t. m. so že tekmovali člani, naraščajniki in naraščajnice, jutri 29. t. m. pa bodo tekmovali članice in obo-ja deca. Zvečer pa bodo na našem odru grstovali mali harmonikarji iz Domžal, člani podmladka Jadranske straže. Za pri-bredno nedeljo pripravila naš dramski od-sek otvoritve druge sezone v lastnem do-mu z Anzengruberjevo ljudsko igro »Kri-vopisanečke, popoldne pa bo otvoritve družbene plesne šole. Še tekem oktobra bo še druga premiera in sicer zabavna ko-medija »Vaška Venera«, ki jo je z izbra-nimi igralci naštimiral naš neumorni brat Bozo. Dne 9. oktobra se bomo spomnili s pietetno komemoracijo kralja mučenika, mesec dni kasneje bomo otvorili jubilejno društveno razstavo in 1. decembra pa bo-mo s telovadno akademijo proslavili svečano dan Zedinjenja. Dela je torej dovolj, dovolj pa tudi resne volje za delo. Zdravo!

— Ljubljanski Sokol priredi jutri 29. t. m. notranje tekme za moški in ženski naraščaj. Tekme se bodo vršile na letnem telovadišču v Tivolju. Začetek točno ob 10. uri. Vstop za članstvo prost. — V soboto, dne 12. oktobra se bo vršil v vseh dru-štvenih prostorih prvi družabni večer v ko-rist sokolske Petrove petletke, ki je na-menjena gradbi novega doma. Ker je to delo treba pospešiti in poglobiti, naj ob tej priliki celokupno članstvo stori svojo dolž-

Čez 6300 let nov vesoljni potop

Zanimiva teorija francoskega učenjaka Alphonsa Josepha Adhemarja

Admiral Byrd

Admiral Byrd je prišel do prepričanja, da je bila Antarktida nekoč tropska gorata dežela z visokim gorovjem okrog Južnega tečajja in s pogorji tudi ob obali. Byrd veruje, da bo ta »nova celina« nekoč zopet obljubena, če ne nastane nova ledena doba. Leden je od leta do leta manj. Na Južnem tečaju je sicer led debel še 5.000 čevljev na obali pa 1000, toda polagoma se topi. Byrd je našel dokaze mnogo debelejšega ledu v prejšnjih stoletjih. Prepričan je tudi, da postaja podnebje v Čili in Argentini vedno toplejše. Pastirji v južni Čili pravijo, da gore niso več tako zasnežene in pokrite z ledom kakor so bile pred 40 ali 50 leti.

Cim bolj se topi led v oblasti Južnega tečajja, tem bolj se dviga toplota in tem toplejši je najbrž tudi Humboldtov tok, ki je prinašal doslej subtropskim oblaštem Čile in Peru ohladičev. V Grahamovi zemlji je našel Byrd jezero, ki ga je pokrtil led šele pred 10.000 ali 20.000 leti. V ledu na tem jezeru so namreč našli zmraznjena živa bitja.

Tropska vročina na Južnem tečaju

Da je bila Antarktida nekoč tropska krajina dokazuje to, da je našla Byrdova ekspedicija tri fosilije, ki jih pa seveda ni mogla opredeliti. Ko je z dinamitom razstrelila plasti premoga je našla tudi fosilne liste. Med 22 panogami vede, zastopane v Byrdovi ekspediciji, je bila tudi magnetologija, zastopana po članu Carneggievega zavoda. Na najboljših zemljevidih so začrtane štiri različne lege južnega magnetičnega polja. Byrd je pa našel še peto. Ta kratak izvleček iz Byrdovega poročila spominja na znanstveni spor o svetovnih katastrofah nekoli sredi petnajstega stoletja, ki je dal Wilhelmu Bölschu pobudo za teorijo o vesoljnem potopu. Bilo je leta 1842, ko je izšla v Franciji knjiga pariškega profesorja matematike Alphonsa Josepha Adhemarja, znanega tudi po dobrih učbenikih. Knjiga naj bi ne bila samo eno pravo, temveč tudi najzanimivejši del o teoriji vesoljnega potopa. V tej knjigi je bil prvič omenjen pomen precesije za teorijo svetovnih katastrof.

Vpliv bližnje sonca

Kaj je precesija? Pot naše zemlje je prav tako malo točen krog, kakor je zemlja točna kroga. Teh najčistjših idealnih oblik tudi narava ni zmožna v svojih sijajnih kozmičnih umotvorih. Pot naše zemlje je elipsa, pri kateri sonce ne stoji točno v sredini. Posledica tega je, da se zemlja na vsaki obdobji letni poti na eni njeni polovici nekoliko približa soncu, na drugi pa oddalji od njega. Zda vsako leto ugotavljamo pri takem običajnem kroženju določeno izpremembo toplote. Veliki deli naše zemlje imajo poleti in pozimi v malem vročo in ledeno dobo.

Vse bi bilo v redu, če bi imeli na zemlji zimo, kadar smo oddaljeni od sonca in poletje, kadar se mu približamo. Toda tako enostavno to ni. Za nas se začnejo poletja in zima prvič zato, ker se zemlja premika po svoji poti poosevno. Zato ne nudi soncu med svojim kroženjem vedno proste fronte, temveč dve posevni polobi, od katerih dobiva od časa do časa samo ena na svoji polovici poti polno svetlobo in toploto. Kako je ta položaj neodvisen vidimo najbolje po tem, da imamo na severni poluti najlepše poletje prav takrat, ko smo od sonca oddaljeni. Brez pomena pa bližina in oddaljenost od sonca nikakor nista. Cim bližja je zemlja soncu, tem več toplote dobiva od njega. Po večini zakonih vesoljstva zemlja nekoliko bolj miha, če je oddaljena od sonca, kakor če se mu približa, tako da ima del zemlje, ki ima daljša poletja in bližje zime tudi daljša poletja in toplejše zime. Zda ima to prednost naša severna poluta.

Pa še nekaj posebnega ima svoj pomen. V ciklu nekaj nad 20.000 let privlači sol-

čna in lunina teža izbočeni trebuh zemlje, tako da se poluta, ki je imela tako in tako dolg obrat od sonca v istem trenutku obrne in začne približevati. Če ga ima zdaj sever ga dobi v prihodnjih stoletjih velike svetovne ure jug. Ta vrstni red se imenuje precesija.

Nova ledena doba

Vsako izmed razdobjih precesije, ki jih računa Adhemar z gotovo razliko na 21.000 let, je objela po vrsti zdaj severno zdaj južno poluto z daljšimi in mrzlejšimi zimami. Tako se je kupičil zdaj tu zdaj tam bolj polarni led. To pa pomeni po Adhemarovem mnenju za dotično poluto ledeno dobo. Ko smo imeli zadnji ciklus so se razširili severni ledeniki. Zda se nam po stoletjih zopet krčijo, nasprotno se pa led v oblasti južnega tečajja širi. To se dogaja na zemlji že od pradavnih časov. S prihodnjo precesijo pa dobimo ledeno dobo zopet na severni poluti.

Ta stvar ima pa še en pogoj in tu pridemo do dramatičnega momenta. Vsak te-

čaj, ki ima debelejšo plast ledu izpremeni s tem težišče zemlje. Posledica tega je da pritiskne vode proti tečaju, če pride k nam ledena doba, se preseli vode in Južno morje bo zopet pritiskalo na severno poluto. Zadnji akt takega prelivanja vode prihrumi vedno s strašno silo. Zadnja ledena polja pokajo, težišče zemlje se bliskovito premesti in v strahotni katastrofi pritiskne voda za njim. Med zadnjo katastrofo na severni poluti je zaneslo slone z blatom tja do sibirskega ledu. Zadnja katastrofa na južni poluti je bil pa po vseh znakih sodeč svetopisemski vesoljni potop. Zda se je jeziček tehtnice zopet počasi vrača proti severu. Čez 6.300 let bo človeštvo zopet doživelo strahovito pokanje antarktičnega ledu in nov vesoljni potop, seveda bo še živelo na zemlji. Tako trdi francoski učenjak. Nas seveda prav malo zanima, kaj bo na svetu čez 6.300 let, ker živimo od danes do jutri, skrb za človeštvo v daljni bodočnosti pa prepustimo učenjakom.

Aden — trdnjava v peščeni puščavi

Na razvalinah starega arabskega mesta, ob vznožju andesitnih skal se razprostira na kake 3 km dolgem in 5 km širokem polotoku urejeno pristanišče Aden. V angleških rokah je to pristanišče že od leta 1839. Angličani so zgradili iz njega trdnjavo, ki jim čuva vhod v Rdeče morje in s tem tudi v Sueski prekop. Okrog Adena se razprostira peščena puščava, v kateri najdemo le tu in tam zeleno oazo. Aden je zanimiv po tem, da so med pečini ali pa v skale same vžidane masivne posode iz kamna in betona, v katerih se zbira deževnica. Iz teh posod dobiva vodo prebivalstvo in posadke ladij. Večkrat pa se zgodi, da ostanke posode prazne, ker ni dežja.

V vsej okolici Adena živi le nekaj nad 50.000 prebivalcev Arabcev, Židov, Somalijcev in Parsov. Preživljajo se z drobnim trgovino in priložnostnim delom v pristanišču. Poleg njih je tu še majhna angleška posadka in nekaj uradnikov angleške uprave. Izvoz surovin iz tega dela Arabije ni velik. Izvažajo se večinoma nojevo perje, vel-

blodja dlaka in cigarete. Nekoliko poživljajo izvozno trgovino surovine iz nasproti ležeče Somalije. Vsaka z juga prihajajoča ladja se ustavi za nekaj dni v Adenu, da dopolni zalogo živil in pitne vode. Vročina zlasti v poletnih mesecih je tu nesnošna. Domačini živijo v kamenitih hišah s terasami in balkoni. Na ulici ali v odprtih prostorih pripravljajo kuharji okusne arabske jedi večinoma ribe in perutnine. Živila so v Adenu razmeroma poceni.

Do prve oaze je od Adena dobre tri ure vožnje z avtomobilom. Seveda pa ne smemo misliti, da vozi po puščavi avtomobil tako hitro kakor po cesti. Večkrat se pogreze v pesek, da je treba izstopiti in ga potiskati naprej. Oaze z debelimi kokosovimi palmami so človeška zavetišča v morju peska. Ljudje imajo v njih glinaste hišice. Toplota, sadje, voda in perutnina, to so darovi narave, ki omogočajo tem ljudem v osamljenih vrtovih peščene puščave skromno življenje.

Panthogenova kislina nov vitamin?

Na kongresu Društva ameriških kemikov leta 1935 je prof. Williams z Oregonske univerze opisal novo podobno vitaminu ali hormonu in nazval jo je panthogenova kislina. Nekaj sto kilogramov jeter je rabil, da je dobil iz njih komaj 20 miligramov teh snovi, tako da takrat ni mogel določiti njenega strukturnega vzorca. Pozneje je zanimivo snov proučil s svojimi sodelavci in res jo je dobil v čistem stanju in kristalizirano.

Snov se da v vodi raztopiti. Nabira se kakor drugi vitamini skupine B 2 zlasti v jetrih. Po poskusih prof. Jukeša s kalifornijske univerze lahko smatramo novo snov po kemičnih in bioloških lastnostih za isto, kot je filtratni faktorjem vitaminske skupine B 2. Panthogenova kislina pospešuje je močno celotno rast vseh vrst, ne samo pri živalih, temveč tudi pri rastlinah in enoceličnih bitjih, preprečuje nekatere ko-

ne bolezni in regulira dihanje. Njena sinteza je v telesu mnogih bakterij, pri rastlinah pa nastane takoj, čim nastanejo fotosintetični organi. Pri živih organizmi je vezana panthogenova kislina na koloidne snovi. Ima molekulska teža okrog 150 in njena disociacijska konstanta je bila določena na $3,9 \times 10^5$.

To je kislina slabo baženega značaja, ima dve hidroksilni skupini, toda nobene dvojne veze, niti aldehidne, niti ketonične, niti sulhidrilne, niti osnovne dušične skupine, kakor filtratni faktor beta-alanin. Panthogenova kislina je kot filtratni faktor stalna proti bromu, klorovodikovi kislini, hidroperoxydu in octovi kislini, proti drugim kislinam in bazam je pa labilna in toplota ji je zelo nevarna. V obliki kristalov se jo je posrečilo pridobiti kot apnenčasti panthogenan. Ta kislina je zanimiva zato, ker pospešuje rast celic. Nekateri učenjaki jo spravljajo v zvezo z bolezensko rastjo celic, recimo z rakom. Nje ime izvira od tod, ker se pojavlja ta snov povsod, v bakterijah, rastlinah, živalih in človeku.

Lepa Rosalinda in Mome-Cervelas — kaj se dokáže z obseščeno vrvi.

Pod tem senzacionalnim naslovom objavljeno poročilo se je glasilo:

— Snodi sta v neki krčmi na Montmartru kramljali dve vlačugi s svojimi slučajnimi prijatelji. Obe imata mnogo znanecv v predmestju Butte. Prva je znana pod romantičnim imenom Rosalinda, druga pa pod manj poetičnim zdevkom La Mome Cervelas. Prva je trdila, da veruje, da prinaša obseščena vrvi srečo, češ da je tudi njej sreča naklonjena samo če nosi pri sebi košček take vrvi. Ko so se ji posmehovali zaradi praznoverja, se je razjezila in povedala, da se ji je prikazal edini možki, ki ga je imela rada tistega dne, ko se je neki njen sosed obesil. Hranila je nepozaben spomin na prvega in košček vrvi od drugega.

Na nujna vprašanja je La Mome Cervelas dosegla, da so ji opisali tistega ljubčka in pokazali amulet. Cim je za zvedela, kar je hotela vedeti, in cim je zagledala, kar je hotela videti, jo je obšla divja jeza. Hotela je navaliti na Rosalindo, pa so jo zadržali. Slednjič je treščila sovražnici v obraz težak podstavek in jo tako težko ranila, da se je onesvestila.

Ta prizor je privabil radovedneže in rudarje. Le-ti so nastopili tako odločno, da so izsilili od razjarjene La Mome Cervelas odkritje, čigar važnost ni ušla nobenemu gledalcu. Ah, tako torej! — je kričala na vse gro. Zaradi tele mrhe me je moj ljubček zapustil. No, ne bo ga imela doglo, ker vem, kako mu je treba priti do živega, njenemu fantu... Do-

bro sem poznala vrvice. To je tista, ki mu jo je Arthur sam preskrbel. Na nji so še konci niti, ki je bila prišita k blazinicu, da niti temnejše barve. Takoj sem slutila to, ko sem čitala v novinah, da se je Escaldas obesil na modro vrvice. Slutila sem tem bolj, ko mi je ta falot Arthur sam priznal to in mi dal dve sto frankov, da bi mi zamašil usta. In ko mi je zagrozil, da bom morala storiti »samomor«, če črhnem o tem le besedico. Toda kaj me vse to briga. Življenje me itak ne veseli, odkar me je Arthur zapustil. In vsega tega je kriva ta stara mrha... da, mucka, kar zavijaj oči, — je pripomnila srdito, obrnjena k Rosalindi, ki je še vedno ležala onesveščena. — Videla boš še nekaj drugega in potem boš imela vzrok za omedlevice.

Ko si je La Mome Cervelas nekoliko opomogla, so jo redarji prijeli. — Kam me vodite? — je vprašala. — Na stražnico. — Pri teh besedah je šele vprav vzkipeła. — Na stražnico? Mene? Odvedite tja raje to vlačugo, ona je sodelovala pri umoru. Kaj ničesar ne veste? Ničesar o Escaldasu, ki se je baje sam obesil?... Stanoval je v hiši v ulici Levis. Jamčim vam, da si ni on izposodil od mene modre vrvice, da bi si zadržnil z njo vrat.

Dekle je potrdilo te pomembne besede tudi pred policijskim komisarjem. Ne moremo vnaprej obravnavati njihove verodostojnosti, ne da bi nam ne bilo treba naglašati njihovo važnost. Vsi se še spominjamo samomora Bolivijca Escaldasu, ki je trdil, da ima ključ od nedavne senzacionalne afere, še zda ne povsem pojasnjene. Odkritje, da bi bil ta dozdevni samomor v resnici umor, bi odprlo vrata celi

Tetanus

Vsak kdor je prišel kdaj v bolnico z odprto rano, ki je prišla kakorkoli v stik z zemljo, je dobil injekcijo proti tetanusu. To važno sredstvo sta dala človeštvu Behring in Kitasato. Ta dva učenjaka sta prva izdelala serum proti tetanu in s tem sta znatno znižala umrlnostvno osonost številno žrtev te po vsem svetu razširjene strašne bolezni. Njena zahrtnost je v tem, da se razvije pogosto iz neznatne ranice, za katero se človek niti ne zmeni.

Povzročitelj te bolezni je znan od leta 1885. Pod mikroskopom ga vidimo kot drobno palčico, ki ima mnogo resic. Ena lastnost pa ima bacil tetana, ki ga dela manj nevarnega, nego bi prav za prav moral biti. Če pride v rano, morajo biti podčas anaerobni pogoji. To se pravi, da mora biti rana taka, da nima zraka do nje dostopa, sicer ni škodljiv. Zato so nevarne rane, v katerih se drži prst, odnosno, ki se hitro zapro, kakor recimo vbodilaj

z žeblijem, trsko in podobno. Bacil proizvaja v rani strup, tako zvan tetanotoksin in to postane človeku usodno.

Inkubacija ali doba od okuženja do izbruha bolezni je različna; traja od 3 do 20 dni. Statistika kaže, da je bolezen tem hujska, čim krajša je inkubacija, in nasprotno, da imajo oboleli ljudje mnogo izgledov na ozdravljenje, če se pojavi bolezen pozneje. Pogosto se ranica že celi in naenkrat človek začuti, da so mu otrpnile mišice v ustih. Kmalu preide bolezen na vse telo. Temperatura naraste in naenkrat popadejo človeka strašni krči. Pozneje krči za hip popuste, toda kmalu jim sledi še hujski, dokler vse telo ne otrpne in se zvije v lok. V teh krčih človek navadno umira. Zelo značilen je tako zvan sardončni smeh ljudi, ki jih je napadel tetanus. To je posledica krčev v mišicah na obrazu. Tetanus zelo rečko popusti in v takih primerih ne zapusti nobenih posledic.

Orientalne dišave v italijanskih rokah

Gospodarski pomen zasedbe Berbere v angleški Somaliji po italijanskih četah

Gotovo se malo kdo izmed vernikov, ki v cerkvi vdihavajo vonj kadila, prav zaveda, po kakšnih potih je prišlo kadilo k nam in malo kdo sluti, da izvira ta snov iz Angleške Somalije, ki so jo nedavno zasedle italijanske čete. Zavzetje glavnega mesta te dežele Berbere, je za Italijo velikega gospodarskega pomena. V tem je namreč osredotočena vsa orientalska trgovina z vonjavami, ki se izvažajo v Evropo. To so kadilo, myrha in razna dišiča olja, vse v evropski parfumeriji važne snovi, vse kar se v glavnem rabi za izdelovanje kozmetičnih sredstev.

Večina teh dišav izvira prav za prav iz Abesinije, ki meji na Somalijo. Ko so Italijani zasedli Abesinijo, jim je prišla v roke malone vsa proizvodnja kadila, myrhe in drugih dišav. Vse je kazalo, da bodo trgovino z dišavami v bodoče vodili oni. Toda ni se zgodilo tako. S to trgovino so se namreč že od nekdaj pečali Arabci, ki so dišave prodajali naprej v Berbero. Tam je vsako leto velik sejem, ki traja od oktobra do aprila. V tem času prebiva v Berberi okrog 30.000 ljudi, dočim jih je sicer

okrog 10 tisoč. Tu je razstavljeno blago iz velikega dela severovzhodne Afrike. Razen kož so razstavljene in prvi vrsti dišave.

Orientalci so bili že od nekdaj veliki ljubitelji dišav in zato je bila ta trgovina vedno živahna. Z dišavami so trgovali že v rimskih časih. O tem nam pričajo rimske razvaline, kjer je bila baje borza za dišave. Iz Berbere so prevvažali vse nakupljeno blago še nedavno v angleški Aden na nasprotni obali Arabije. Od tod je prišlo v London in druga evropska mesta. Vse orientalske dišave so šle doslej skozi angleške roke, in Angleži so tudi odločali o njihovih cenah. Po zasedbi Abesinije so Italijani poskusili obvladati to trgovino tako, da bi šlo blago iz Abesinije v eno izmed eritrejskih pristanišč in dalje v Italijo. Toda arabski nakupovalci so z lahko prenašali tihotopsko blago med Abesinijo in angleško Somalijo in ga spravljali na trg v Berbero. Zda, ko je prišla tudi Berbera v italijanske roke, so Italijani neomejeni gospodarji nad trgovino z orientalskimi dišavami.

Hitrost ljudi, živali in stvari

Izračunali so, da hodi človek s hitrostjo 2,4 m v sekundi, če hodi nekaj minut. Pri enourni hoji znaša hitrost 1,75 m, pri celodnevni hoji pa 1,32 m v sekundi. Tekmovalna hoja gre s hitrostjo 2,37 do 2,57 m v sekundi, hoja po stopnicah z 0,04, tekmovalni tekači po dosežejo hitrost 0,75 do 5 m, v borbi za svetovne rekorde celo blizu 10 m v sekundi na progi 100 m. Smučarji dosežejo hitrost 2,8 m v sekundi na ravnem, navzdol po pobočjih pa 18 do 24 m. Virtuozni na klavirju zaigrajo 10 do 11 tonov v sekundi, stenograf napiše 300 do 400 znakov v minuti.

Konj teče na dirkalni progi s hitrostjo 25 m v sekundi, slon 5 m, velbird 2,4, lovski pes 25 m v istem času. Volk preteče v sekundi 10 m, ježek 2 cm, zajec 18 m, srna 21 m, žirafa 15 m, verica 1—2 m, noj 50 m, želva 6 do 7 cm, žaba 7,2 m, pajek 100 do 230 mm. Rbe plavajo s povprečno hitrostjo 1 m v sekundi. Različna je tudi hitrost ptic. V eni sekundi preleti orol 24 m, divja raca 21 m, divji golob 20, poštni golob 18—19 m, na dan do 100 km, lastovka 67 do 68 km, vrabec 5 do 10 m. Leteče ribe prelete do 25 m v sekundi.

Človeški lasje zrasto pol mm na dan. Človek vdihava zrak s hitrostjo 1,32 m v sekundi, izdihava pa z 1,19 m. Različne so hitrosti prebave. Najprej prebavimo banano in sicer v polgurni uri, teletino v 3 do 5 urah govedino v 5 do 6, svinjino v 8 do 9, gos v 9 do 10, sardine v 12 urah. Mlinska kolesa se vrte s hitrostjo 1 do 1,5 m v sekundi.

Beseda o pleši

Ali je pleša kuriozna? To vprašanje se zdi sicer dokaj tuđno, vendar je pa mišljeno resno. Prvi bi odgovorili nanj nikalno. Pri nas vendar ne bo nikomur prišlo na misel domnevati, da bi se našli ljudje, ki bi radi imeli plešaste glave. Nasprotno, vsak človek ima rad bujne lase, da se s tem poveča njegova prikupljivost. Pa tudi plešasti ljudje sami ne vidijo v pleši nobene prijetnosti ali koristi. Šele čez več let ko ne mislijo več na plešo, jim ni več neprijetna.

Ko začne človeku izpadati lasje si navadno na vse načine prizadeva ohraniti jih. Pozneje se boji za vsak las. Cim red-

kejši postajajo lasje, tem dražji so človeku. Ko pa končno izpadejo človeku vsi lasje ali vsaj tisti, ki jim je narava namenila konec, ni treba človeku več hoditi k brivcu. Stroški za striženje odpadejo in to je že nekaj.

Neka medicinska revija je pa nedavno priobčila članek, v katerem piše prav, da je pleša za zdravnike neprecenljive vrednosti. Marsikateri zdravnik brez dobre prakse bi plačal lepe denarce za pošteno plešo. Lahko se sicer vprašamo zakaj se pa ne da gladko ostrčiti. Dal bi se že lahko, toda to zadostuje samo za dva ali tri dni. Plešasta glava naj bi bila znak poštenosti, verodostojnosti in marljivega duševnega dela. To velja za zdravnike.

Kar pa velja za zdravnike velja večinoma tudi za vse druge poklice. V mnogih trgovskih podjetjih velja pleša za jamstvo bogatih izkušenj in tako privablja odjemalce. Ona utrjuje vero v filozofsko zrelost dotičnega človeka in vpliva na ljudi, ki sodijo človeka po zunanosti. Rodbinski poglavar ima veliko korist od svoje pleše. Če bi imel bujne kodre bi mnogo izgubil na svojem dostojanstvu.

Vse drugače se seveda s plešo na ženski glavi. Plešasta ženska si sploh težko mislimo in jasno je, da bi pleša pri ženski ne imela nobene dobre strani.

ŠKOTSKA

Škot sedi v krčmi in pije pivo. Kar zagleda v njem muho. Pije previdno okrog muhe in šele ko ostane na dnu samomuha in nekaj pen, pokliče ogorčen natakarka in zahteva drugo pivo. Natakark se opraviči in res prinese nov vrček piva. Za sosedno mizo sedi škot in pije skupaj z ženo pivo. Ko natakark odide pokima drugi škot pravemu in ga tiho poprosi: Ali bi mi ne mogli dati te muhe?

PRI GRAFOLOGU

H grafologu pride mož zaskrbljenega obraza in ga prosi naj mu analizira pisavo.

Pisava karakterizira zelo dobrega, prizanesljivega in potrpežljivega človeka. To zadostuje. To je namreč pisava nekega krojača in hotel sem samo vedeti, če bi mogel pri njem naročiti obleko na kredit.

ZANESLJIVO SREDSTVO

Sama ne vem kaj nam storiš s svojim možem. V spanju namreč po cele noči govori. Poskusite mu dovoliti večastih besedo, kadar ne spi.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

Kaj bi se bilo zgodilo, če bi bil ostal neizprosen v svoji trmi? In kaj, če bi se njegovo srce omehalo. Ali ni videl tega sam princ jasno? Prepuščal je vse času in pritoževal se je samo čez kašelj in bolečine in trganje v rebrih. Na vse to je pa pozabil, kadar je ujkjal svojega sinčka. Ni si pa hotel zastaviti odločilnega vprašanja. To vprašanje se je samo postavljalo čisto drugače, kakor si je mislil.

Nekega dne je sklenil zopet lotiti se svojega poklica. Pustil je Bertrando in Claudia v ulici Cambaceras, sam je pa odšel v pisarne Severne avtomobilske družbe. Podjetje je imelo pisarne v Levallois-Peretu. Na trgu Saint Augustin je sedel v tramvaj, vozeč po bulvarju du Malesherbes. Da bi si krajšal vožnjo s čitanjem, je kupil novine. Razgrnil jih je in se zdrznil. Obšla ga je groza. Čujmo, kaj je prečital na prvi strani:

Presenetljivo odkritje! Tekmovanje dveh žensk.

201

vrsti domnev. Prijatelj vlačuge La Mome Cervelas Arthur Sornieres, znan pod zdevkom »krasni rdečelasec« ali »potepin«, je mož najslabšega kova, zmožen vsega. Gotovo pa ni delal na lastno pest. Takoj po Escaldasovi smrti je izginil in baje je imel polne žepe denarja. Odkod naj bi dobil denar, če ne od ljudi, ki jim je bilo mnogo lažje na tem, da Bolivijec izgine s sveta? Zda iščejo tega nevarnega človeka. Če ga zgrabi policija, pridejo na dan presenetljiva odkritja.

Pripominjamo, da sodišče še vedno hrani vrvice — in sicer res modro — ki naj bi bila povzročila Escaldasovo smrt. Košček, ki ga hrani Rosalinda, je nedvomno ostanek modre vrvice, najdene na kavljju potem, ko je bila vrvice prerezana.

Princ de Villingen je čital to poročilo od začetka do konca. Ko ga je prečital in dvignil glavo, je bil tako blede in oči je imel tako izbuljene, da so se sosedje v tramvaju presenečeno spogledali. Mislili so, da imajo pred seboj norca, ko so slišali, kako mrmlja: Kje je to? In ko so videli, kako je pred mestnim obzidjem skočil iz tramvaja.

Gilbert jo je ubral po bulvarju Malesherbes proti postajališču Izvoščikov. Skočil je v prvo kočijo in zaklical:

— V ulico de Verneuil in poženi kar se da! Več mesecev po svojem srečanju s Françoise pri Bertrandi princ ni videl niti Marca de Plesguena niti njegove hčere. Upal je, da s posetom ne bo združena nevarnost, da bi motil mir dekleta, ki je veljalo za njegovo zaročenko in ki ga je morda še vedno ljubila.

Pisane ljubljanske zgodbe

Zopet poplah na črni borzi, kjer uspevajo posli z zlatniki vseh vrst

Ljubljana, 28. septembra

Ljubljanski črni borzanci stikajo glave na vogalih in v bifejih ter se vprašujejo, kaj bo, če bo šlo tako naprej. Oblasti jim namreč gledajo pod prste kakor se nikoli prej. Te dni so potekali posli na ljubljanski črni borzi pod vtisom neprijetne vesti, da ni več varno spekulirati in tihotapiti z zlatniki vseh vrst, napoleondori, luji, funti itd.

Odkar posli z valutami na črni borzi niso več rentabilni, so se črni borzanci lotili prodajanja in nakupovanja zlatnikov, ki imajo dandanes izredno visok kurz. Zlato je zlato, pravijo črni borzanci. Mnogi izmed borzancev, ki so lahko kupovali in prodajali se pred letom dni valute, se danes ne morejo več pečati s posli z zlatniki, kajti za te posle je potreben razmeroma velik obratni kapital. Nekateri izmed zlatnikov notirajo na črni borzi do 800 din. Ako jih kupiš deset, moraš imeti kar osem jurjev. Posli na črni borzi so zaradi tega čedalje bolj dragi posli in opravljati jih morejo samo črni borzanci z razmeroma velikim kapitalom, dobiček pa je zato razmeroma velik. Posli na črni borzi so namreč najbolj rentabilni, kajti v njih se kapital čudovito hitro obrača. Jurji se plodijo kakor kuni v teh poslih. V nekaj minutah zaslužiš lahke pet ali deset jurjev. To torej, kolikor ima dobro plačan resničn in ne samo titularni direktor mesečne plače. Posredovalci pa so na boljšem kot so bili prej. Pri posredovanju z valutami so manj zaslužili kakor sedaj pri posredovanju z zlatniki.

Organi oblasti sedaj vneto oprezujejo v lokalih in na vogalih na črni borziance, kajti ni v interesu našega domačega denarnega trga, da se zlatniki prodajajo in kupujejo na črni borzi, zaradi tega se razvijajo posli na ljubljanski črni borzi v znamenju nekakega poplaha. Izvedeli smo, da je prav malo manjkalo da ni eden izmed črnih borzancev prišel te dni ob premoženje, ki ga je naložil v zlatnike. V vrečici je imel za 200.000 din zlatnikov in le po čudnem naključju jih ni eko postavje opazilo in zaplenilo.

Nervozni so pa postali tudi prodajalci in kupovalci diamantov in briljantov. Dragi kamni so namreč drugi artikel, s katerim je mogoče danes spekulirati in tihotapiti. Ti posli sicer niso prepovedani, toda oblasti so vendarle opazile, da je preveč last-

nikov diamantov in briljantov zadnje čase v Ljubljani.

Zgodba iz ljubljanskega trga

Ta je pa poučna in ne samo informativna. Prijatelj nam je sporočil kako je pred dnevi kupoval na trgu krompir po 1.50 din kg. Kmetice so mu ga ponujale na 2 din. Končno je naš prijatelj iztaknil kmetico, ki je v božjo voljo vdana izjavila, da mu bo dala krompir po 1.50 din. Za dva kilograma je šlo. Prodajalka vrže krompir na tehniko, ga lepo zavije v časopisni papir in ga izroči našemu prijatelju. Naš prijatelj pa je previden mož in je še pogledal na tehniko, preden je krompir spravil v svojo malho. In glej, opazil je, da sta bili v skodelici samo dve uteži ena za 1 kg, druga za pol kg. Razburil se je naš prijatelj in nahnul prodajalko, da ga boče prevariti in da sedaj ve, zakaj mu je lahko prodajala krompir po 1.50 din.

Prodajalka ni izgubila duševnega ravnotežja zaradi tega, temveč je mirno svetlovala kupovalcu, naj premisli kaj govori, da ne bo imel sitnosti na sodišču zaradi sumničnega prevzema. Saj ga je hotela pravkar natehtati še pol kilograma. Se nikogar ni nikoli ogoljufala. In res mu je natehtala še pol kilograma krompirja, pa še vrhana je bila mera in še nekaj lepš krompirjev je dala našemu prijatelju za nameček. Naš prijatelj je bil zadovoljen, kajti tako poceni domačega krompirja še nikoli ni kupil. Prodajalka pa je bila najbrž tudi vesela, da se je tako poceni izločila.

Poizkus zastupljenja?

Tam v Trnovem imajo stare in mlade ženske svojo senzacijo in ugrajbo, ali je hotela gospa A. res zastupiti gospo B. Zgodilo se je takole: Gospa B. je iztrkala v strop v svoji sobi luknjo, da je lahko prisluškovala pogovore, ki jih je imela gospa A. v sobi nad sobo gospe B. Gospa A. je opazila brežični telefon in je ob prvi priliki zagodila radovednici pod njo. Nekega dne, ko se je gospa A. zdelo, da gospa B. prisluškuje pod luknjico, je gospa A. vtila v luknjo neko smrdljivo in žgočo tekočino, ki se je v sobi radovedne gospe B. takoj razplnila in usmradila zrak. Gospa B. zdaj trdi, da je gospa A. vtila skozi prisluškovalno luknjo strupeno žveplo kislino, da jo je hotela torej na prav ordinaren način zastrupiti. Kako je bilo v resnici, bo skušalo ugotoviti sodišče.

vi. Glasovno so odlični od visokih tenorjev do nizkih basov. Treba jim je še nekoliko pevske tehnike, pa jih lahko vzoredimo med najboljšje podeželjske pevke zborov. Z uspehom so čisto nastopili na golniških prireditvah in ni je nobene domače patriotične slavnosti, pri kateri ne bi aktivno sodelovali. Izvajanje njihovih nagrobnic je vzbudilo že v Kranju vso pozornost. Doselej je delovala ta pevška družina kot odsek nekega društva, ki pa njenega razvoja ni pospeševalo, rekli bi lahko, da je bilo obratno. Zato je vseh 30 pevcev sklenilo ustanoviti lastno pevsko društvo, kar se je 21. t. m. tudi zgodilo. Pod predsedstvom Lojzeta Zupana in agilnim pevovodjo Lojzeto Nečimrom upamo, da se bo novo društvo krepko razvijalo v čast Duplincev in njihovega kraja. Naj novi »Zvon« naprej prijetno doni ter tudi v bodoče širi lepo slovensko in slovansko pesem.

— **Konec kontumace.** Svinjska kuga, ki je bila ugotovljena v juliju t. l. v krajih Gabersko in Knezdol, občina Trbovlje, je proglašena za prestalo in se naredba o zatiranju svinjske kuge razveljavlja.

Iz Kamnika

— **Sokolsko kopališče bo vso zimo odprto.** V Kamniku doslej nismo imeli preko zime možnosti pošteno se umiti ali okopati. Edino javno kopališče »Neptun«, ki je sedaj last Sokolskega društva Kamnik, je bilo preko zime zaprto. Letos pa so sklenili So-

koli, da bo kopališče odprto tudi preko zime in bodo gorke kopeli na razpolago kot v poletni sezoni; v soboto, nedeljo in ponedeljek. V dve kabini bosta postavljeni tudi peči, tako da se tudi prehlada ni treba bati. Gotovo zaslužijo naši Sokoli radi tega vse priznanje; dolžnost naše javnosti pa je, da jih podpre s tem, da se pridno poslužuje kopeli, kar je gotovo važno tudi iz zdravstvenih in higienskih razlogov.

Z Jesenic

— **Starokatoliška služba božja bo v nedeljo 29. t. m. v Delavskem domu ob 10.** Cerkevni govor bo: »Odnos starokatolicizma do Marije, Matere Kristusove«.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

BLAGO ZA POHIŠTVO SEVER, LJUBLJANA, MARIJIN TRG

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PEKARNO
vzajem v najem. Lakič Rihard, Ivanjkovi pri Ormožu. 2238

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narod« ki so najcenejši

LEGITIMACIJSKE SLIKE
za dijake izvršuje nitro in pomeni Foto-atelje M. ANČIN, Ljubljana, Tržaška 83. 40. L.

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50. PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zavese, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 1.— din. — Julijana, Gosposvetska c. 12 in Franciškanska ul. 34. 4. L.

PRIDODNI
prikojevalni tečaj za vsa damska oblačila se bo vršil od 7.— 28. oktobra 1940. Prijave sprejema dnevno
T. KUNC
lastnik od kr. banske uprave dovoljene krojne šole, Ljubljana, Aleksandrova 5/II. 2255

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KLAVIR
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MEDICA

barva ustne in lica! Dobite jo v MEDARNI Ljubljana, Zidovska ulica 6

TOVARNI AVTO
»Chevrolet«, 4 cilindrski, v dobrem stanju, napredaj za din 10.000. Ogled v gostilni »Slon« v Ptuj. 2249

ZUNANJO PNEVMATIKO
znamke »Micheline«, velikosti 880 X 120, malo rabljeno, z zračnico proda JUB, tovarna barv. Dol pri Ljubljani. 2242

POSEST
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

HISA
skladišča, hlev in zemljišče v Laškem ugodno naprodaj. Pripravno tudi za malo industrijo. Poizvedbe: gostilna Šuster — Marija Gradec, p. Laško. 2239

DENAR V NEPREMICNINI
je danes najvarnejše naloženje. Proda se novozidana hiša: 8 prostorov, drvarnica, palnica, 500 kv. metrov vrta — za din 112.000.—. Letni donos po dosedanjih razmerah din 10.000. Vprašati: Kréma, Maribor — Pobrežje, Gosposvetska 56. 46. M.

PARCELA PRI KRANJU
ob cesti na Golnik naprodaj. — Lepa lega, ugodna cena. Več se poizve na Kokrič št. 85. 2241

DVONADSTROPNA PALAČA
v Vraždinu, Glavni trg. Lokali in stanovanja s komfortom, donos 70.000 din čistega na leto — naprodaj zaradi delitve za 70.000 din. Več pove: Inž. Gorjan, Dalmatinska 6, Zagreb. 2250

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

VAŠ OSEBNI VPLIV

Dvanajst skrivnosti uspeha

1. Ako želite druge obvladati in nanje vplivati.
2. Ako želite razviti magnetične sile.
3. Ako želite povečati svoje dohodke.
4. Ako želite gospodovati namesto biti suženj.
5. Ako želite ljudi na najuspešnejši in najhitrejši način hipnotizirati.
6. Ako želite osvoboditi se kroničnih in živčnih bolezni, skrbi, slabosti ali slabih navad.
7. Ako želite ozdraviti bolezni brez zdravil.
8. Ako želite postati poklicni hipnotizer, zdravilec s magnetizmom, ali prikazoval čudežnih predstev.
9. Ako želite prideti neki poklic, ki vam omogoči zaslužek.
10. Ako želite prenašati moč svojih misli na druge in doumeti načela prenašanja misli.
11. Ako želite spoznavati skrivnosti življenja, lastnosti značaja, sposobnosti in talente drugih, jim kazati pot do njih ustreznih poklicev, njihovo preteklost odkrivati in napovedovati bodočnost.
12. Ako želite končno biti graditelj svoje lastne bodočnosti, odločevalac svojih dohodkov, zdravja in usode.

Praktična senzacionalna knjiga »Vaša lična drača«, ki jo lahko takoj naročite za ceno din 60.—, katere nakažete na ček, račun 31640 na naslov: Uprava časopisa »TAJNOVOSTI ŽIVOTA«, Zagreb, pošt. pret. 140.

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, sivalni stroji, prevozniki tričikl, pnevmatike. — Ceniki franko!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4

Hotel »METROPOL« Ljubljana

Telefon 27-37
Sobe din 25.— in 30.— plus 15% občinske takse in 10% za postrežbo.
Oddaja mesečnih sob s tekočo toplino in mrzlo vodo. Centralna kurjava.
Dvorana za prireditve, sestanke in ples na razpolago.
Moderna kavarna — prvovrstna restavracija. Cene zmerne!

Posteljno perje

po din 10.—, kemično očiščeno din 14.—, čehano in kemično očiščeno din 25.—, 35.—, 55.—. Belo in sivo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 24-A. VZORCI BREZPLACNO!

Najcenejšo okusno domačo hrano

v veliki izbiri dobite ves dan pri nas, brez obveznosti jemati plač. — Na razpolago: izborna vina, sveže pivo, domače žgane, likerji, brezalkoholne pijače, turška in ekspres-kava.

Sprejememo abonente!

Zabava: radio, klavir, citre, šah, marjanca, karte, streljanje na lok — v

gostilni „Pri lovcu“

Rimska cesta št. 24 — vogal Bleiweisova cesta št. 2

Prekliti.

Sporočam, da nima nihče pravice naročati ne kasirati ali sklopiti kakršnekoli kupčije za trdiko »NAS TRG«, Ljubljana. Nisem plačnik za kakršnakoli naročila za Franc Klemen

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Najboljši vodnik po radijskem svetu je

„NAŠ VAL“

Sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran: UPRAVA: Ljubljana — Knafljeva ulica 5.

Inserirajte v »Slov. Narod«!

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8			9		10	
11			12		13	14
		15			16	
17					18	
		19		20		
21				22		23
		24	25			
26	27		28			29
30		31			32	
33				34		

Fomen besed

Vodoravno: 1. kosček lesa, tršica, 4. kvarta, 8. glasbena nota, 10. posoda, 11. plovkova miera, 12. poljska tiskovna agencija, 14. osebni zaimsek, 15. francosko mesto, 17. gradbeni material, 18. vrsta pesnitve, 19. žival, podobna nosorogu, 21. števnik, 22. japonsko mesto, 24. ptič, 26. osebni zaimsek, 28. pripadnik slovenskega naroda, 29. predlog, 30. števnik, 32. huda bolezen, 33. slovenski slikar, 34. stara srbeska pokrajina.

Navpično: 1. država v USA, 2. studenec, 3. glasbena nota, 5. glasbena nota, 6. del vojaški, 10. utrd, 7. rusko mesto, 9. mesto v Siriji, 12. štajerska reka, 13. osebni zaimsek, 15. dan v tednu, 16. moško ime, 20. egiptovska boginja, 21. japonska tiskovna agencija, 23. naskok konjenice, 25. kem. znak za prvine, 27. števnik, 29. svojilni zaimsek, 31. električna merska enota, 32. kem. znak za prvine.

Rešitev križanke, objavljene prejšnjo soboto

Vodoravno: 1. netopir, 6. Lot, 7. mag, 9. orel, 11. muza, 12. rubin, 14. ar, 16. Bol, 17. pa, 18. Anabara, 19. es, 20. ded, 21. vi, 23. Kanin, 25. umor, 27. noga, 29. sel, 31. nor, 32. Hanibel.

Navpično: 1. nos, 2. eter, 3. ob, 4. imun, 5. raz, 6. loža, 8. gama, 10. lubadar, 11. Miladin, 13. boben, 15. ras, 17. pav, 19. Esus,

Broštrana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA 5

Iz Trbovelj

— **Vodstvo rudarske nadaljevalne šole** v Trbovljah sporoča, da se prične s 1. oktobrom t. l. redni pouk na tej šoli. Pouk je brezplačen in se bo, razen ob sobotah in nedeljah, vršil vsak dan od 5. do 7. zvečer. V šolo se sprejemajo mladeniči od 16. leta starosti dalje. Vpisovanje za I. kakor tudi za II. letnik bo v nedeljo 29. septembra od 9. do 11. dopoldne in v ponedeljek 30. t. m. od 3. do 5. popoldne, obakrat na deski državnih šol v Trbovljah II. K vpisovanju naj prinese vsak učenec zadnje šolsko izpričevalo. Vsa nadaljnja navodila dobi vsak posameznik pri vpisu. Opozorjamo na rudarsko šolo naše mlade rudarje, ki jim bo rudarski strokovni pouk v veliki korist in bo pridnim učencom omogočil, da s pridobljenim znanjem nadaljujejo študij na višjih rudarskih šolah ter tudi sicer pri podjetju dosežejo boljše službene položaje. Rudarska nadaljevalna šola obstoji pri nas že dolga leta in je izučila že lepo število rudarjev, ki danes kot poduradniki uspešno opravljajo službo pri TPD.

— **Holandska bolezen** se je v zadnjih letih pojavila na brestovih drevetih ter povzroča sušenje in propadanje brestov. Ogrožena niso samo drevesa v gozdu, temveč tudi posamezni bresti v bližini hiš, na dvoriščih žive brestove ograje itd. Po dosedanjih ugotovitvah povzroča to bolezen posebna goba, katere klise raznaša brestov lubadar. Bolna odnosno napadena drevesa se v kratkem posuše, listje ovane skorja se lušči in odpada v velikih kosih. Pod skorjo se vidijo številni hodniki lubadarja (podobno kakor pri smrekovem lubadarju). Do sredine poletja so napadena drevesa že vsa suha in v dolgem delu debla gola, brez skorje. Opozorjamo zaradi tega posestnike gozdov in brestovnega drevja, da morajo po odredbi vsa bolna, sušča se in suha brestova drevesa v gozdu ali izven njh takoj posekati, obeliti in hujše na varnem mestu sežgati. Obeljeni material je čimprej, a najkasneje v 14 dneh po izvršni sečnji spraviti iz gozda. Proti prestopkom bodo oblasti uvedla kazensko postopanje.

— **Ustanovitev pevskega društva »Dunajski Zvon«** v Dupljah. Ne nad deset let obstoji v Dupljah pri Trziču pevski zbor, ki je ta čas prirejal doma in v okoliških krajih z uspehom pevske koncerte. Splošno uživa sloves, saj pa tudi Dunjanci, takotrdijo poznavalci petja, pojo kakor zvono-

STROJE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

SIVILJA
želi takoj vstopiti za pomočnico zaradi večje prakse. F. Černič, Prevalje. 2236

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

LESENO STENO Z VRATI
180 cm široko, 310 cm visoko, lepo belo pleskano prodam. — Ogled v nedeljo 29. t. m. od 9. do 11. ure dopoldne v Šiški — Vodnikova cesta 12. 2235

DOPISI

ali vdovo lepe zunanosti, veselo in temperamentno, želi spoznati situiran gospod. Starost do 35 let. — Ponudbe s polnim naslovom na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Jesensko sonce«. 2222

NESREČNA V ZAKONU
z lastnim dohodkom, išče iskrene prijatelja srednjih let. — Dopolne na upravo »Slov. Naroda« pod »Skupen dom«. 2244

OSAMLJEN GOSPOD
želi znanja s temperamentno in »inteligentno« damo zaradi skupnih izletov itd. — Odzive pod »Duševna harmonija«. 2254

Lepi, prijazni so pohorski domovi

Pohorje je postalo s svojimi udobnimi planinskimi postojankami eno naših najbolj priljubljenih turističnih področij

Neumorni, zasluzni ravnatelj Tujskoprometne zveze v Mariboru g. Josip Loos

Ljubljana, 28. septembra. Mariborska Tujskoprometna zveza ima za seboj komaj štirinajst let dela, pa je vendarle dosegla uspehe, ki bi ga ne bilo mogoče doživeti v naši državi. V Mariboru in na vsem njegovem obširnem področju je postala pravo središče tujskega prometa, saj si dandanes na tem področju ne moremo zamisliti niti skromnega izleta, ki bi ga ne organizirala Tujskoprometna zveza, a kaj šele večjih in pomembnejših prireditvev. Postala je torej tisto, kar bi po svojem namenu morala biti vsaka naša tujskoprometna zveza: središče vsega tujskoprometnega delovanja in življenja svojega področja. Da si je mariborska Tujskoprometna zveza že v tako kratkem času svojega obstoja pridobila tolikšno zaupanje in tako odločen posvetovalni glas, se mora predvsem zahvaliti svojemu vodstvu, zlasti pa sedanemu predsedniku g. inž. Slajmerju in nadvse agilnemu, iniciativnemu ravnatelju g. Josipu I. Loosu s svojim taktičnim, zmeraj uvidnim postopanjem je ravnatelj g. Loos pridobil svoji zvezi slovesne in prepotrebne turistične ustanove, ki se turistični kraji in turistični interesi nanjo ob vsaki priliki radi s polnim zaupanjem obračajo. Če torej govorimo o tujskem prometu na področju bivše mariborske oblasti, ga moramo najtesneje povezati z obstojem in delom mariborske Tujskoprometne zveze, ki že dolga leta tako vzorno in nesebično uravnava in vodi vse tujskoprometno življenje tega področja.

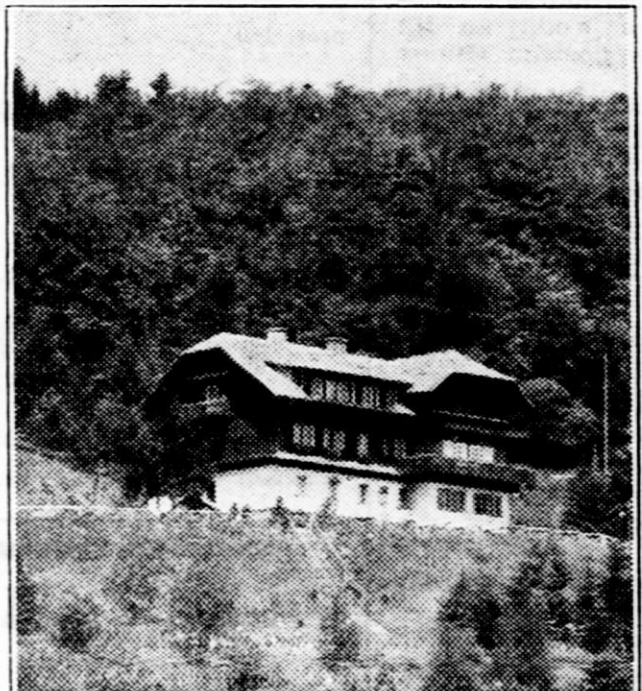
Tudi za sloves našega lepega Pohorja in za njegov tako nagli turistični dvig ima mariborska Tujskoprometna zveza velike zasluge. Če govorimo o Pohorju, ga moramo spet povezati z delom te zveze, poleg tega pa zlasti tudi z delom mariborske in drugih podpohorskih podružnic Slovenskega planinskega društva in mariborskih mestnih službenec, ki so zgradili najponosnejši pohorski gostinski obrat Pohorski dom. V propagandnem pogledu skrbi vsak pohorski dom prav za prav same zase, vendar pa za propagando vseh in sploh za propagando Pohorja kot turistične celote

skrbi mariborska Tujskoprometna zveza, ki je izdala zanj že veliko zelo lepih in okusnih propagandnih edicij. Tudi za novo pohorsko planinsko cesto, ki je bila delno — do odcepa proti Mariborski koči, Pohorskemu domu in Poštarskemu domu — dograjena že pred tremi leti, letos pa podaljšana do Ruške koče oziroma cerkvice Sv. Aneha, ima mariborska Tujskoprometna zveza svoj delež zasluge.

Njeno neprestano poudarjanje turističnega značaja našega lepega Pohorja je nemalo prineslo k temu, da so oblasti začela reševati njegov turistični in sploh gospodarski problem resneje

in upoštevati želje tistih, ki so želeli našemu Pohorju dobro. Gostoljubnost v pohorskih domovih in smotrna propaganda, ki jo je zlasti organizirala mariborska Tujskoprometna zveza, je prinesla Pohorju sloves, ki danes sega že izven meja naše države. Pohorski domovi so leto za leto, poleti in pozimi — Pohorje je zelo priljubljeno tudi kot zimskosportno področje — polni gostov in vselega življenja.

Nova pohorska planinska cesta je dala pohorskemu srcu še močnejši utrip. Najvažnejše koče oziroma domovi našega Pohorja — Mariborska kočica z dependanco, Pohorski dom, Poštarski dom in Ruška kočica z dependanco — so zdaj že dostopni z avtomobili. Tudi, ki jim je bilo prej potrebnih več ur peščenja, preden so dosegli pohorske domove, so se jim pogosto radi ogibali in si za oddih izbirali druga planinska letovišča.

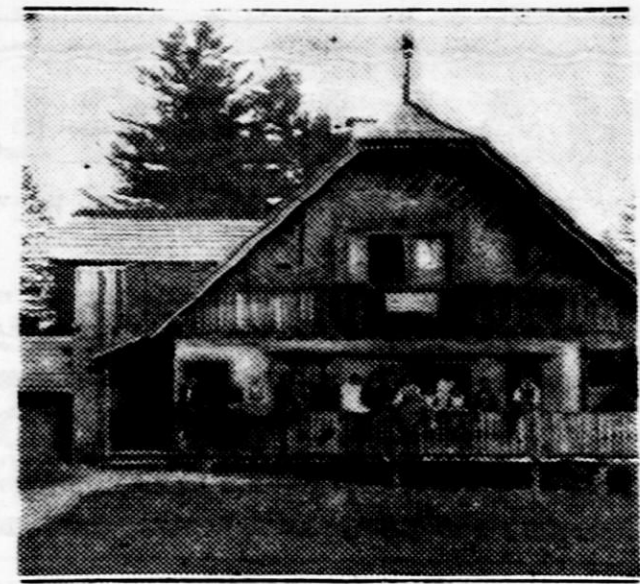

Pohorski dom

Pohorje je zdaj odprto svetu. Po lepi pohorski cesti, ki se začne v Reki blizu Hoč, dosežemo z udobnimi in priručnimi planinskimi hoteli posejani vzdolž pohorski hrbe in v pili avtomobilske vožnje.

V tem kratkem času se cesta dvigne skoraj za 1000 m, saj imajo Hoče komaj 276 m nadmorske višine, cerkvice Sv. Aneha pri Ruški koči, do kamor so letos dogradili pohorsko cesto, pa kraljuje na višini 1250 m. Nova cesta, ki je zelo lepo in trdno zgrajena, vodi v velikih vijugah po pohorskih pobočjih, ki so vsa zalita s solncem, večkrat pa jo vklenijo vase tudi bogati pohorski gozdovi, tako da je že sama po sebi majhen simbol pohorskega bistva. Prav zanimive so tudi pohorske cerkvice. Teh cerkva, ki so posvečene sv. Anehi, sv. Kunigoti, sv. Urhu in drugim svetnikom — ne

katere so že popolnoma razpadle, druge pa žal propadajo — niso Pohorci gradili na vrhovih, da bi bile vidne daleč naokoli. Zgradili so jih nasprotno v senci gostih gozdov, tako da jih opazimo šele tedaj, ko stojimo že tik pred njimi. Kakor so sami vključeni v pravilne pohorske gozdove, so Pohorci tudi svoja svetišča vključili vanje in jih skrilili pred očmi radovednežev.

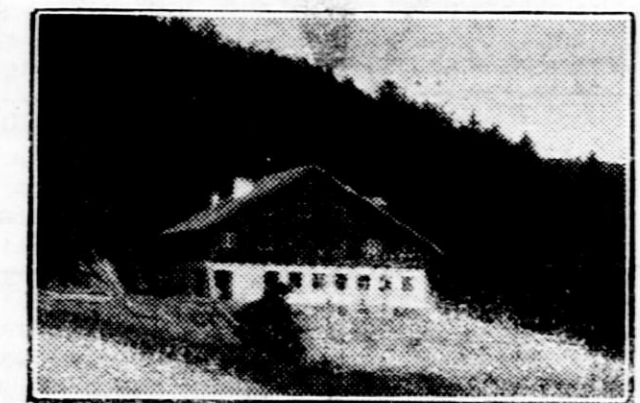

Ruška kočica

Pohorje je imelo že tudi več svojih pesnikov, med njimi pa sta najbolj znana lirični Janko Glaser in zmeraj šegavi Ludvik Zorut. Slednji stresa verze kakor iz rokava. Ob vsaki priliki nazdravlja v verzih, ko sedite pri pogrnjeni mizi, vam predstavi oskrbnico Lizi, pridno in zmeraj dobrovoljno gospodarico Pohorskega doma. Druge spet druge. Vse pozna in vsem je najboljši prijatelj. Tudi nam, ko smo bili na Pohorju,

je takole zapel naš pohorski poet, da lep je bil zmeraj ta pohorski svet. Postavili tam že številne so koče, za vse izhodišče postaja je Hoče. Potem so še pota k tem kočam

[zgradili, med pohorskim gozdom lepo so jih [zveli. Tako so Pohorje odprli ljudem, glas dober se hitro je širil o njem. So koče prav hitro pretepe postale, a nove, prostorne so kmalu tam stale. Ne koče, domovi ponosni so to, ki tujem udobja in vsega dajo. Poleti, pozimi je zdaj tam vseprek veselo v zelenju in ko pada sneg. Zato pohiti naj na Pohorje vsak, ki solnce želi in gozdove in zrak. Na Pohorju najhen planinski je raj, ki Zorut pred nami opeva ga zdaj. Od host pa do jas in tja do glazut opeva lepoto vam to vse Zorut. Prijatelji Pohorja vsi postanite, še večkrat in radi tja nanj pohtite!

Poštarski dom

Takšne šegave in poskočne so pravi simbol razigranega pohorskega življenja. V vsaki koči in vsakem domu. In teh domov je veliko.

Najnižjo lego ima POŠTARSKI DOM, kjer je nedavno začela poslovati tudi prva pohorska pošta. Dom leži na nadmorski višini 910 m in je lep planinski hotel z vsem sodobnim udobjem. Zlasti se odlikuje po lepi solnčni legi in okusni notranji opremitvi. Iz Hoč ga dosežemo v 2½ urah, iz Maribora pa v 3 urah, v dobre pol ure pa z avtomobilom po novi planinski pohorski cesti.

POHORSKI DOM, ki je zgrajen na nadmorski višini 1030 m, je največji pohorski planinski hotel, zgradili pa so ga mariborski mestni službenec in slovi po res velikem udobju, prav tako pa tudi po svoji lepi sredi gostih bukovih in smrekovih gozdov. Kakor vsi drugi pohorski domovi je tudi Pohorski dom oskrbovan pozimi in poleti. V okolici je veliko lepih izletnih točk, pa tudi nekaj zanimivih zgodovinskih spomenikov — do 2000 let starih grobov in raznih izkopanin — so našli v njegovi okolici.

Še malo višje, na nadmorski višini 1080 m, leži MARIBORSKA KOČICA, ki ima tudi lepo dependanco. Mariborska kočica je eno najstarejših pohorskih gostišč, vendar pa je zdaj moderno urejena in ima tudi svojo garažo, njen lastnik pa je agilna podruž-

nica Slovenskega planinskega društva v Mariboru. V njeni bližini so si premožni Mariborčani zgradili že tudi več priklupnih počitniških hišic.

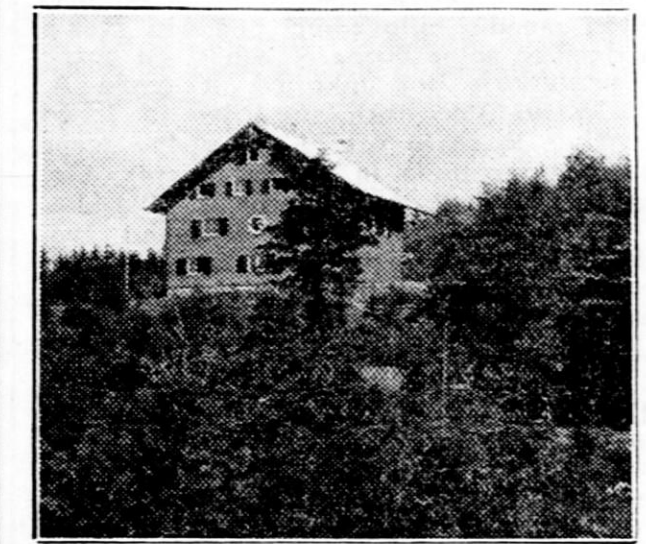
SOKOLSKI PLANINSKI DOM na nadmorski višini 1100 m slovi po krasni legi, lepem razgledu po dolini Drave in lepi okolici. Od Mariborske koče je oddaljen dobrih 30 minut, v 2½ urah pa ga dosežemo tudi iz Ruš. Namenjen je predvsem sokolski decij, ki si pod zdravim pohorskim solncem in gozdnim zrakom utrjuje svoje zdravje.

Najvišje gostišče v tem vzhodnem predelu Pohorja je RUŠKA KOČICA, last podružnice SPD v Rušah, ki leži na nadmorski višini 1240 m. Ob njej je zgodovinska cerkva sv. Aneha, v bližini pa so letos dogradili zelo lepo dependanco, ki bo tudi lahko sprejela večje število gostov.

Povprečna cena sobe z vso oskrbo je v pohorskih domovih od 45 do 65 din na dan

In je torej Pohorje dosti cenejše kakor pa naša Gorenjska, kjer je 65 din komaj začetna cena sobe z vso oskrbo.

Poleg že omenjenih je na Pohorju še več drugih znanih in dobro urejenih gostišč, med katerimi moramo šteti Planinski dom pri Sv. Treh kraljih na nadmorski višini 1200 m, ki je najlaže dostopen iz Slovenske Bistrice, hotel-pension »Lobnic« na nadmorski višini 950 m, ki je najlaže dostopen iz Ruš, prijazno planinsko Kočo na Klopem vrhu na nadmorski višini 1260 m, dostopno iz Fale ali Sv. Lovrenca na Pohorju, priklupno planinsko Kočo na Pesku, ki ima na nadmorski višini 1380 m eno najbolj idiličnih leg na južni strani Pohorja, sodobno urejeni planinski hotel Senjorjev dom (1522 m), ki je središče pohorskega zimskega sporta in je najlaže dostopen od železniške postaje Brezno-Ribnica z avtomobilsko zvezo do Ribnice na Pohorju, od koder je do doma samo še 2 uri daleč, dalje lepo urejeni planinski dom na Pungartu Kočo pod Kopo (1377 m), ki je v 3 do 4 urah dostopna iz Slovenjega Gradca, Mislinje, Dovž ali Vuhreda, in naposled še Kočo na Kremenčarjevem vrhu na skrajnem zapadnem delu zelenega Pohorja. Dostop do te koče je najbližji (1¼ ure) iz Slovenjega Gradca.

Sokolski dom na Pohorju

Če omenimo še važnejša podpohorska letovišča Sv. Lovrenc na Pohorju, Ribnico na Pohorju, Vuhred, Slovenj Gradec, Vitanje, Slovenske Konjice, Oplotnico, Slovensko Bistrico, Tinje in Smartno na Pohorju ter neznatneje turistične kraje Pekre, Limbuš, Bistrico, Ruše, Falo, Devico Marijo v Pušavi pri Sv. Lovrencu na Pohorju, Vuzevno, Mislinjo, Zreče, Visole in Frani je naš pregled Pohorja kot važnega našega turističnega področja zaključen.

Naše lepo zeleno Pohorje, ki je branik naše severne meje, zasluži največjo pozornost naše turistične javnosti, hkratu pa je lahko vzgled, kako moramo pravilno pojmovati tujski promet in kako postopati, da bo tujem bivanju v naših krajih in v naših gostiščih čim bolj prijetno.

Pohorje je prvo stopnjo svojega turističnega razmaha zdaj že doživelo. Moderna avtomobilska planinska cesta veže vse važnejše planinske domove njegovega vzhodnega dela z železniškimi postajami ob pohorskih pobočjih in z Mariborom, ki je središče tujskega prometa te pokrajine. Toda to ne pomeni, da je delo za povzdigo tujskega prometa na Pohorju že končano.

Sedanjo moderno avtomobilsko cesto bo prej ali slej potrebno podaljšati mimo Sokolskega planinskega doma do Ruš, na drugi strani pa od cerkvice Sv. Aneha čez ostale pohorske grebene in mimo zdaj še skromnih planinskih postojank tja do Slovenjega Gradca.

Ko bo opravljeno tudi to delo, bo Pohorje lahko zaživelo, kakor po svojem podnebu, po svoji zdravilnosti in po svoji lepoti zasluži. Takrat bo postalo eno najvažnejših slovenskih turističnih področij, ki bo v našem tujskem prometu in v našem narodnem gospodarstvu imelo eno najvidnejših vlog. Za vse to pa bo mariborska Tujskoprometna zveza kot ena naših najvzornejših tujskoprometnih ustanov nedvomno imela največ zasluge.

R-y

Radioprogram

Nedelja, 29. septembra

8: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Jožeta. — 9: Napovedi, poročila. — 9.30: Šrneli »Stirje fantje«. — 10.15: Radijski salonski orkester (vodi g. K. Petrič). — 11: Plošče. — 11.15: Ruski napravi: Ruski sekstet in plošče. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Nedeljski koncert radijskega orkestra (oddaja prekinjena od 14.30 do 17.). — 17: Kmet. ura: Kužne in organske bolezni telet (g. dr. Leo Kocijan). — 17.30: Veselo popoldne. Sodelujejo: g. Roman Petrovič, g. Stanko Avgust (spremljiva) in citraški trio. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Pisan drobšč (plošče). — 20.30: »Lipa in trta«. Jesenski narodni spored. Izvajajo radijski komorni zbor in radijski orkester. Dirig. D. M. Siljanec. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za veseljake (plošče).

Ponedeljek, 30. septembra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Vsakemu nekaj (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Gradba novih radijskih postaj (univ. prof. M. Osana). — 18.20: Massenet: Silke iz Alzacije (London, simf. ork., plošče). — 18.40: Mesečni slovnstveni pregled (g. prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Soliska posvetovalnica (g. prof. Etbin Boje). — 20: Ruske romane, poje ga. Jelena Gorvat, balalaško igra g. Vladimir Pique, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20.45: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Tamburice in mandoline (plošče).

Torek, 1. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Soliska ura: Striček v radiu vas pozdravlja (g. Miroslav Zor). — 12: Iz Schubertove zakladnice (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Salonski kvintet. — 14: Poročila. — 18: Radijski jazz. — 18.40: Živa znanost (g. prof. Miroslav Adlešič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave (pisana šara). — 20: Pevski zbor »Cankar«. — 20.45: Koncert operne glasbe (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Znani plesni orkestri (plošče).

Sreda, 2. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: V sodobnem ritmu (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Sprehod po Balkanu (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Anton Janša, slovenski čebelar. Zgodovinska igra v 9 slikah, napisal Arnost Adamič. Izvajajo člani radijske igralne družine, vodi ing. I. Pengov. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere (v I. odmoru glasbeno predavanje g. V. Ukmar, v II. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 3. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Koncertni plesi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Veseli godci. — 14: Poročila. — 18: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Samospevi g. Draga Burgerja, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20.45: Reprodukcijski koncert simfonije glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih igra radijski orkester.

Petek, 4. oktobra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Soliska ura: Bodimo prijatelji! Razgovor o varstvu živali (vodi g. Miroslav Zor). — 12: Po naših stezicah (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski salonski orkester (vodi g. V. Novčak). — 14: Poročila. — 14.10: Tedensko poročilo Tujskoprometne zveze. — 18: Ženska ura: Vzgoja otrok v predolski dobi (g. prof. Anica Černejeva). — 18.20: Citraške točke (plošče). — 18.40: Varstvo Citraške točke (plošče). — 19: Napovedi, živali (g. dr. A. Koren). — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: O izseljenih (gđ. Julija Jave). — 20: Gerbičeva ura. Sodelujejo: Akademski pevski kvintet, g. prof. Pavel Sivc (klavir solo) in g. Srečko Koprce (uvodna beseda). — 21.20: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zabavni koncert radijskega orkestra.

— Španjolski zagrebški redarja. V Zagrebu se je prednočnim ustretil redar Konrad Šuster, star 25 let. Pred leti, ko je bil še ključavničar, je imel bolezen, ki se mu je zdaj povrnila. To ga je tako potlo, da je obupal nad življenjem. Napisal je tri poslovilna pisma, eno naslovljeno na poveljnika policijske straže, drugo na mater, tretje pa na svojo izvoljenko Barico Kovačič. Ustrelil se je naravnost v srce.

so se delali pametne in sporočili so mu, da vzamejo njegov klavir v prosvetne namene za mestni kino, nezahtevno kakor da je ključavničar, je imel bolezen, ki se mu je zdaj povrnila. To ga je tako potlo, da je obupal nad življenjem. Napisal je tri poslovilna pisma, eno naslovljeno na poveljnika policijske straže, drugo na mater, tretje pa na svojo izvoljenko Barico Kovačič. Ustrelil se je naravnost v srce.

Potomec ni odgovoril, morda niti razumel ni, za kaj gre. Toda čez dva dni se je izginil. Mužiki so preiskali vso hišo od strehe do kleti — ni moglo drugega kakor da se je potomec obesil. Najbolj jih je pa zanimalo, da je z njim vred izginil tudi kožuha. Toda obesena niso našli niti v kožuhi, niti brez kožuha. Za kožuha jim je največ šlo, toda o njem ni bilo duha ne sluha.

Niti v mestu ni bilo za potomcem nobene sledi. Sklenjeno je bilo torej, da je najbrže odšel, da so ga med potjo napadli in požrli volkovi. Tiste zime jim je bilo mnogo in bili so krvočolni — gladni. Hodili so v celih krdelih in bili so tako predrzni, da so prihajali celo v mestne ulice, kjer so napadali in požrli pse.

Mužiki so pa čakali, da skočni sneg, da bi morda vendarle našli kožuha. Našli ga pa niso, in sčasoma so pozabili na kožuha in na potomca.

M. Teffi:

Potomec

V mestu na Volgi je slovel rod Salajevih že skozi tri, morda štiri pokolenja. Praded tega rodu je izviral menda še od Tatarov. ded je bil bogat trgovec in strasten kvar-topirec. Njegov sin je obogatel še bolj in izvoljen je bil za župana. Prebrisan, spreten trgovec je bil. V leta njegovega gospodarjenja je prišel Puškinov jubilej. Imel je baš trgovsko potovanje v Moskvo pred seboj. Mestni očetje so mu naročili naj kupi tam za jubilej Puškinov doprni kip.

Odpotoval je dobri župan Salajev in pripeljal doprni kip Lomonosova. — Po Puškinu je zdaj veliko povpraševanje. Lomonosova sem pa dobil za polovično ceno. Saj je vseeno, ker tu pri nas itak nihče ni poznal.

Vse bi bilo šlo gladko, da se ni našel domač inteligent — v vsakem mestu so imeli takega — učitelj na mestni šoli, ki je protestiral in zagrozil, da spravi to v no-vine. Po smrti Tolstega se je začelo govoriti po mestu, da bi mu bilo treba postaviti spomenik. Salajev je torej našel izhod. V občinskem svetu se je oglašil k besedi re-koč:

— Spomenik bi bil predrag. Glava bi se ne bila tako draga, pač pa podstavek. Predlagam torej: v Nižnjem Novgorodu je ostala po razstavi ogromna steklenica Dur-dinske pivovarne. Orjaška steklenica je to, kar cel paviljon. Pocen je na prodaj in če posadimo na njo glavo Tolstega bo to sijajno. Strlela bo visoko v zrak, iz vse-ga mesta bo viden naš spomenik, celo z Volge...

Razen tega kulturnega delovanja je bil župan Salajev znan tudi po enem svojih hlapcev Aljoši, ki je imel čudovit svoje-vrsten talent: znal je tako bogato in sočno preklinjati in zmerjati, da so ljudje z Vol-gje in na ladjah kar mežikali in pobožno majali z glavami. Aljoša je znal vsakomur zamašiti usta.

Sin Salajeva pa ni spadal v rod. Bil je lo mater, koščen kakor trs slov fante. Po-slali so ga študirat v Petrograd, potem pa še v inozemstvo. Domov se je vrnil kot cudnogoz mladenič šele po očetovi smrti. Cuden mladenič, nikamor ni zahajal, za mestnimi dekletki se ni oziral, nikomur ni bil všeč. Po zadušnici za očetom je samo dejal batjuški: Merci in odšel. Ni ostal v mestu. Kmalu se je preselil na svoje posestvo, sedem vrst od mesta. Dobro, je pripomnil takrat nekdo:

— Dinastija Salajevih je prav za prav izumrla. Ta ne izvira iz nje, on je samo »potomec«. In to ime se ga je prijelo. Po-tomec je naročil nekoč učeneza vrtnarja, uredil si je na posestvu krasen zimski vrt, naročil pohištvo, knjige, slike in klavir. Samo enkrat je odprl mužikom vrata v sobo, ko so mu prinesli klavir, pohodili in umazali so mu vse z opankami. Potomec je pa stal na pragu ves čbupan in brizgal na nje carsko ambro iz pariške parfume-rije.

Klavir so postavili, tla umili, sobe pre-zračili. Potlej so se pa ob temnih večerih pogosto razgledali skozi široka okna težki akordi glasbe Sebastiana Bacha in valovili med tihimi brezami dalje preko kopice sve-že pokošene sene, k mračnim gozdo-vom tam daleč na obzorju. Niso se »ih pa dotikali, niso se spajali z ničemer — bili so tu tuji.

Na zimo je potomec odpotoval. Bila je vojna, potomec se ni pojavil. Vojna je minila.

V zapuščenem domu Salajevih so sneli mužiki zavese, strgali prevleko s pohištva, knjige so si razdelili, in polagoma pokadili vse liste iz njih, zavijajoč v nje tobak, ko se je naslednje zime ob prvih snežnih me-težih naenkrat pojavil potomec.

Prišel je iz mesta peš v tujem dolgem kožuhu, črn, suh s culico v roki. Vstopil je v hladno dom. Iz culice je vzel košček sladkorja in portret Oskaria Wildea — nič drugega ni bilo v nji. Sel je skozi sobe in odprl klavir. Hlad mu je dihlil v obraz in po miših je zasrnelo. Dotaknil se je tipki, ki so zadonele z raztresenimi, neglas-benimi zvoki.

Prišli so mužiki, posedli so, jeli vzdih-o-vati in se delati razumne. Potomec so pra-vili kako so se časi izpremenili, da ni več tako kakor je bilo itd. Pri tem so jim uha-tali pogledi po sobi. Otipali so z njimi tu-jali košček sladkorja in Wildeev portret, in opazili so potomečev porumeneli obraz in v zadregi so zopet odšli. Potem so mu spo-ročili, »da dovoljujejo bivšemu veleposest-niku Salajevu stanovati v njegovem biv-šem domu in da bodo zaenkrat »krbeli zanj«. Z velikim trudom je privlekel po-tomec klavir v svojo sobo, manjšo, v nadi, da se bo tam ogrel. Pa tudi tam je bilo hladno, tako da se ni segrel niti klavir niti njegov gospodar. Peči je kuril s stari-mi okvirji, ki jih je našel na podstrešju. Dvni ni znal sam sekati. Vžigalce ni imel in tako je hodil po živ ognju in kolibo k bivšemu kočijažu: tleča polena je nosil čez vse dvorišče.

O božiču so mužiki zopet prišli. Zopet

Ljubo Ravnikar o svojem delu

Skrivnost uspeha je v delu in v najstrožji kritiki do samega sebe

Ljubljana, 28. septembra.

Teden dni Ravnikarjeve razstave je poteklo. Še nekaj dni bo odprta. Brez uradnega hrupa je bila otvorjena, kakor je brez hrupa slikarjevo delo in snovanje, daleč od vrveža, med polji, kozolci, v gozdovih in na travnikih. Ker je na tej razstavi prikazana toliko barvnega bogastva, me je zanimal slikarjev intimni odnos do vsega tega, način njegovega gledanja, dojemanja in oblikovanja slikarskega predmeta.

»Govoriti o svojem delu,« je izjavil slikar, »je težje kakor delo samo. Kakor v vsaki panogi umetnosti, je tudi v slikarstvu toliko resničnega intimnega čustvovanja, da bi bilo sleherni tolmačenje skoraj profanacija tistega, kar mora živeti svoje čisto posebno življenje v vsakem slikarju. Vselej so smernice. Umetnost smatram za religiozno odnosno religijo najvišji izraz, ki mu je osnovna značilnost predanost in čistost duha. Ali verujem ali ne, srednje poti ni. Če si veren, čemu bi otipaval rane in znamenja?

S predmetom je tako: kar nosi pečat stvarstva, dognanega ali nedognanega, je nekam visoko nad nami in vredno izražanja. Vsak tvorec je neprestano v konfliktu s svojim predmetom. Skratka: obvladati ga mora! Kar nas obdaja, je ena sama neskončna klaviatura, množica registrov in pedalov. Samo prislusniti je treba in ubrati tisti akord, ki je bil dan človeku že ob

rojstvu. Drugo poglavje je obvladovanje materiala. Barva na sebi je mrtva gmeta. V tubah ni slik. Tako bi lahko rekel kipar, da spi v našem kamenju in deblih na milijone umetnin Matjažev spajanje. Samo roke mojstra je treba in oživele bodo. Po istih zakonih se oživljajo barve, druga poleg druge, druga preko druge, vedno več in več. Stapljajo, ubijajo ali ojačujejo se toni, širijo ploskve, dokler ne zajamejo vsega objekta v neizprosno zakonov barve, linije in svetlobe. Potrebna je nujno neka tehnična virtuoznost posebno pri motivih, ki so izpostavljeni močnim spremembam ozračja in luči. Zato sem se oklenil akvarela že v zgodnji študijski dobi, ker mi je ravno akvarelska tehnika omogočila najhitrejšo, pristno in neposredno izražanje zlasti pokrajine. Kako je glede mladinskih slik? Kdor ima kaj povedati, najde za to vedno priložnost v sredstvu. Mladinski ciklus, ki ga razstavljam, je starejšega datuma. Nedvomno bi ga danes obdelal bolj svobodno, širje in sočneje. Kar pa mu daje trajno vrednost, to je pot in miselnost v njem, ki jo vedno podpisem. Priznavam: na prvi pogled je ves ciklus kar nekam nesodoben. Pogledajte današnje igrače, prava tehnična čuda so v miniaturi, stroji, letala, tanki itd. Edino punčke so ostale zveste svojim punčkam. Toda po vsej tej sodobni razdrapanosti si bomo sami želeli vrniti v preprosto naravnost, kakor jo je človeštvo poiskalo po vseh večjih življenjskih in družinskih pretrfah. Takrat bo tudi za najnežnejšo mladino obveljalo geslo: »Nazaj k naravi!«, k vsem pravičnim motivom simbolizma prirode in njenih elementarnih pojavov. So simboli, ki se nikdar ne postarajo, kakršni bodo jutri, taki so bili včeraj in so danes. Otroška duša pa je tako čudovito bogata in peštra, da sama gradi in snuje, samo da ji damo pobudo in snovi. Moj cilj ni, ustvarjati otroško fantazijo, moj cilj je, dati pobudo, da se ta fantazija razvije in usmeri v pravo pojmovanje etičnih vrednot.

In kaj za naprej? Gledam s pogumom in vero naprej. Vsa skrivnost uspeha je v delu. Slehera stagnacija je nazadovanje. Samemu sebi bom ostal še nadalje najstrožji kritik. Mislim, da je prav tako. — nek

pomniti tudi to, da se g. dopisniku »Slov. Naroda« niti od daleč ne sanja, kakšen je ustroj meščanske šole, sicer ne bi pisal takih stvari, če že ni toliko iskren in ne pove tudi tega, da je njihov pouk v šolski telovadnici itak protizakonit, saj je že precej časa od tega, kar so dobili od odgovornih činiteljev odlok, da morajo takoj ukiniti pouk v prostoru, ki je za to neprimeren, pa tega niso napravili, ker nekateri izmed njih nočejo poučevati popoldne, kar bi moralo biti učiteljem, ki uče vse dopoldne ali vse popoldne v svojem, torej samo v enem razredu in to strnjeno, itak vseeno. Naravnost smešno pa se sliši, naj bi poučevali mi nekaj razredov dopoldne, nekaj pa popoldne, ko vendar vsi vemo, da je nemogoče poučevati, recimo prvo in četrto uro, pa še šesto in osmo, pri čemer je dan popolnoma razbit in nam je nadaljnji študij popolnoma onemogočen.

Ce že nekateri mislijo, da morajo tudi javnost seznanjati s takimi stvarmi, naj se vsaj prej točno informirajo, da ne bodo potem s tako čudnimi dopisi smešili sebe in tistih, ki so jim enaki. — Učitelstvo meščanske šole v Zagerju ob Savi.

Kanalizacija Tyrševe ceste

Ljubljana, 28. septembra
Zaradi kanalizacijskih del na Tyrševi cesti je nastala v prometu proti kamniškemu okraju. Še bolj pa na bližnje Posavje precejna zmeda. Težki tovorni avtomobili, osebni avtomobili, avtomobili in vozovi vozi sedaj po cestah in ulicah za Bežigradom, potem pa se love dalje po Vodovodni cesti in drugod, da pridejo spet na odprto cesto in dalje proti cilju. Ceste in ulice za Bežigradom so bile že predpreči precej slabo oskrbovane, zlasti premalo škropljene, sedaj pa je zlo v obliki prahu še neznosnejše. Po cestah za Bežigradom drvi avto za avtom, zvečer pa ko se vračajo domov proti kamniškemu okraju številni avtomobili, je hoja po ulicah naravnost smrtno nevarna. Med avtomobili, tovornimi avtomobili in vozovi se pade kolesarji in je pešec prisiljen vsak hip skakati v stran, se stiskati k hišam ali stopati na travnike in njive, da se umakne preteči nevarnosti.

S kanalizacijskimi deli so pričeli te dni. Zaprli so Tyršovo cesto poleg tovarniške vojašnice, kjer pa so pustili odprta hodnika za pešce, a se po obeh hodnikih v kak čas pade tudi kolesarji. Cesta ima kanalizacijo do tovarniške vojašnice, slednja pa bo od tam naprej do meje mestnega območja, mimo Brinja do Stožic. Kanalizacijska dela pa seveda napredujejo spričo po-

RUSKI ZGODOVINSKI VELEFILM

Minjin in Požarski

V filmu nastopajo najboljši ruski igralci! — Odlična režija, ogromno število nastopajočih, veličastni prizori požara Moskve, sijajni prikazi spopadov konjenice!

Film nadkriljuje tovrstne ameriške umetnine!

Zaradi velike dolžine filma pričnemo s predvajanjem točno ob napovedani uri, na kar opozarjamo zamučnike!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 10.30 matineja po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri! — Blagajna odprta v nedeljo od 9.30 do 12. in od 14. ure dalje!

KINO UNION — Tel. 22-21

manjkanja delavcev le počasi. Tudi Lopotina utrjena, toda neznansko rakovinska, čističa dela težave, vendar kaže, da bodo kanalizacijska dela dovršena še letos, čeprav bodo morali delati delavci tuji v trdi zimi.

Za Tyršovo cesto so predvidena v ostalem še druga velika gradbena in modernizacijska dela, ki so bila že trikrat razpisana. Seveda ne ob pravem času, kajti zaradi težkih razmer, nestalnih cen in drugih prilik gradbena podjetja niso imela poguma izlicirati dela za modernizacijo te ceste, ki je ena najpomembnejših Zdi se ali je morda celo že sklenjeno, da bo morala vsaj prvi del ceste urediti mestna občina sama in bo z deli pričel mestni gradbeni urad najbrž šele na pomlad.

ah, ako ne bodo dvignjeni do 1. novembra, na kar še posebej opozarjamo. Cena srečke je 3 din. Čisti dobček je namenjen za dograditev parketnih tal in galerije v Školskem domu. Zato pridno segajte po srečkah.

— Drzna tatvina. Železniškemu uslužbencu in tukajšnjemu sokolskemu načelniku br. Zahrastrniku Ivanu je v torku ukradel Sletni deček K. iz Radeč lepo žepno uro. K sreči jo je takoj našel pri dečku, toda žal jo je neprimerno že pokvaril. O drzni tatvini so bili obveščeni dečkovi starši.

Iz Kranja

— Strelske tekme Kranjske strelske družine bodo jutri zaključene. Kakor smo že poročali, so se v nedeljo 22. t. m. pričele nagradne strelske tekme v Struževem pri Kranju. Glede na okolnosti, ki omogočajo tudi nestrelem tekmovalce in priboritev dragocenih daril na posebni tarči, vabimo vse ljubitelje strelskega športa k obilni udeležbi. Ze zadnja nedelja je nudila tudi obilno presenečenje med izvežbanimi strelci, ki so seveda prav tako vabljivi. Skratka, prihihi naj vsakdo in poskusi pridobiti si vsaj eno darilo, katerih je na razpolago nad 30. Tekme se prično ob 8. jutraj na strelišču v Struževem. Dostop je mogoč tudi z vozili. Razumljivo je, da bo tudi za okrepčila v polni meri poskrbljeno.

— Pobiranje davčine na vozila. Mestna občina razglašala, da bo pričela pobirati dovoljeno davčino na vozila s pričetkom tedna. Organu, ki bo pobiral davščino, naj se plača označena vsota. Pobiranje davčine je odobrila s proračunom 1940/41 kraljevska uprava in je tedaj pravomočno.

— Šahisti, pozor! Kranjski šahovski klub odprta igralno sezono v ponedeljek 30. t. m. v lovski sobi hotela »Stara postaja«. Informacije za pristop dobite ob igralnih dneh, ob ponedeljkih, torkih in sredo.

— Paketna pošta posluje do 17.30 ure. Z novo razdelitvijo delovnega časa na poštah bo paketna pošta sprejemala pošiljke do 17.30, prav tako tudi denarna pošta.

Pojasnilo

Mirna, 26. septembra

Gospod urednik!
V Vašem c. listu z dne 14. t. m. št. 210 ste na drugi strani v 3 stolpcu spodaj in deloma v 4. objavili dopis iz Mirne, datiran s 13. t. m. pod naslovom »Verižnost cvete«, glede katerega prosim, da objavite naslednje pojasnilo, odnosno odgovor piscu:

Trditve, da »Trgovci, posebno oni, ki imajo večje zaloge odirajo in spekulirajo z raznim blagom tako, da presegajo te vse meje. Staro blago vsak dan sami dražje in delajo ogromne dobičke. Nekateri stvari, ki se trenutno težje dobe, so poskrili zato, ker se pričakuje povznesenje cen. Kljub temu, da imajo nekateri skrito moko, je ali sploh ne dajo naprodaj ali samo po 1 kg.« — nadalje — »Kljub temu, da imajo nekateri dovolj blaga, ga prodajajo v zelo omejeni količini ali pa sploh ne, cene pa vsak dan dvigajo. Marsikatero blago se ne dobi, ako vprašaš javno po njem, ako pa vprašaš skrivaj in obljubiš vsako ceno, pride blago takoj na dan. Na vse mogoče načine se vara javnost s prikrivanjem blaga...« — in končno — »Kaj pomagajo vse uredbe, če jih ne izvajajo«, so neresnične.

Pisec pravi, da se to dogaja v naši dolini in ker je z besedami »trgovci, ki imajo večje zaloge« razumeti vse take trgovce, se smatram upravičenega, ker imam tako večjo zalogo, da gorenje vesti demantiram. Resnica je, da nisem kriv, da so se cene blaga toliko dvignile, da ga ne morem več prodajati po starih cenah in ker se tudi ne dobi zadostne količine po starih željah. Oblast se je o »ogromnih dobičkih«, o cenah in zalogah sama prepračila, pa ni našla ničesar nezakonitega, zato pa ni res, da bi ne izvajal obstoječih uredb, ampak je resnica ravno na drugi strani, da uredbe striktno izvajam, ker je le tako pričakovati normalizacije trgovine.

Prepričan sem, gospod urednik, da sami niste informirani o razmerah v tej dolini in da boste zato tudi ne samo v mojo, ampak v obrambo tudi drugih naših trgovcev objavili gorenji popravek tudi ne glede na zakon o tisku. »Verižnost cvete«, ki je naslov našega članka, je zgrešena obsodba in zmotno naziranje anonimnih piscev, proti katerim se žal ne morem braniti, o stanu, ki se tudi v sedanjih časih prav tako trudi ustreči svojim odjemalcem, kakor prej in ki si ne želi, da bi padlo kamenje tja, kjer n. krivcev.

Josip Blažič

Prof. Osterc o svoji najnovejši simfoniji Posvetil jo je primariju ljubljanske bolnice dr. Vladimirju Guzelju

Ljubljana, 28. septembra
— Delo sem posvetil primariju, sefu ljubljanske bolnice dr. Vladimirju Guzelju. — Je pripovedoval skladatelj Osterc, ko sem ga vprašal, kako je kaj z njegovo simfonijo, o kateri govore v poučenih glasbenih krogih s tolikšno hvalo.

Zgodilo se je to v trenutku, ko mi je opomniti naredil po tisti dolgi operaciji zadnji šiv. Imel sem jo že tedaj gotovo. — Simfonija je vsebinsko, kakor zlasti po svoji obliki, nekaj novega. Misel nanjo me je prešinila med delom na svoji baletni pantomimi, ki jo imam v delu že šesto leto. V tej pantomimi so štirje odnori in te sem izpolnil s štirimi samostojnimi simfo-

ničnimi medigrami. Tako so nastali štirje stavki: prvi pod zaglavjem »Koračnica«, drugi je »Kaprica«, tretji »Pogrebna glasba«, četrti pa »Tokata«. (Marche, Capricce, Musique funebre, Toccate). Vsak stavek je simfonična slika zase, če se izvaja v navedenem zaporednem redu, so pa simfonija. Trajanje: kakih 25 minut.

— Da, gre za absolutno simfonično glasbo, brez podložene vsebine, brez literarnega ogrodja. Izvedbo si zamišljam s sočno uporabo godalnega telesa, po 14 violin, ostala zasedba je normalna. Oblikovno je moja simfonija nekaj čisto novega. Ne ponavljam se nikjer, niti z inštrumenti, le morda s kakšnim značilnim ritmom, če se temu vobče lahko reče ponovitev. Harmonika gradnja ji je najzgodnejša. Njen princip je v tem, da hkratu ekspliciram po štiri teme, česar ne delajo drugi skladatelji. Pričnem z eno s temo, ostale se ji pridružijo kot kontrapunkt. Polagam važnost na to, da je vsak tak kontrapunkt lahko tudi samostojna melodija.

Vaš odnos do melosa v tej skladbi? — Zelo pogosto uporabim melodije z dvanajst različnimi hromatičnimi toni. Seve, ne kot skale, marveč razvrščene in ritmizirane, tako da napravijo po dveh, treh takih skupen dojem nekega tonovskega načina, vendar novega.

Krstno izvedbo bom zaupal trigen-tu žebretu, ki je že lani tako sijajno izdelal moje »Plesce«. Krešimir Baranovič je zadnjič zaprosil to moje delo za zagrebško Filharmonijo.

Kaj pa vaš odnos do opernega gledališča, kiste mu svoj čas bili tako blizu?

Končavam vsevečerni balet. Tri četrtine so že gotove. Zaenkrat sem glede premiere domenj za Lovrom Matačičem v Beogradu. Po potrebi bo poklical koreografa iz inozemstva. Opernih ambicij trenutno nimam. Opera se mi zdi čedalje bolj nesodobna. Ko bo moj balet dovršen, se lahko še kaj pomeniva... B.

Praznik Aerokluba v Kranju Jutri bo krst jadranskega letala, ki so ga zgradili klubovi člani

Kranj, 28. septembra
V kratkem času obstoja kranjskega aerokluba smo bili velikokrat priča izrednega prizadevanja članstva za propagando letalstva v našem kraju. Idealna peščica članstva, ki se je zagrizla v delo pod vodstvom vojnega pilota g. Pešla Vilka je naletela največkrat na gluha ušesa. Neumorno delo pa je končno pokazalo sadove, ki bodo mogoče razgibali in naklonili aeroklubu tudi ono občinstvo, ki je dosedaj gledalo v našem letalskem krogu le zanešenjaštvo mladine. A glej prav ta mladina nam je napravila največje presenečenje in jutrišnji praznik je praznik njenega dela.

Ob priliki razstave Aerokluba v Kranju je bilo razstavljeno tudi jadransko letalo tipa »Vrabec«. Ki so ga mladi člani gradili pod kaj neugodnimi okolnostmi. Primanj-kovalo je sedaj teza sedaj onega materiala, a denarja ni bilo. Treba je bilo poboriti pri dobrih ljudeh in zopet se je nadeljalo delo, ki ni igrača kakor bi nekateri mislili. No in končno je stalo letalo vred javnosti, ki ni stediša s pohvalo. To letalo, ki je bila borba zani tako težka bo kranjski aeroklub v nedeljo 29. t. m. slovesno blagoslovil in krstil.

Kljub temu, da bi aeroklub tudi za nadaljnje delo potreboval še večjih zneskov pa bo jutrišnji praznik aerokluba posvečen propagandi in bo dostop k prireditvi brezplačen. Celotno slavlje se bo vršilo pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačenca in bo pričelo ob 14. uri na Kokrici (Veliki hrib) s tekmo

modelov. Ob 15. uri bo blagoslovitev letala, ob 15.30 pa bo izvedel drž. rekordar s. Krizman krstni let, ob 18. uri bo razdelitev diplom v hotelu »Stara postaja«.

Mlademu aglinemu aeroklubu želimo ob njegovem prazniku zlasti pa mlajšemu članstvu, da bi prvo letalo zeraženo v Kranju služilo v polni meri svojemu namenu in varno podeljalo prve korake naših letalcev in jim dalo dovolj znanja za nadaljevanje težkega poklica letalcev. Naj ta dan pohliti vse kranjsko občinstvo na Kokrico in moralno in smotno podpre idealno prizadevanje mladih letalcev. Povsod v svetu nam danes kažejo kaj pomeni moč letalstva, v malem so nam pokazali privravljenost tudi naši graditelji, s pomočjo celote pa bomo dosegli, da bomo prav iz te pripravljenosti mladine zrli v bodočnost z zaupanjem.

Odgovor

Zagorje, 27. septembra
Glede na dopis v »Slov. Narod« z dne 24. t. m., naj pripomnimo samo to, da bi o neukumnosti prej lahko govorili mi, kajti nič kaj častno ni, da nekateri govorijo in pišejo stvari, ki naravnost bijejo resnici v obraz. Ni naša krivda, da moramo poučevati v prostorih topliške ljudske šole, kjer prav tako zmružujemo kakor vsi drugi, saj smo pozimi večkrat poučevali pri 6 C, česar ni samo eden izmed naših plačil a svojim zdravjem.

Po zadnjem dopisu sodeč moramo pri-

Film »V ženskem carstvu«

Velik film s štirimi zvezdkami, 135 ameriški lepoticami. (Danes premiera v kinu Matici.)

Ljubljana, 28. septembra
Na božič leta 1936 je bila na enem velikih broadwayskih odrov premiera komedije »V ženskem carstvu«, ki jo je napisala ameriška pisateljica Claire Booth. Uspeh tega gledališkega komada, v katerem so nastopale izključno ženske, je bil senzacionalen. O tej satiri na žene iz tako zvanih newyorških krogov je govorila vsa Amerika. Po vseh mestih se je govorilo in razpravljalo o tem delu, ki je bilo v broadwayskem gledališču celih 665 dni nepretrgoma na sporedu. Pozneje je bila uprizorjena ta komedija tudi v Evropi ter je zlasti v Londonu in na Dunaju dosegla ogromen uspeh. Avtorica Claire Booth je v svojem delu prikazala življenje žene iz krogov ameriških milijonarjev. V središču dejanja stoji nepokvarjena, vzorna soproga ameriškega bogataša. Okrog nje so same prijateljice, katerih edino delo je spletkarjenje, intrigiranje, prenašanje pošt in klevetanje. Pošteno ženo, ki pride v konflikt s krogom svojih prijateljic, igra Norma Shearer, vedno lepa in elegantna, dočim igrajo ostale vloge njenih najboljših »prijateljic« Rosalind Russell, Joan Crawford in Paulette Goddard. Rosalinda Russell je svojo vlogo

v filmu odigrala s takšno impresivnostjo in realnostjo, da je dobila za to vlogo prvo nagrado nekega hollywoodskega lista.

Film je režiral George Cukor. Njegova naloga je bila zelo težka, ker ni lahko izdelati film s 140 lepoticami. Za tako delo je sposoben edino le dober režiser, ki mora biti obenem tudi dober diplomat. George Cukor je njegovo delo popolnoma uspešno, tako, da je iz senzacionalnega odrskega komada ustvaril še senzacionalnejši filmski šlager, ki je imel uspeh po vsem svetu. Film je zelo zanimiv tako za moške kakor tudi za ženske. Moške zanima videti in slišati kaj počno ženske kadar so same med seboj, kaj govorijo o svojih lastnih moških, o moških svojih prijateljic itd. Ženska publika pa bo strme in očarana sledila reviji bajnih toalet, bogatemu sijaju in razkošju, s katerim je film izdelan. Poleg tega pa bodo prav vsi radi pogledali izbrane ameriške lepoticke, ki nastopajo v filmu v različnih manjših in večjih vlogah.

»Žensko carstvo« je tedaj program za najširše kroge, zlasti ker se film ne odlikuje samo po zunanjem blešku, temveč tudi po svoji lepi, prigrčni vsebini. 2249

Iz Radeč

— Za prekinitev pouka zaradi pospravljanja poljskih pridevkov. Te dni je bila poslana vloga krajevnega šolskega sveta in šolskega upraviteljsva na sresko načelstvo s prošnjo, da bi se za nekaj dni prekinil pouk, da bi otroci lahko pomagali starem pri spravljaju poljskih pridevkov. Ker je zelo veliko očetov in sinov bilo pred kratkim poklicanih na orožne vaje, upamo, da bo sresko načelstvo prošnjo ugodilo. S tem obveščamo starše, da naj do tega časa pošiljajo otroke redno v šolo.

— Odprta noč in dan so gruba vrata. V ponedeljek je v ljubljanski bolnici nedodoma premislila blaga žena in mati petih otrok g. Marija Burkelje, doma iz Vrbovega pri Radečah. Pokojnica je že nekaj dni bolehal, zato se je po zdravniškem nasvetu namenila v bolnico, kjer so jo skušali zdravniški ohraniti pri življenju, žal je bil pa njihov trud zaman. Pokojnica je bila žena g. Leopolda Burkelje, kmetnika na Zidanem mostu in načelnika gasilske čete na Vrhovem ter sploh znanega nacionalnega delavca v našem kraju. Zapuščila pet neposkrbljenih otrok, od katerih trije posejajo radeško ljudsko

šolo. Naj ji bo zemlja rahla. Preostali pa naše iskreno sožalje!

— Prvenstvena nogometna točma. V nedeljo se bo vršila na radeškem sportnem igrišču na Njivicah prvenstvena nogometna tekma med SK Radečami in SK Krškimi. Na tem igrišču se niso mogle vršiti do sedaj prvenstvene tekme, ker je bilo premajhno. Naši aglini sportniki so ga letos razširili za več metrov in ga s tem usposobili, da se lahko vrše na njem tudi prvenstvene tekme. Začetek tekme bo v nedeljo ob 16. Za tekmo vlada med domačimi velikim zanimanje.

— Prva šolska efektivna loterija v Radečah. V nedeljo 29. t. m. bo žrebanje srečk prve efektne sokolske loterije v Radečah, ki se bo vršilo pod državnim nadzorstvom. Srečke so bile razposlane menda na vsa sokolska društva s prošnjo, da jih razpečajo med svojimi člani. Načrt loterije obsega deset glavnih dobikov: silvalni stroj, moško in žensko kolo, stenska ura, servis za šest oseb, moška in ženska zapesna ura, blago za moško in žensko obleko ter vrtna garnitura. Nadalje je še 190 večjih in manjših dobikov v vrednosti 16.000 din. Izžrebani dobiki zapadejo v korist Sokolskega društva v Rade-

Skrb za revno obmejno deco

Organizirajmo že zdaj zimsko pomoč, da nas ne preseneti zima nepripravljenih

Maribor, 27. septembra. Zimska pomoč, ki so jo predvsem naša mesta nudila deci naših obmejnih krajev, je posebno v preteklem letu zavzela velik obseg. Saj skoraj ni bilo obmejne kraja s šolo, ki bi ne bil deležen podpore za božično obdaritev. Idealno zamišljena akcija so med našim meščanstvom našle na popolno razumevanje in je bil odziv darovalcev kar velik, nič manjša pa hvaležnost onih, ki jim je bilo pomagano. Mnogo gorja je bilo ublaženo, kar je pa še večje vrednosti: obmejno ljudstvo je živo začutilo, da je s svojim zasledjem nedeljeva enota. Za moralno trdnost naše meje je taka zavest velikega pomena. Vsi oni, ki vodijo take akcije za naše obmejne kraje, vršijo s tem mimo karitativnega tudi pomembno narodnoobrambno delo.

Bolj kot kdaj bodo zimske pomoči potrebne obmejni kraji letos. Druga leta vsaj ni bilo velikih skrbí s prehrano, kar v sedanjih prilikah ne moremo trditi. Že zdaj v marsikateri hiši in koči primanjkuje najvažnejših živil, čeprav si revnejši ljudje s poljskimi in gozdnimi deli lahko prislužijo kakšen dinar. A kaj, ko med vrednostjo dela in življenjskih potreb ni nikakega pravega razmerja. Kako bo šele pozimi, ko ni zaslužka? Tudi prihrankov ne bo, saj večina naših ljudi v sedanjih razmerah živi od roke do usta. Treba se bo res omejiti na najpotrebnejše za golo življenje. Mislim na kake potrebe izven prehrane same, bo marsikje nemogoče. Pri vsaki hiši

je kup otrok in vsak ima svoje potrebe. Že v boljših časih revnim staršem ni bilo mogoče ustreči vsem. Spomnimo se samo, da smo še takrat tožili o deci, ki nima niti najpotrebnejših zimske obleke in obutve. Učiteljstvo s podedelja je pripovedovalo, da so v zimskih mesecih šole prazne — deca je bila brez obleke in obutve. In koliko dobrega je bilo storjenega, ko so na zimo v naše obmejne kraje poromali prvi zaboji z zimsko pomočjo! Ponavljamo, da je bilo tako že v boljših razmerah kot so sedanj. Letošnjo zimo bo morala biti pomoč še izdatnejša, da bomo vsaj za silo pomagali omiliti stisko, ki je na vidiku.

Lansko akcijo za zimsko pomoč obmejnemu kraju so vodile naše narodne obrambe ne organizacije ločeno. Prav bi bilo, ko bi se za letošnjo nabiralno akcijo združile in tako tudi na zunanjo pokazale, da jim je prvo res le narodno obrambno delo. Ne dvomimo pa, da bi ob skupnem delu bil tudi materialni uspeh večji kot doslej. Z delom pa bi bilo treba pohiteti že zdaj, saj bo njegov delokrog v izrednih prilikah tudi izredno obširen. Čim prej naj bi se sklicali sestanki vseh zainteresiranih organizacij, ki bi si izvolili delovni odbor iz vseh zastopnikov. Ta bi naj potem izdelal obširen načrt, ki bi zajel vse možnosti v okviru pomoči obmejnemu kraju. Vso akcijo bo do gotovo podprle tudi oblasti, ki so že doslej za slične podvige pokazale veliko razumevanje.

Po dosedanjih navadi se je pri nabiranju

darov za obmejne kraje računalo predvsem z naklonenostjo našega trgovstva in industrije. Treba je poudariti, da v tem pogledu ni bilo velikih razočaranj. Nekatera podjetja so se s svojo darovitostjo res izkazala. Pri letošnji nabiralni akciji, ki bi se naj pričela že v najkrajšem času, pa bi naj sodelovali prav vsi sloji po geolu: Vsak po svojih močeh! Tudi najmanjši dar ali prispevek bo služil istemu velikemu smotru.

Posebno bi opozorili na zbiranje ponešnih oblik, perila in obutve. Mnogo take robe se pravi po omarah in predalih ter na podstrešjih. Naše gospodinjice naj bi se spomnile in vedele, da je v naši najbližji okolici mnogo takih, ki bi bili srečni, ko bi od njih zavrnjeno robo ponosili do kraja. Morda bi zbiranje te vrste prispevkov prevzela šolska mladina. Zdar, je jeseni, bi se delo zbrano obliko in perilo lepo sortirali, oprali in zašiti, raztrgano obutvo pa popravili. Taka popravila bi veljala le malo, saj bi jih lahko opravila pretežno mladina naših ženskih šol. Gotovo pa bi prišlo v pomoč tudi naša ženska društva, ki bi s tem znova potrdila svoje človekoljubne smotre. Seveda bi morala pri taki akciji sodelovati vsa slovenska mesta, prvenstveno pa Ljubljana, Maribor in Celje.

Zavedajmo se, da morajo biti naši obmejni kraji utrjeni tudi v moralnem pogledu, če hočemo, da bomo v zaletu varni. Utrujimo jih v tem pogledu s tem, da pomagamo obmejnemu prebivalstvu vsak po svoji moči in sposobnosti! —ob—

Težke posledice draginje

Vsi obmejni srez bi morali biti uvrščeni v prvi draginski razred

Sv. Lenart, 28. septembra. V zadnjem času slišimo in čitamo vedno več zahtev raznih mest in pokrajin po uvrstitvi v višje draginske razrede. Ako smo le količnik odkritostni in objektivni, moramo priznati:

1. da sprito rapido naraščajoče draginje že več let sploh vsi kraji v naši obmejni Sloveniji spadajo v prvi draginski razred!

2. da bi pa že davno našim vsem severnim obmejnemu srezom moral biti priznan prvi draginski razred!

Pred dvema letoma je dosegel Maribor s svojo najbližjo okolico drugi draginski razred. S precejšnjim upanjem smo vsaj kmalu po tem uspehu Mariborčanov, ki jim k temu upravičenemu draginsko-razrednemu zvišanju le čestitamo, pričakovali, da bo sledila raztegnitev drugega draginskega razreda na vse obmejne kraje. Osebito smo še za trdno pričakovali to raztegnitev najprej na obmejni srez Maribor levi in desni breg, to pa zato, ker je Maribor s okolico, v kolikor je dosegel to ugodnost, neposredno spojen po svoji legi in po svojih prilikah z vsem ostalim delom svojega zaledja tudi na podeželju. Ta del je obenem njegovo območje, ki ga takorekoč ne moremo gledati ločenega od Maribora samega.

Baš te dni čitamo, da se Maribor poginja za dosego prvega draginskega razreda. Prav je tako, saj spada Maribor med najdražje kraje v državi. Toda nikakor spet ni na mestu, da v tem svojem prizadevanju Maribor pozabi zopet na svoj bližnji in daljni okoliš, na ves okraj na levem in desnem bregu! Seve bodo na to rekli, naj se za to zanimajo interesi iz okraja samega. Moram že spet ponovno pripomniti, da predstavlja naš obmejni Maribor, vsaj moril bi predstavljati — celoto, obmejni center skupno s obdajajočim ga obmejnimi podeželjem in to v vsem kulturnem prizadevanju, cigar važen sestavni del je tudi skupnost narodno-ekst-

stenečnega vprašanja. To ne posega le v mestni ali še samo bližnje mestni, ampak tudi ostali teren njegovega okolja tja do bližnje meje!

Prišli bi lahko, da podkrepimo to zahtevo, tudi s podrobnimi podatki o draginji v mestu in okolici. Ne bomo navajali podrobnih primerov, ne cen posameznih življenjskih potrebščin med mestom in deželo. Ugotovljamo tokrat vsi javni nameščenci in delavci v bližnji in daljni okolici Maribora sledeče:

Dejstvo draginje v Mariboru je nesporno že mnoga leta povod zahtev po višjem draginskem razredu! Mariboru že davno gre prvi draginski razred! Dejstvo pa je tudi, da notra draginja svoje največje številke ne le samo stuje, ampak predvsem v vseh obmejnih srezih, osebito še v srezu Maribor levi in desni breg, od koder spravljajo producenti svoje pridelke baš v Maribor, medtem ko baš radi tega v krajih teh srezov na podeželju sploh ni dobiti kmetijskih pridelkov — živil niti za drag denar ter se žal dogaja, da hodijo javni nameščenci, delavci itd. kupovati te potrebščine v Mariboru na trg. Dejstvo, ki bi spadalo na prvo mesto pa je, da tira že obmejna lega izven mestnih krajev pri nas vsled raznih pojavov, kakor mnoge prekupčevalstva, veriženja, dolovlatstva itd. draginja vsa leta, zlasti se v teh časih v nenavadno višine ter žanje baš tu špekulacija z redkejšim blagom velike žrtve med prizadetimi, ki mnogih potrebščin na podeželju sploh ne morejo dobiti niti za drag denar.

Iz teh tehtnih, tu le splošno podanih razlogov zahtevamo, da se prizna mariborskemu okraju levi in desni breg isti plačilni razred kakor mestu Maribor! Mariborske činitelje, ki pa delujejo pri tej akciji, pa prosimo, da pri vseh teh korakih zahtevajo enake ugodnosti tudi za oba mariborska okraja! M. Y.

Mariborske in okoliške novice

— Nočno lekarniško službo imata Mišnikova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25—85, in Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Meljske in Aleksandrove ceste, tel. 25—32.

— Nov grob. V Taborski ulici št. 18 je umrl krojaški pomočnik Ivan Rubin, star 26 let. Žalujemo svojem naši iskreno sožalje!

— Gledališka prihoza je zavladala v Ljubljani. Vključ draginji in današnjim razburjenim časom se je število abonmentov znatno dvignilo. Tudi v Mariboru se čuti lepo zanimanje za abonma, zlasti med srednjim in uradniškim slojem. Želeli pa bi bilo, da bi se tudi premožnejše občinstvo ogledalo za gledališče, ki letos obeta zelo zanimivo sezono.

— Francoška krožek v Mariboru bo otvoril 1. oktobra francoski otroški vrtec in vse svoje tečaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter za odrasle. Kraj, dan in ure posameznih tečajev so razvidni na lepaku v Gregorčičevi ul. 4. Vpisovanje bo v kurzih samih tekom prvega tedna oktobra.

— Družni odbor za mesto Maribor, ki bo sklepal o davčnih osnovah za odmero pridobnine v letu 1940, bo zasedal v času od 16. oktobra 1940 do vstevši 21. oktobra 1940. Po davčni upravi ugotovljene davčne osnove so razvidne iz seznama oseb, zavezanecih pridobnine, ki je po členu 116 zak. in pravilnika o neposrednih davkih razgledan pri mestnem poglavarstvu, kjer ga davčni zavezanci lahko pogledajo v času od 1. 10. 1940. do vstevši 15. 10. 1940. ob uradnih urah. Iz razglednega seznama je točno razvidno, kateri dan in ob kateri uri se bodo obravnavali predlogi za vsakega posameznega davčnega zavezanca. Onim zavezancem pridobnine, ki niso vpisani v razglednih seznameh, bo pridobnina za leto 1940 predpisana pavšalno.

— Zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZO in njihovim upravičencem svojem vrši v neodložljivih primerih in v odstopnosti pristojnega rajonskega zdravstva v nedeljo dne 29. septembra 1940 g. dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova 12.

— Oče predsednik obrtnikov, hči pa — šušmar. Nekje ne tako daleč od Celja posluje gospod predsednik vseh v kraju se nahajajočih obrtnih strok. In sicer posluje zelo strogo v prougu šušmarstva na vseh področjih obrti. Vse prav in lepo, pravijo, samo to ne gre in ne gre drugim ljudem

v glavo, kako to, da njegova hči — politično zelo nadebudna Hilda, lahko brez skrbí šušmarja s tem, da čeprav je nezaučena šivilja, vendar le zelo pridno šiva obleke. Pa ne samo svojim prijateljem tako le, ampak tudi raznim naročnikom. Dosednosta je pač težavna stvar.

— Ne zaslužiti davka za obrt. To je zdaj najbolj pogosti izgovor razni svobodni obrti, ki se za poklicno obrt nevarno — čim dalje bolj širi po deželi. S tem izgovorom se je napram oročnikom odrezal tudi čevljarški pomočnik blizu Sv. Benedikta v Slov. goricah, ko so ga zalotili pri delu. Prevelik je davek za obrt in ne zasluži še toliko, da bi se ga moglo plačati. — Tudi tu bo treba nekaj dolocenega pokreniti.

— Pod obrt spada tudi le sezonsko delo. Jesen prinaša raznovrstnega dela po deželi, posebno na večjih kmetijah ali posevkih z vinogradi. Letos sicer ne bo tako sila za vinske sode, popraviti ali pripraviti pa jih bo le treba. To delo je pri Harzerju Andreju v Obradu prevzel Senekovič Franc iz Ihovskega vrha pri Sv. Benediktu. Pri tem delu pa so ga našli oročniki od Sv. Trojice in ga vprašali, kako in kaj je z obrtnim dovolilom. — Ga nimam! — Zakaj ne? — Res je, da sem izučen sodarski pomočnik, pa se za ta kratek čas našega dela za trgatve ne izplača prijavljena obrtna pravica. Senekovič se bo v kratkem preprljal, da se s tem svojim stališčem le na sezonsko delo — moči.

— Tuja jabolka je prodajati za svoja. Sin (še na drugem mestu omenjamo Hausserja, posestnika v Obradi), pripelje okrajni kmetijski združit pri Sv. Benediktu 180 kg jabolk na prodaj. Ker so bila jabolka obtočena in še mokra, so jih vsi le par kg, druge pa je fant prodal drugim prekupovalcem. Tam pa sta jih kot za svoja jabolka spoznala soseda Škomič Tomaž in Donik Jože, ki sta že dalje časa opazovala, da imajo njuna jabolka — noge do Hausserjeve hiše. Mladi Franc Hausser se je pred oročniki od Sv. Trojice izgovarjal, da je pač rabil denar za čevlje — kar pa seveda ne bo obveljalo.

— Tudi na pogorščem korožju. Poročali smo pred kratkim o večjem požaru na Korožju, pri katerem je zaradi hudih opeklin izgubil svoje življenje stari Germ kot eden najbolj prizadetih pogorčelov. Zdar doznavamo iz oročniškega poročila od Sv. Kungote, da se je na Germovem pogorščju med tem pokradlo tudi stare železo in okenski križi. Tatvine osumljen je nekdo,

ki se bavi s nabiranjem starega železa, pa se dozdaj ni moglo ugotoviti njegovo bivališče.

— Če volli šamli vozijo po cesti. Veliko nesreč se zgodi na naših cestah, toda več ko čudež je, da jih ni še več, toliko nepravilnih voznikov srečuje in izsleduje oročništvo po raznih krajih in na sicer prometnih cestah. Na primer na banovinski cesti Poljčane — Makole srečamo z volli vprežen voz — brez voznika. Ta sedi — že dobre volje v gostini, kjer se še le po daljšem času spomni na svoje vole in voz. Pred gostilno robačati in išče vole, ki med tem kot rečeno, lepo komodo kar sami in po svoji volji vozarijo proti Makolam. Preskrbljeno pa je, da bo na to vožnjo pomnil Jože Tarin, sin posestnika iz Hrastovca pri Poljčanah. Sreča njegova, da v tem času ni bilo nobenega voznika od nasprotne strani in tej cesti.

— Živilske stojnice na — stranišču. Obiskovalci živilskega trga nam piše: Ker se o neprimernosti živilskih stojnic zlasti pa javnega stranišča na živilskem trgu toliko govori in zabavlja, sem si v petek v opoldanski uri le takom mimogrede ogledal živilski trg, s katerim sem pa bil kmalu gotov, ker je bil večina mesta še prazen. Semterjati sem našel še zadnje ostanke mlečnih izdelkov: odkrit sir, po katerem so so svobodno pasle velike mesarske muhe — kar je zelo okusno in za zdravje priporočljivo. — Glavno presenečenje pa me je čakalo dokl nižje pri javnem stranišču. Že to se mi ni zdelo zelo okusno, da se čebula in česen prodajata kar tam na tleh v bližnji stranišča in zahajaljša psov. Stranišče samo pa je na zunanji izgledalo kot kakšno trgovino. Na vse štiri strani obloženo s stojnicami, ki so malo prej še služile za prodajo živil. Blizu se nisem upal. Tam je namreč neki moški čakal na izpraznitve glavnega stranišča za ženske, ker je bilo to za moške brzokone — preveč tedno. Sicer pa moramo biti veseli, da imamo na celim Koroškem predmestju in še z Glavnim trgom vso vsaj to stranišče.

— Sokolci in Sokolci! Vsi k razviti naraščajočega prapora in teolovalnemu nastopu Sokolskega društva Sečina ob Dravi v nedeljo 29. septembra t. l. Člani in članice, ki imajo kroje — v kroj! Odnos kolemarjev izpred Narodnega doma ob 1. popoldne. Za ostale Sokolce vasi mestni avtobus ob 1. in se vrača ob 19.15. Zdravo! — Izlet ljubiteljev cvetja v nasade g. dr. Brodara v Ormož bo v nedeljo 29. t. m. in 6. oktobra, kakor je bilo sporočeno. Odnos iz Ljubljane glavni kolodvor ob 5.30. Zbirališče ob 5.15 pred glavnim vhodom. Izkoristite to ugodno priliko in se izleza v čim večjem številu udeležite, da vidite nasade cvetja, razstavljene na jesenskem vseleju. — Vrtnarski odsek Sadjarstva in vrtnarskega društva, podružnica Ljubljana.

— Podmladek Jadranske straže drž. klas. gimn. v Mariboru. V nedeljo dne 29. sept. 1940 ob 9.30 se bo vršil na igrišču SK Železnicevcah ob Tržaški cesti 7. tradicionalni srednješolski lahkoatletski miting za prehodna pokala »Jadranske straže in »Jugoslovenskega lahkoatletskega zveza«.

— Nastopijo najboljši atleti in atletike klasične gimnazije, prve in druge realne gimnazije, trgovske akademije, učiteljskega in železničarske šole. Vrstni red tekovanja: V nedeljo 29. IX. 1940: 1. 80 m zapreke, 2. 100 m, 3. 200 m, 4. 400 m, 5. 600 m, 6. 800 m, 7. 1000 m, 8. 1200 m, 9. 1400 m, 10. 1600 m, 11. 1800 m, 12. 2000 m, 13. 2200 m, 14. 2400 m, 15. 2600 m, 16. 2800 m, 17. 3000 m, 18. 3200 m, 19. 3400 m, 20. 3600 m, 21. 3800 m, 22. 4000 m, 23. 4200 m, 24. 4400 m, 25. 4600 m, 26. 4800 m, 27. 5000 m, 28. 5200 m, 29. 5400 m, 30. 5600 m, 31. 5800 m, 32. 6000 m, 33. 6200 m, 34. 6400 m, 35. 6600 m, 36. 6800 m, 37. 7000 m, 38. 7200 m, 39. 7400 m, 40. 7600 m, 41. 7800 m, 42. 8000 m, 43. 8200 m, 44. 8400 m, 45. 8600 m, 46. 8800 m, 47. 9000 m, 48. 9200 m, 49. 9400 m, 50. 9600 m, 51. 9800 m, 52. 10000 m, 53. 10200 m, 54. 10400 m, 55. 10600 m, 56. 10800 m, 57. 11000 m, 58. 11200 m, 59. 11400 m, 60. 11600 m, 61. 11800 m, 62. 12000 m, 63. 12200 m, 64. 12400 m, 65. 12600 m, 66. 12800 m, 67. 13000 m, 68. 13200 m, 69. 13400 m, 70. 13600 m, 71. 13800 m, 72. 14000 m, 73. 14200 m, 74. 14400 m, 75. 14600 m, 76. 14800 m, 77. 15000 m, 78. 15200 m, 79. 15400 m, 80. 15600 m, 81. 15800 m, 82. 16000 m, 83. 16200 m, 84. 16400 m, 85. 16600 m, 86. 16800 m, 87. 17000 m, 88. 17200 m, 89. 17400 m, 90. 17600 m, 91. 17800 m, 92. 18000 m, 93. 18200 m, 94. 18400 m, 95. 18600 m, 96. 18800 m, 97. 19000 m, 98. 19200 m, 99. 19400 m, 100. 19600 m, 101. 19800 m, 102. 20000 m, 103. 20200 m, 104. 20400 m, 105. 20600 m, 106. 20800 m, 107. 21000 m, 108. 21200 m, 109. 21400 m, 110. 21600 m, 111. 21800 m, 112. 22000 m, 113. 22200 m, 114. 22400 m, 115. 22600 m, 116. 22800 m, 117. 23000 m, 118. 23200 m, 119. 23400 m, 120. 23600 m, 121. 23800 m, 122. 24000 m, 123. 24200 m, 124. 24400 m, 125. 24600 m, 126. 24800 m, 127. 25000 m, 128. 25200 m, 129. 25400 m, 130. 25600 m, 131. 25800 m, 132. 26000 m, 133. 26200 m, 134. 26400 m, 135. 26600 m, 136. 26800 m, 137. 27000 m, 138. 27200 m, 139. 27400 m, 140. 27600 m, 141. 27800 m, 142. 28000 m, 143. 28200 m, 144. 28400 m, 145. 28600 m, 146. 28800 m, 147. 29000 m, 148. 29200 m, 149. 29400 m, 150. 29600 m, 151. 29800 m, 152. 30000 m, 153. 30200 m, 154. 30400 m, 155. 30600 m, 156. 30800 m, 157. 31000 m, 158. 31200 m, 159. 31400 m, 160. 31600 m, 161. 31800 m, 162. 32000 m, 163. 32200 m, 164. 32400 m, 165. 32600 m, 166. 32800 m, 167. 33000 m, 168. 33200 m, 169. 33400 m, 170. 33600 m, 171. 33800 m, 172. 34000 m, 173. 34200 m, 174. 34400 m, 175. 34600 m, 176. 34800 m, 177. 35000 m, 178. 35200 m, 179. 35400 m, 180. 35600 m, 181. 35800 m, 182. 36000 m, 183. 36200 m, 184. 36400 m, 185. 36600 m, 186. 36800 m, 187. 37000 m, 188. 37200 m, 189. 37400 m, 190. 37600 m, 191. 37800 m, 192. 38000 m, 193. 38200 m, 194. 38400 m, 195. 38600 m, 196. 38800 m, 197. 39000 m, 198. 39200 m, 199. 39400 m, 200. 39600 m, 201. 39800 m, 202. 40000 m, 203. 40200 m, 204. 40400 m, 205. 40600 m, 206. 40800 m, 207. 41000 m, 208. 41200 m, 209. 41400 m, 210. 41600 m, 211. 41800 m, 212. 42000 m, 213. 42200 m, 214. 42400 m, 215. 42600 m, 216. 42800 m, 217. 43000 m, 218. 43200 m, 219. 43400 m, 220. 43600 m, 221. 43800 m, 222. 44000 m, 223. 44200 m, 224. 44400 m, 225. 44600 m, 226. 44800 m, 227. 45000 m, 228. 45200 m, 229. 45400 m, 230. 45600 m, 231. 45800 m, 232. 46000 m, 233. 46200 m, 234. 46400 m, 235. 46600 m, 236. 46800 m, 237. 47000 m, 238. 47200 m, 239. 47400 m, 240. 47600 m, 241. 47800 m, 242. 48000 m, 243. 48200 m, 244. 48400 m, 245. 48600 m, 246. 48800 m, 247. 49000 m, 248. 49200 m, 249. 49400 m, 250. 49600 m, 251. 49800 m, 252. 50000 m, 253. 50200 m, 254. 50400 m, 255. 50600 m, 256. 50800 m, 257. 51000 m, 258. 51200 m, 259. 51400 m, 260. 51600 m, 261. 51800 m, 262. 52000 m, 263. 52200 m, 264. 52400 m, 265. 52600 m, 266. 52800 m, 267. 53000 m, 268. 53200 m, 269. 53400 m, 270. 53600 m, 271. 53800 m, 272. 54000 m, 273. 54200 m, 274. 54400 m, 275. 54600 m, 276. 54800 m, 277. 55000 m, 278. 55200 m, 279. 55400 m, 280. 55600 m, 281. 55800 m, 282. 56000 m, 283. 56200 m, 284. 56400 m, 285. 56600 m, 286. 56800 m, 287. 57000 m, 288. 57200 m, 289. 57400 m, 290. 57600 m, 291. 57800 m, 292. 58000 m, 293. 58200 m, 294. 58400 m, 295. 58600 m, 296. 58800 m, 297. 59000 m, 298. 59200 m, 299. 59400 m, 300. 59600 m, 301. 59800 m, 302. 60000 m, 303. 60200 m, 304. 60400 m, 305. 60600 m, 306. 60800 m, 307. 61000 m, 308. 61200 m, 309. 61400 m, 310. 61600 m, 311. 61800 m, 312. 62000 m, 313. 62200 m, 314. 62400 m, 315. 62600 m, 316. 62800 m, 317. 63000 m, 318. 63200 m, 319. 63400 m, 320. 63600 m, 321. 63800 m, 322. 64000 m, 323. 64200 m, 324. 64400 m, 325. 64600 m, 326. 64800 m, 327. 65000 m, 328. 65200 m, 329. 65400 m, 330. 65600 m, 331. 65800 m, 332. 66000 m, 333. 66200 m, 334. 66400 m, 335. 66600 m, 336. 66800 m, 337. 67000 m, 338. 67200 m, 339. 67400 m, 340. 67600 m, 341. 67800 m, 342. 68000 m, 343. 68200 m, 344. 68400 m, 345. 68600 m, 346. 68800 m, 347. 69000 m, 348. 69200 m, 349. 69400 m, 350. 69600 m, 351. 69800 m, 352. 70000 m, 353. 70200 m, 354. 70400 m, 355. 70600 m, 356. 70800 m, 357. 71000 m, 358. 71200 m, 359. 71400 m, 360. 71600 m, 361. 71800 m, 362. 72000 m, 363. 72200 m, 364. 72400 m, 365. 72600 m, 366. 72800 m, 367. 73000 m, 368. 73200 m, 369. 73400 m, 370. 73600 m, 371. 73800 m, 372. 74000 m, 373. 74200 m, 374. 74400 m, 375. 74600 m, 376. 74800 m, 377. 75000 m, 378. 75200 m, 379. 75400 m, 380. 75600 m, 381. 75800 m, 382. 76000 m, 383. 76200 m, 384. 76400 m, 385. 76600 m, 386. 76800 m, 387. 77000 m, 388. 77200 m, 389. 77400 m, 390. 77600 m, 391. 77800 m, 392. 78000 m, 393. 78200 m, 394. 78400 m, 395. 78600 m, 396. 78800 m, 397. 79000 m, 398. 79200 m, 399. 79400 m, 400. 79600 m, 401. 79800 m, 402. 80000 m, 403. 80200 m, 404. 80400 m, 405. 80600 m, 406. 80800 m, 407. 81000 m, 408. 81200 m, 409. 81400 m, 410. 81600 m, 411. 81800 m, 412. 82000 m, 413. 82200 m, 414. 82400 m, 415. 82600 m, 416. 82800 m, 417. 83000 m, 418. 83200 m, 419. 83400 m, 420. 83600 m, 421. 83800 m, 422. 84000 m, 423. 84200 m, 424. 84400 m, 425. 84600 m, 426. 84800 m, 427. 85000 m, 428. 85200 m, 429. 85400 m, 430. 85600 m, 431. 858